

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์
ต่อส่วนรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน
(ประสมทรัพย์ประขานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์

นางวรรณิตร์ ไตรทิพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Effects of Using a Guidance Activities Package for Development of
Public Service Behaviors of Mathayom Suksa II Students of
Ban Thanon(Prasomsap Prachanukul 1) School in Buri Ram Province**

Mrs. Worachat Tritip

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์
ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน
(ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์

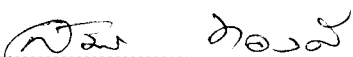
ชื่อและนามสกุล นางวรรณิตร ไตรทิพย์

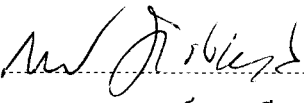
แขนงวิชา การแนะแนว

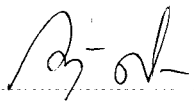
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เจียรนัย ทรงชัยกุล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง

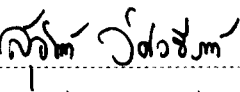
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมร ทองดี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เจียรนัย ทรงชัยกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 2 เดือน กันยายน พ.ศ. 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน(ประสมทรัพย์ประชานุกูล1)
จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย นางวรรณิตร ไตรทิพย์ **ปริญญา**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนว)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เจียรนัย ทรงชัยกุล (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา
สบายยิ่ง **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม (2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง และ (3) เปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ของกลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมแตกต่างกัน หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม จำนวน 12 กิจกรรม (2) กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ จำนวน 12 กิจกรรม และ (3) แบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) กลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Thesis title: The Effects of Using a Guidance Activities Package for Development of Public Service Behaviors of Mathayom Suksa II Students of Ban Thanon (Prasomsap Prachanukul 1) School in Buri Ram Province

Researcher: Mrs. Worachat Tritip; **Degree:** Master of Education (Guidance);

Thesis advisors: (1) Dr. Chiaranai Songchaikul, Associate Professor;
(2) Dr. Wallapa Sabaiying, Assistant Professor; **Academic year:** 2009

Abstract

The purposes of this research were to (1) compare public service behaviors of experimental group students before and after using the guidance activities package for development of public service behaviors; (2) compare the post-experiment public service behaviors of students in the experimental and control groups; and (3) compare public service behaviors of experimental group students with different bio-social backgrounds after using the guidance activities package for development of public service behaviors.

The research sample consisted of 40 randomly selected Mathayom Suksa II students of Ban Thanon (Prasomsap Prachanukul 1) School, Buri Ram Province, in the 2009 academic year. The employed research instruments consisted of (1) a guidance activities package for development of public service behaviors, comprising 12 activities; (2) twelve other guidance activities; and (3) a scale to assess public service behaviors, with .93 reliability coefficient. Statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, t-test, and two-way analysis of variance.

The research findings revealed that (1) the post-experiment public service behaviors of the experimental group students who used the guidance activities package for development of public service behaviors were at the significantly higher level than their pre-experiment counterparts at the .01 level; (2) the experimental group students using the guidance activities package for development of public service behaviors had public service behaviors at the significantly higher level than those of the control group students at the .01 level; and (3) after using the guidance activities package for development of public service behaviors, experimental group students with different bio-social backgrounds did not differ in their public service behaviors.

Keywords: Guidance activities package, Public service behavior, Mathayom Suksa II student

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.เจียรนัย ทรงชัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง ตลอดจนติดตาม ดูแลการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ถนอม ผิวสว่าง อาจารย์อังคณา เมตุลา และอาจารย์วัชรวิยา แจ่มใส ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณนายพินิจ เมฆะสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชาชนกุล 1) ที่อำนวยความสะดวกในเรื่องเวลา และสถานที่ในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์สุรางค์ อดทน ที่กรุณาเป็นผู้ช่วยในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนบุคลากรทุกท่านในโรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชาชนกุล 1) ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณปวีณา นิยมธรรม และเพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาการแนะแนว รุ่นที่ 5 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกคน ที่ช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

วรฉัตร ไตรทิพย์
มีนาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม.....	7
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม	13
การพัฒนาพฤติกรรม	22
ภูมิหลังทางชีวสังคมกับพฤติกรรม	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
รูปแบบการวิจัย.....	33
ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	37
เครื่องมือในการวิจัย	39
การรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะกลุ่มตัวอย่าง.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน	58
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปการวิจัย.....	62
อภิปรายผล.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	78
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย.....	79
ข แบบวัดพฤติกรรมการทำงาน ประโยชน์ต่อส่วนรวม.....	84
ค ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนว ฯ	91
ง คุณภาพของเครื่องมือ	116
ประวัติผู้วิจัย.....	122

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการสอบวัดและการจัดกระทำในการวิจัย	34
ตารางที่ 3.2 แสดงรูปแบบการวิจัย	36
ตารางที่ 3.3 แสดงผังการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว (ชุดฝึก)	43
ตารางที่ 3.4 ผังแบบวัดพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม	49
ตารางที่ 3.5 แสดงการดำเนินการทดลอง	51
ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนทดลอง	55
ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนทดลองด้านการช่วยเหลือผู้อื่น	55
ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนทดลองด้านการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	56
ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนทดลองด้านการให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม	56
ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์ภูมิหลังทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	57
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา พฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม	59
ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	60
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง เมื่อพิจารณาตามตัวแปรภูมิหลังทางชีวสังคม	61

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัย สภาพแวดล้อม	14
ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการกำหนดกลุ่มวิจัย	33
ภาพที่ 3.2 แสดงขั้นตอนการได้มาซึ่งเครื่องมือวิจัย	40

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) กล่าวว่า “คนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรม” จึงได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จึงมุ่งพัฒนา คนและสังคมไทยครอบคลุม 3 เรื่องหลัก คือ การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมนำความรู้ การเสริมสร้างสุขภาพคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ และการเสริมสร้างคนไทยให้ อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข ซึ่งในด้านการพัฒนาให้คนมีคุณธรรมนำความรู้ นั้นได้มุ่งไปที่ การเตรียมเด็กและเยาวชนทั้งด้านจิตใจ ทักษะชีวิต และความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยการ พัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจที่ดีงาม อยู่ในกรอบของศีลธรรม และมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งมี วิธีการปฏิบัติ คือ ผลักดันให้ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ร่วมกัน พัฒนาเด็กและเยาวชน และปลูกฝังทัศนคติและการเรียนรู้ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมให้แก่ เด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 1) ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ร่วมในสังคมได้ อย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย

การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนนั้น เป็นหน้าที่ของหลายฝ่ายที่จะต้อง ร่วมมือกัน ทั้งสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว และสังคม โดยเฉพาะสถาบันการศึกษานั้น ถือเป็นที่หลักในการพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข การพัฒนาให้เด็กและ เยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนเป็นคนดี และมีความสุขนั้นเป็นหน้าที่ของฝ่ายแนะแนวโดยตรง การที่เด็ก และเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนจะเป็นคนดี และมีความสุข นอกจากจะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะด้านจิตใจ ที่เป็นปัจจัยสำคัญแล้ว ปัจจัยที่สำคัญยิ่งอีกหนึ่งปัจจัย คือ พฤติกรรม พฤติกรรมของเด็กและ เยาวชนที่จะส่งเสริมให้เป็นคนดีและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้นมีอยู่หลายประการ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2550: 52) ประการหนึ่งทีนอกจากจะทำให้เด็กและ เยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนเป็น คนดี มีความสุขแล้ว ยังช่วยสร้างสรรค์ให้สังคมน่าอยู่ยิ่งขึ้น คือ พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ที่ได้

ศึกษาการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย พบว่า ทักษะที่ต้องการเร่งพัฒนาเพื่อให้เด็กไทยมีศักยภาพอย่างเต็มที่ในนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สำคัญ คือ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ ความขยัน อดทน และการประหยัดอดออม

จากสภาพสังคมในปัจจุบันพบว่าคนในสังคมยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม (ประเวศ วะสี 2545: 2) ทั้งนี้เป็นเพราะความเจริญทางด้านเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อทุกระบบในสังคม ทำให้ผู้คนในสังคมสนใจแต่การดำรงชีวิตของตนเองเพื่อสนองตอบความต้องการพื้นฐาน ทำให้เกิดความเห็นแก่ตัวส่งผลให้สังคมอ่อนแอ (เหตุทัย อาจปฐ 2544: 1) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับส่วนหนึ่งของรายงานผลโครงการสำรวจสภาวะเยาวชนไทย พุทธศักราช 2541 (จรรยา เศรษฐบุตร จิรจิต บุญชัยวัฒนา และอัญชลี วรารัตน์ 2541) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงอายุระหว่าง 15 – 24 ปี จำนวน 4,376 คน พบว่าเยาวชนไทยปัจจุบันขาดความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างชัดเจน แต่กลับมีความต้องการที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนตน และมีความประสงค์ที่จะประกอบอาชีพทางด้านธุรกิจการเงินเป็นส่วนใหญ่ และจากรายงานผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาทางการศึกษาไทย โดยคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เสนห์ จามริก และคณะ 2531) ที่เสนอว่า การศึกษาไทยปัจจุบัน เน้นระบบการแข่งขัน ซึ่งทำให้บุคคลในสังคมได้รับโอกาสทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกันและมีแนวโน้มที่จะเอื้อประโยชน์ต่อคนที่อาศัยอยู่ในสังคมที่เจริญกว่า นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนเกิดการเรียนแบบเอาตัวรอด โดยไม่คำนึงถึงเพื่อน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของคนในสังคมปัจจุบัน รวมถึงพฤติกรรมของนักเรียนในสังคมที่เป็นสถานศึกษา มีพฤติกรรมที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ที่ตนเองพึงจะได้รับเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดต่อบุคคลอื่นและส่วนรวม

การที่จะปลูกฝังคนให้มีความพร้อมที่จะทำประโยชน์ต่อส่วนรวมนั้น ควรเริ่มปลูกฝังเพื่อให้มีพื้นฐานที่ดีตั้งแต่ช่วงต้นของชีวิต ทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการและด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งอมรรวิชัย นาคทรพรพ (2548) เสนอว่า การดำเนินงานด้านเยาวชน เช่น กิจกรรมพัฒนาหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมให้แก่เยาวชนควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุ 11 – 12 ปี หรือประมาณชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 2 เป็นพิเศษ เนื่องจากเยาวชนในกลุ่มนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ นอกจากนี้ดวงเดือน พันธมนาวิน (2526: 13) ได้ให้ความเห็นว่า “ในการพัฒนาบุคคลนั้น มีพฤติกรรมของบุคคลเป็นเป้าหมายในการพัฒนา แต่พฤติกรรมนั้นจะเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์และยั่งยืนคงทนได้ ต้องเป็นพฤติกรรมที่มาจากจิตใจที่มุ่งบรรเทาทุกข์แก่เพื่อนร่วมโลก” ดังนั้นในการพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียน จึงควรเริ่มตั้งแต่การฝึกให้มีความพร้อมด้านจิตใจในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ฝึกให้มีทักษะการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม จนกระทั่งนักเรียนเกิดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อ

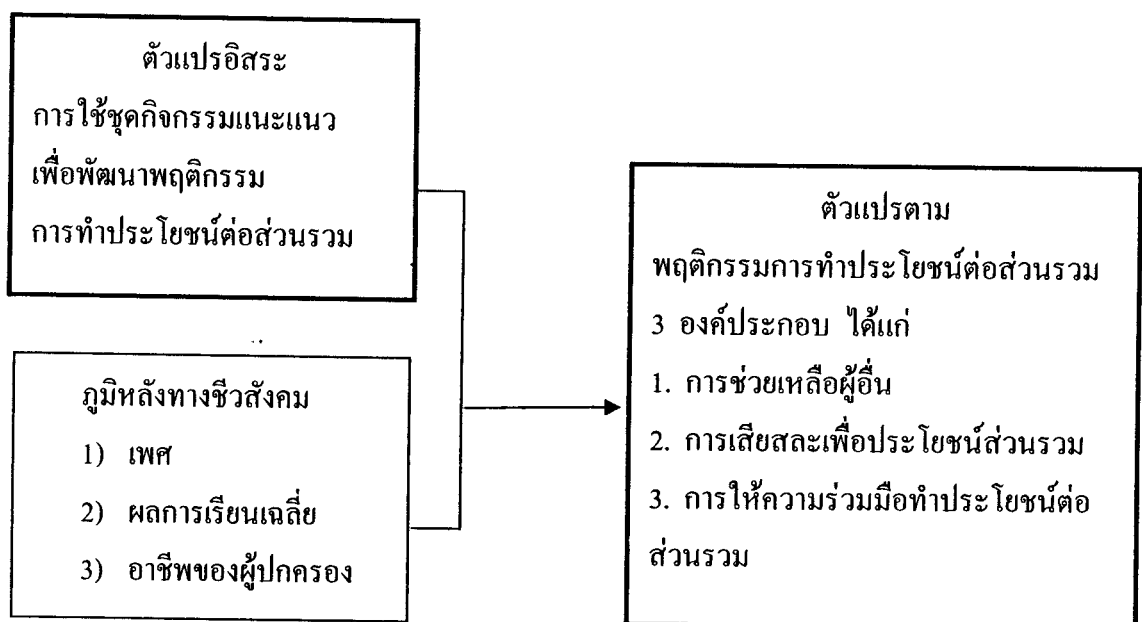
ส่วนรวม เมื่อนักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมแล้ว ภารกิจที่ต้องรับผิดชอบจะมีแนวโน้มสูงที่จะประสบความสำเร็จ อีกทั้งนักเรียน สมาชิกในครอบครัว ชุมชน และสังคม ก็จะมีความสุขขึ้น

งานวิจัยนี้มุ่งพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน(ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) โดยหาคำตอบว่าการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม สามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนได้เพียงใด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมแตกต่างกัน หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

4.2 กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

4.3 กลุ่มทดลองที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมแตกต่างกันหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประเภทและแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษา กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัตุก่อนและหลังการทดลอง (The Randomized Control Group Pretest-Posttest Design)

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน(ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

5.3 ตัวแปรในการวิจัย ตัวแปรในการวิจัยเชิงทดลองนี้มี 2 ประเภท คือ ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ตัวแปรต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

5.3.1 ตัวแปรอิสระ มี 2 ประเภท

1) ตัวแปรอิสระที่จัดกระทำ คือการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม.

2) ตัวแปรอิสระที่ไม่ได้จัดกระทำ ได้แก่ ภูมิลำเนาต่างถิ่น มี 3 ตัวแปร คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง

5.3.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม หากเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างความต้องการของตนและผู้ใกล้ชิด กับความต้องการของส่วนรวม บุคคลนั้นจะเลือกกระทำโดยคำนึงถึงความต้องการของส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1.1 การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงความเต็มใจ การสมัครใจ การเสนอตัว กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตนอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลดีที่ผู้อื่นจะได้รับมากกว่าผลดีที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง

6.1.2 การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการเสียสละเวลา กำลังกาย และกำลังทรัพย์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ โดยบุคคลยินดีเสียสละประโยชน์ที่ตนพึงได้ เพื่อแลกกับประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

6.1.3 การให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อให้คนส่วนใหญ่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ที่สำคัญได้แก่ การร่วมคิด การร่วมทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมจนสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชาย-หญิง ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน(ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552

6.3 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชุดกิจกรรมแนะแนวนี้นี้ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวจำนวน 12 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการและแนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนว รวมทั้งใช้หลักการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Ac) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (G) ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ (E) เน้นกระบวนการ (P) และเน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Ap) อีกทั้งมีการดำเนินกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การอภิปราย การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง และการนำเสนอผลงาน เป็นต้น

6.4 กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ หมายถึง กิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม จำนวน 12 กิจกรรม

6.5 ภูมิหลังทางชีวสังคม หมายถึง เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ชุดกิจกรรมแนะแนวต้นแบบ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ ต่อส่วนรวมสำหรับวัยรุ่นตอนต้น

7.2 ได้แนวทางในการสร้างและการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนา พฤติกรรมที่พึงประสงค์สำหรับวัยรุ่นตอนต้น

7.3 ได้แนวทางในการวิจัยเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านอื่น ๆ ของวัยรุ่น ตอนต้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้เป็นรายงานการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การนำเสนอประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
3. การพัฒนาพฤติกรรม
4. ภูมิหลังทางชีวสังคมกับพฤติกรรม

1. พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.1 ความหมายของพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

มีผู้ได้ศึกษาและกล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมไว้หลายท่าน ดังนี้

กรมวิชาการ (2524: 51 อ้างถึงใน สุภวัฒน์ คีสงคราม 2540: 33) กล่าวว่า “ประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง ประโยชน์ที่ทำเพื่อบุคคลอื่น หรือทำเพื่อส่วนรวม ความจริงประโยชน์ของผู้หนึ่ง เมื่อเราทำแล้วผู้อื่นได้รับประโยชน์ แต่ในขณะที่เดียวกันประโยชน์นี้ยังย้อนกลับมาถึงตัวเราด้วย เพราะเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นอกจากนี้ยังทำให้ชีวิตจิตใจของเรามีความสุข เพราะได้ช่วยให้ผู้อื่นได้รับความสุขสบายใจ และเป็นการกำจัดความเห็นแก่ตัวของเรานอกจากนี้ ประโยชน์ส่วนรวม กล่าวโดยทั่วไปหมายถึง การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เช่น การร่วมมือกันสร้างถนน ศาลาพักผ่อน เป็นต้น”

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2524: 2-3) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไว้ว่า “พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือคเว้นการแสดงที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น

บรรจง ชูสกุลชาติ (2533: 308) ได้กล่าวถึงการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมไว้ว่า “เป็นการช่วยเหลือสังคม ซึ่งมีตัวอย่างเช่น การให้คำปรึกษาหารือ การแนะนำให้แก่ปัญหาชีวิต ด้วยความถูกต้อง หรือการให้อภัย ให้คำยกย่องสรรเสริญ หรือการให้สิ่งของที่เป็นรูปธรรม การทำบุญตักบาตร การบริจาคในลักษณะต่าง ๆ และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมจะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ”

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต 2539: 8) ได้ให้ความหมายของการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมว่า “การทำประโยชน์แก่เขา คือช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนชวยช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหา และช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม ช่วยส่งเสริมให้คนมีความเชื่อถูกต้อง ให้ประพฤติสิ่งที่ดีงาม ให้มีความเสียสละ และให้มีปัญญา”

พระปัญญานันทภิกขุ (2539: 156) ได้กล่าวไว้ว่า “การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของชาติ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว หมายถึง การทำงานอะไรก็ทำเพื่อส่วนรวม ไม่ทำเพื่อส่วนตัวแล้วคิดถึงตัวเองเป็นใหญ่”

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ (2539: 1-2) ได้ให้ความหมายของการทำประโยชน์เพื่อสังคมไว้ว่า “คือการทำสิ่งที่ดีงามจนเป็นนิสัย เพื่อความสงบสุขของตนเองและสังคมส่วนรวม ตลอดจนการกระทำเพื่อป้องกันปัญหาหรือการสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของสังคม ประกอบด้วย การมีความรับผิดชอบ การมีวินัย การรักษาสุขภาพอนามัย การเคารพสิทธิของผู้อื่น การมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล การมีความสามัคคีร่วมมือ และการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม”

เกษณี เทศนา (2540 : 35) กล่าวว่า “การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ควรปลูกฝังในเด็กและเยาวชน พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมนั้นมีมากมาย เช่น การเสียสละ ความมีน้ำใจ การให้ปัน การไม่เอาเปรียบผู้อื่น”

นัชกร ลีบัวงาม (2540: 48) ได้สรุปความหมายของการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมว่าหมายถึง “การร่วมมือช่วยกันรักษาสมบัติของส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม อุทิศตนทำงานเพื่อส่วนรวม มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และทำประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทน”

ปริศนา คำชื่น (2540 : 35) กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมว่า “เป็นการแสดงออกในพฤติกรรมของการแบ่งปัน ช่วยเหลือหรือให้ผู้อื่นด้านทรัพย์สิน สิ่งของ ความรู้ และแรงงาน การอุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม รู้จักร่วมมือช่วยกันรักษาสมบัติส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติส่วนรวม”

การที่บุคคลกระทำการบางอย่างเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมนั้น สุวิทย์ หิรัณยกานต์ สิริวรรณ เมธีวิวัฒน์ และชนินทร์ชัย อินทிரากรณ์ (2540: 103 อ้างถึงใน สุนทรื จูวงศ์สุข 2548: 24) กล่าวว่า หมายถึง “การที่บุคคลให้ความร่วมมือ และมีความรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ ต่อหมู่คณะและสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ เพื่อทำให้การเป็นอยู่ของหมู่คณะ และสังคมนั้นเป็นไปอย่างสมบูรณ์เรียบร้อย โดยความร่วมมือ (Cooperativeness) ที่กล่าวถึงนั้นเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรวบรวมความคิดเห็น การวางแผน การรวบรวมแนวคิด นักเรียนที่สามารถพัฒนาพฤติกรรมข้างต้นได้ จะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ และประเมินผลการทำงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ประเวศ ะสี (2545: 151-154) ได้กล่าวถึงการเสียสละเพื่อส่วนรวมและการพัฒนาทางจิตวิญญาณว่า “เป็นการฝึกให้คนรู้จักทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งมีหลายประการ ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ ทางวัตถุสิ่งของ และทางปัญญา การให้ทางใจเช่น การให้ความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้มีความทุกข์ การร่วมทุกข์เป็นการให้ที่สำคัญยิ่ง การให้ทางวาจาเช่น การพูดเห็นอกเห็นใจ การพูดไพเราะ หรือพูดกำลังใจ หรือพูดให้คำแนะนำในทางที่ถูกต้อง การให้วัตถุสิ่งของ การรู้จักเสียสละวัตถุสิ่งของให้กับผู้อื่นด้วยความเต็มใจเป็นประจำ เป็นความก้าวหน้าทางจิตมาก และเป็นฐานกำลังในการเสียสละในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป”

ชันญกรณ์ ทาริธาร (2548: 8) ได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมว่า หมายถึง “พฤติกรรมที่บุคคลทำโดยมีความตั้งใจ ที่จะให้เกิดผลดีต่อตัวเอง ต่อผู้ใกล้ชิด และต่อสังคม โดยเมื่อการกระทำนั้นขัดแย้งระหว่างประโยชน์ส่วนตน หรือผู้ใกล้ชิด กับผลประโยชน์ของสังคม หรือส่วนรวม บุคคลผู้นั้นจะยึดผลประโยชน์ของสังคม หรือส่วนรวมเป็นสำคัญ”

โรเซนทาล (Rosental, 1972: 252-254 อ้างถึงใน ชันญกรณ์ ทาริธาร 2548: 7) ได้กล่าวว่า “การทำประโยชน์ต่อผู้อื่น หมายถึง ความรู้สึกอย่างหนึ่งในตัวบุคคลที่ไวต่อการช่วยเหลือบุคคลอื่นเมื่อได้พบกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมในทางที่ดี โดยการเสียสละกำลังกาย สิ่งของ เวลา ความสุขส่วนตัว เพื่อช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้พ้นความทุกข์ ความลำบาก และได้รับความสุข”

เลมโบ (Lembo, 1976: 70-73 อ้างถึงใน ชันญกรณ์ ทาริธาร 2548: 7) ได้ให้ความหมายของการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมไว้ว่า “เป็นลักษณะของบุคคลที่แสดงความต้องการและความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ที่พบในชีวิตประจำวัน ความต้องการดังกล่าวเกิดมาจากความบังเอิญ และบุคคลนั้นเรียนรู้ด้วยตนเอง”

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้อสังคม ซึ่งมีความหมายในทิศทางเดียวกับพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนี้

ซิกelman (Sigelman, 1984 อ้างถึงใน วันดี ละออทพิพรส 2540: 25) ได้กล่าวว่า “พฤติกรรมเอื้อสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์กับบุคคลอื่น หรือมีผลด้านบวกกับสังคม”

ไอเซนเบอร์ก คาเมรอน และ ไทรอัน (Eisenberg Cameron and Tryon, 1984: 101-115 อ้างถึงใน วันดี ละออทพิพรส 2540: 25) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคมไว้ว่า “เป็นการกระทำที่ไม่เพียงแต่เป็นความตั้งใจที่จะทำประโยชน์ต่อผู้รับ แต่จะต้องไม่ถูกจูงใจให้กระทำโดยคาดหวังรางวัลจากภายนอก ถ้าบุคคลนั้นทำประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยบังเอิญ หรือพยายามที่จะกระทำเพื่อให้ตัวเองดูดีขึ้น การกระทำเหล่านั้นไม่จัดว่าเป็นการกระทำที่เอื้อสังคม”

นอกจากนี้ยังได้แบ่งพฤติกรรมเอื้อสังคมดังนี้

1) การช่วยเหลือ (Helping) หมายถึง ความพยายามที่จะแบ่งเบาหรือบรรเทาความต้องการของผู้อื่น โดยไม่มีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งการช่วยเหลือให้ผู้อื่นบรรลุถึงเป้าหมาย ให้ข้อมูล หรือสิ่งของที่มิใช่ของตนเองกับผู้อื่น

2) การแบ่งปัน (Sharing) หมายถึง การที่เด็กยอมสละหรือให้ยืมสิ่งของที่เป็นของตนเอง หรือสิ่งของที่ตนเองครอบครองอยู่

3) การปลอบโยน (Comforting) หมายถึง ความพยายามที่จะบรรเทาหรือผ่อนคลายความทุกข์ของผู้อื่น โดยใช้คำพูดหรือการกระทำ เพื่อให้ผู้อื่นคลายความกังวล หรือความไม่สบายใจ

จากความหมายของพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม และความหมายของพฤติกรรมเอื้อสังคมสรุปได้ว่า พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึง 1) การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเต็มใจ การสมัครใจ การเสนอตัว กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตนอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลดีที่ผู้อื่นจะได้รับมากกว่าผลดีที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง 2) การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเสียสละเวลา กำลังกาย และกำลังทรัพย์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ โดยบุคคลยินดีเสียสละประโยชน์ที่ตนพึงได้เพื่อแลกกับประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ และ 3) การให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือในการทำประโยชน์ ต่อส่วนรวม เพื่อให้คนส่วนใหญ่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ที่สำคัญได้แก่ การร่วมคิด การร่วมทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมจนสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งหากเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างความต้องการของตนและ

ผู้ใกล้ชิดกับความต้องการของส่วนรวม บุคคลนั้นจะเลือกกระทำโดยคำนึงถึงความต้องการของส่วนรวมเป็นสำคัญ

1.2 ความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวมไว้หลายท่าน ดังนี้

ควงเดือน พันธุนาวิน (2526: 57-60) กล่าวถึงการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวมว่าเป็น “ลักษณะที่ดี ทำให้เป็นคนรู้จักเสียสละ ซึ่งพัฒนาการของมนุษย์เริ่มแรกคือ ความเห็นแก่ตัว และต่อมาก็รู้จักเสียสละเพื่อบุคคลที่ตนเองรักใคร่และสนิทสนม ท้ายสุดคือการเห็นแก่ประ โยชน์ส่วนรวม ประเทศชาติ และเห็นแก่มนุษย์ด้วยกัน”

พระเทพวิมลโมลี (2528) กล่าวว่า “การรู้จักเสียสละให้ปันสิ่งของ ๆ ตนแก่คนที่ควรให้ปันเป็นการแสดงน้ำใจเพื่อผูกไมตรี และการสละอารมณ์ที่ไม่ดีออกไปเป็นการชำระล้างมลทินในจิตใจของเราให้สะอาดปลอดโปร่ง แจ่มใส ไม่เกื้อกมล้วยอยู่กับความสับสนวุ่นวายของโลกตลอดเวลา ทำให้เกิดความสุขใจในชีวิตประจำวัน”

กนก จันทร์ขจร (2533: 254-255) ได้กล่าวว่า “การช่วยเหลือผู้อื่น หรือการปฏิบัติเพื่อประ โยชน์แก่ผู้อื่น เพื่อประ โยชน์ส่วนรวม สังคมจะมีความสุข คือมีความสุขสงบสุข ถ้าบุคคลในสังคมรู้จักการช่วยเหลือ มีความเสียสละเพื่อประ โยชน์ส่วนรวม” เป็นคุณธรรมขั้นสูงของการอยู่ร่วมกันในสังคม และกนก จันทร์ขจร (2540: 10) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม ว่าเป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลเป็นที่รักของผู้อื่น สามารถทำประ โยชน์เพื่อผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทำให้บุคคลนั้นเป็นบุคคลคุณภาพที่สังคมต้องการ

เพ็ญผกา ดำรงค์กุล (2546: 2) ได้กล่าวถึงความเสียสละในแง่มุมของการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวมไว้ว่า “ความเสียสละเป็นคุณธรรมอีกด้านหนึ่งที่มีคุณค่า และความสำคัญเช่นเดียวกับคุณธรรมด้านอื่น ๆ เพราะเป็นคุณธรรมที่แสดงถึงความมีน้ำใจ และช่วยให้ผูกมิตรไมตรีกับบุคคลอื่นไว้ได้ บุคคลที่เสียสละได้รับความสุขทางจิตใจ ความเสียสละจะส่งเสริมให้มนุษย์ไม่เห็นแก่ตัว ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา ขอมเสียสละเวลาและความสุขส่วนตนเพื่อทำให้เกิดประ โยชน์แก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม ซึ่งจะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข”

พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ (2547: 160) ได้กล่าวถึงงานที่ทำเพื่อประ โยชน์ส่วนรวมว่า “คือการทำงานสังคมสงเคราะห์ช่วยเหลือคนข้างเคียง และช่วยเหลืองานที่เป็นประ โยชน์ต่อส่วนรวม เช่น สร้างสะพาน ทำถนน สร้างศาลาที่พักอาศัยข้างทาง ฯลฯ โดยในการ

ทำงานนั้นให้ทำเต็มที่เต็มกำลัง แต่อย่าทำงานล้นมือ และก่อนจะทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นเราจะต้องฝึกฝนตัวเองให้ดีกว่าก่อน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกระทบกระทั่งกับผู้อื่นเวลาทำงาน และเพื่อให้สามารถควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายว่าเพื่อสังคมจริง ๆ ไม่ใช่เพื่อชื่อเสียง เพื่อความมีหน้ามีตาของเราเอง”

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงถึงความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานประโชชน์ต่อส่วนรวม เช่น บรรณชัย อ้อมนอก (2541) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาแนวโน้มและพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,015 คน พบว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่แสดงออกมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเมตตา กรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความสามัคคี ความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สมควรได้รับการพัฒนาและปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนโดยทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สานนท์ อนันตทานนท์ (2550) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองพิทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 16 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมในการวิจัยนี้ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเมตตา กรุณา การเห็นประโยชน์ส่วนรวม และความกตัญญู กตเวทิตะ

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการทำงานประโชชน์ต่อส่วนรวมเป็นพฤติกรรมที่นอกจากจะทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นที่รักใคร่ และได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นแล้ว ยังสามารถทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคมได้

1.3 การวัดพฤติกรรมการทำงานประโชชน์ต่อส่วนรวม

มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานประโชชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียน ซึ่งได้มีการสร้างแบบวัดพฤติกรรมดังกล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

สุนทร พรรครักษ์ (2542) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ แบบสอบถามดังกล่าวมีข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานมีส่วนร่วม จำนวน 32 ข้อ และมีคำถามปลายเปิดให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ขงยุทธ พึ่งวงศ์ ญาติ (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตจังหวัดปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ ในขณะที่ ชันญภรณ์ ทาธิธาร (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเป็นแบบวัด จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อความ ประกอบด้วยมาตราวัด 6 หน่วย จากจริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย นอกจากนี้พระมหาเนตรตะวัน โสมนาม (2549) ได้ศึกษาการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดถ้ำสิงโตทอง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสัปปริสธรรม 7 ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนพระมหาประสิทธิ์ชัย จีบพันธ์ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสาราณียธรรม” โดยเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และสائنทอนันทานนท์ (2550) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมดังกล่าวมี 5 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา การเห็นประโยชน์ส่วนรวม และความกตัญญูกตเวที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

จากงานวิจัยดังกล่าวมา สรุปได้ว่า เครื่องมือที่นิยมใช้วัดพฤติกรรมของนักเรียนคือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5-6 ระดับ การวิจัยครั้งนี้จึงใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ วัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

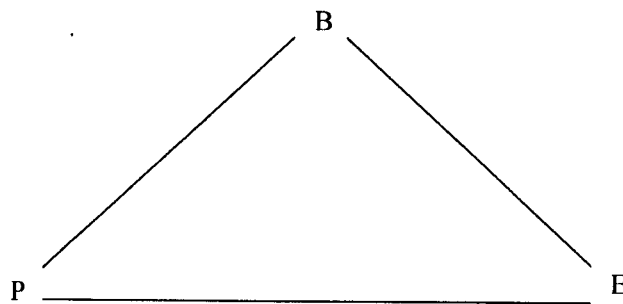
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

เนื่องจากพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นตัวอย่างที่สำคัญประการหนึ่งของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม จึงนำเสนอวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีทางปัญญาสังคมของแบนดูรา

ทฤษฎีทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1986 อ้างถึงใน สุคนทรส หุตะวัฒน์ 2550) ได้เสนอความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้

นั้นไม่จำเป็นต้องพิจารณาในแง่ของการแสดงออก หากเพียงแต่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ก็ถือว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นแล้ว โดยแนวคิดพื้นฐานของแบนดูราเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์ (Behavior หรือ B) มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factor หรือ P) ซึ่งได้แก่ความคิด ความเชื่อ ความคาดหวัง ฯลฯ ของบุคคล กับปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environmental Factor หรือ E) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้จะมีลักษณะที่มีอิทธิพลเชิงเหตุ - ผลซึ่งกันและกัน ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อม

ที่มา: สุคนธรส หุตะวัฒน์ (2550) “ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านการดูร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หน้า 28

จากภาพที่ 2.1 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลต่อกัน พฤติกรรมมนุษย์สามารถกำหนดสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมสามารถกำหนดพฤติกรรม พฤติกรรมสามารถกำหนดองค์ประกอบส่วนบุคคล และองค์ประกอบส่วนบุคคลสามารถกำหนดพฤติกรรมได้เช่นเดียวกัน โดยแบนดูรา (Bandura, 1986 อ้างถึงใน สุคนธรส หุตะวัฒน์ 2550: 16 - 21) ได้กล่าวไว้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ตัวกำหนดพฤติกรรม

แบนดูรากล่าวถึงตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 2 ประการ คือ

1) ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรม แบนดูราได้อธิบายเรื่องนี้ไว้ว่า ถ้ามีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมเช่นนั้นเป็นประจําอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้บุคคลสามารถคาดการณ์ได้ว่าถ้าสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแล้วจะมีอีกสิ่งหนึ่งตามมา การรู้ความสัมพันธ์เงื่อนไขต่าง

ๆ เหล่านี้จะทำให้บุคคลสามารถทำนายเหตุการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นอย่างไรภายใต้ภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อน ถ้าบุคคลนั้นมีความสามารถทางสติปัญญาสูงก็จะสามารถคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ และจะเลือกกระทำหรือแสดงพฤติกรรมของเขาให้สอดคล้องกับการคาดการณ์ของเขา ซึ่งเป็นการเรียนรู้ระหว่างสิ่งเร้าหนึ่งกับอีกสิ่งเร้าหนึ่งนั่นเอง ดังนั้น การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าหนึ่งกับอีกสิ่งเร้าหนึ่งจะมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมหรือไม่เกิดพฤติกรรม มีผลต่อการคงอยู่หรือหุดหายของพฤติกรรมของบุคคล เพราะบุคคลจะยึดเอาสิ่งเร้าหนึ่งมาทำนายการเกิดของอีกสิ่งเร้าหนึ่ง เช่น เห็นท้องฟ้ามีครีเมื่บุคคลจะรีบเดินกลับบ้าน เนื่องจากคาดการณ์ว่าฝนจะตก ฉะนั้นตัวกำหนดพฤติกรรมที่เป็นสิ่งเร้าจึงได้แก่สิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม และเป็นสิ่งเร้าที่ปรากฏในสภาพแวดล้อมของบุคคลซึ่งเกิดก่อนพฤติกรรม จึงเรียกตัวกำหนดพฤติกรรมนี้ว่าตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดก่อนพฤติกรรม ซึ่งก็คือสิ่งเร้านั่นเอง

2) ตัวกำหนดที่เป็นผลกรรม แบบดูรามีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสังคมมนุษย์เป็นการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมว่าพฤติกรรมใดกระทำแล้วได้รับรางวัลหรือผลกรรมทางบวก และพฤติกรรมใดเมื่อกระทำแล้วจะได้รับผลการกระทำทางลบ การเรียนรู้ผลกรรมเงื่อนไขดังกล่าวจะทำให้มนุษย์เลือกกระทำพฤติกรรมที่ได้ผลการกระทำทางบวก และจะหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่จะได้รับผลกรรมทางลบ หรือการลงโทษ ดังนั้นการเกิดพฤติกรรมจึงขึ้นอยู่กับผลกรรม ถ้ากระทำพฤติกรรมใดแล้วมีผลทางบวก พฤติกรรมนั้นก็จะมีเกิดขึ้น และถ้าพฤติกรรมใดกระทำแล้วได้ผลทางลบ พฤติกรรมนั้นก็จะมีลดลงหรือหุดหาย อย่างไรก็ตามการเรียนรู้เงื่อนไขผลการกระทำนี้สามารถเรียนรู้ได้ทั้งจากประสบการณ์ตรงและจากการสังเกตจากตัวแบบหรือการกระทำของผู้อื่นที่สังเกตเห็นซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม

2. วิธีการเรียนรู้ของมนุษย์

แบบดูรากกล่าวถึงการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 2 วิธี คือ

1) การเรียนรู้จากผลการกระทำ วิธีการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นการเรียนรู้เบื้องต้นที่สุดและเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงก็คือการเรียนรู้จากผลการกระทำทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งได้แก่การเรียนรู้จากผลการกระทำ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่ามนุษย์มีความสามารถทางสมองในการที่จะใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ที่ผ่านมา มนุษย์มีความสามารถที่จะรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลของการกระทำ ในกระบวนการเรียนรู้จากผลการกระทำนั้น ผลกรรมจะทำหน้าที่ 3 ประการ ดังนี้

(1) หน้าที่ในการให้ข้อมูล การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นไม่เพียงแต่เรียนรู้เพื่อตอบสนองเท่านั้น แต่มนุษย์ยังสังเกตผลของการกระทำนั้นด้วย โดยการสังเกตความแตกต่างของ

ผลที่ได้รับจากการกระทำของเขาว่าการกระทำในสภาพการณ์ใดก่อให้เกิดผลการกระทำอย่างไร ข้อมูลด้านนี้จะป็นแนวหนึ่งในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในอนาคต

(2) หน้าที่ในการจูงใจ กระบวนการเรียนรู้ผลกรรมทำหน้าที่จูงใจ

หมายถึง ความเชื่อในการคาดหวังผลกรรมของบุคคล คือผลการกระทำใดเป็นที่พึงปรารถนาย่อมจูงใจให้เกิดการกระทำมาก ผลการกระทำใดไม่เป็นที่พึงปรารถนาย่อมทำให้เกิดการจูงใจต่ำและทำให้มนุษย์หลีกเลี่ยงการกระทำนั้น

(3) หน้าที่ในการเสริมแรง การกระทำใด ๆ ก็ตาม ถ้าได้รับการเสริมแรง การกระทำนั้นย่อมมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก แต่สิ่งที่สำคัญคือเงื่อนไขการเสริมแรง ซึ่งบุคคลจะเรียนรู้ได้จากข้อมูลเดิมและการจูงใจ ตลอดจนการหาข้อสรุปได้ถูกต้อง การเสริมแรงจะไม่มีอิทธิพลถ้าบุคคลไม่รู้ว่าเงื่อนไขการเสริมแรงมีไว้อย่างไร

2) การเรียนรู้จากตัวแบบ หรือกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากปัญญาของผู้สังเกต แบบดูรากล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์จากผลกรรมมีข้อจำกัดอยู่มาก ทั้งนี้เพราะสิ่งที่จะเรียนรู้มีมากกว่าที่เวลาและโอกาสจะอำนวย ดังนั้นการเรียนรู้จากการเลียนแบบจึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางขึ้น พฤติกรรมของมนุษย์หลายอย่างเกิดขึ้นมาโดยที่มนุษย์ไม่เคยมีประสบการณ์ตรง แต่มนุษย์สังเกตเห็นตัวแบบหรือผู้อื่นกระทำ

การเรียนรู้จากตัวแบบอาศัยกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

- 1) ตัวแบบ
- 2) ตัวแบบแสดงพฤติกรรม หรือการเสนอตัวแบบ
- 3) การกระทำตามตัวแบบ หรือการเลียนแบบ

โดยการกระทำตามตัวแบบหรือการเลียนแบบนี้ ภายในตัวผู้เลียนแบบได้เกิดกระบวนการทางปัญญาอย่างต่อเนื่อง เป็น 4 กระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

1) กระบวนการใส่ใจ มนุษย์ไม่สามารถที่จะเรียนรู้อะไรได้เลย ถ้าขาดความใส่ใจและขาดการรับรู้ในสิ่งนั้น กระบวนการใส่ใจนี้จะป็นตัวกำหนดว่าจะเลือกสังเกตตัวแบบแบบใดจากตัวแบบมากมายที่มีอิทธิพลต่อตนเอง และจะเป็นตัวกำหนดว่าจะเลือกรับข้อมูลหรือพฤติกรรมใดจากตัวแบบที่ได้เลือกแล้ว สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการใส่ใจมีอยู่ 2 ประการคือ

(1) ลักษณะของตัวแบบ ตัวแบบที่มีลักษณะเด่น มีความดึงดูดใจสูง มีความซับซ้อนของพฤติกรรมน้อย จะมีโอกาสให้ผู้สังเกตได้ใส่ใจมาก

(2) พฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกมา ถ้าเป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกตก็จะโน้มน้าวให้ผู้สังเกตใส่ใจได้มาก

2) กระบวนการเก็บจำ ในการเรียนรู้โดยการสังเกต มนุษย์จะไม่สามารถเรียนรู้ได้โดยถ้าจำการกระทำของตัวแบบไม่ได้ ดังนั้นในการเรียนรู้โดยการสังเกต กระบวนการเก็บจำการกระทำต่าง ๆ ที่ตัวแบบแสดงออกมาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญกระบวนการเก็บจำเป็นการเก็บรวบรวมแบบแผนของพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้สังเกตเห็นทุกครั้งแล้วนำมาสร้างรูปแบบของพฤติกรรมที่แน่ชัด การเก็บจำจะกระทำในรูปแบบของระบบการลงรหัส ซึ่งมี 2 ลักษณะคือการเก็บจำในรูปของสัญลักษณ์ทางภาษา และการถ่ายโยงให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ ทั้งสองประการนี้จะช่วยให้จำได้ง่ายและคงทน สำหรับการฝึกฝน การทบทวน หรือการกระทำจะส่งเสริมให้ผู้สังเกตจำพฤติกรรมของตัวแบบได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการเก็บจำรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวแบบจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเรียนรู้โดยการสังเกต

3) กระบวนการกระทำทางกาย ในการเรียนรู้โดยการสังเกตนั้น กระบวนการทางกายเป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ที่เก็บจำไว้ มาเป็นการกระทำที่เหมาะสม การกระทำตามตัวแบบจำเป็นต้องจัดระเบียบการกระทำไว้ในระบบความจำโดยให้สอดคล้องกับแบบแผนพฤติกรรมที่ตัวแบบกระทำ ในระยะแรกของการกระทำตามตัวแบบ การดัดแปลงการกระทำให้มาเป็นพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมจะทำได้ยาก แต่เมื่อทราบข้อบกพร่องระหว่างการคิดแปลงสัญลักษณ์มาเป็นการกระทำจะช่วยให้การทำตามตัวแบบในระยะต่อมาถูกต้องมากยิ่งขึ้น ในการเรียนรู้พฤติกรรมทั้งหลายในชีวิตประจำวันของมนุษย์ มนุษย์จะค่อย ๆ ปรับแก้พฤติกรรมที่ละเอียดละน้อยจนกระทั่งกระทำได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้โดยอาศัยการกระทำที่ผ่านมาเป็นข้อมูลย้อนกลับ

4) กระบวนการสนใจ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ได้เรียนรู้มากับการแสดงออก เนื่องจากในชีวิตจริงของมนุษย์ในสังคมนั้นมีพฤติกรรมมากมายที่มนุษย์พบเห็นผู้อื่นกระทำ มนุษย์จึงไม่สามารถกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบได้ทั้งหมด มนุษย์จึงเลือกกระทำตามตัวแบบเฉพาะการกระทำที่เห็นว่าให้ผลกรรมในทางบวก และจะไม่กระทำตามหากเห็นว่าการกระทำนั้นให้ผลกรรมในทางลบ ฉะนั้นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นจึงเป็นสิ่งที่มียุทธผลต่อการสนใจในการเรียนรู้โดยการสังเกต

3. ประเภทของตัวแบบ

ตัวแบบสำหรับการเรียนรู้โดยการสังเกตแบ่งได้ 3 ประเภทหลัก คือ

1) ตัวแบบจริง หมายถึง ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมให้ผู้สังเกตเห็น โดยทั่วไปตัวแบบจริงจะมีอิทธิพลต่อผู้สังเกตมากที่สุด

2) ตัวแบบสัญลักษณ์ หมายถึง ตัวแบบรูปภาพ ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือรูปภาพอื่น ๆ ในสถานะที่เด็กใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากตัวแบบอื่น ๆ ที่เคยมีอิทธิพลต่อเด็ก เช่น พ่อ แม่ ครู ก็จะมีอิทธิพลในการสอนพฤติกรรมทางสังคมให้กับเด็กน้อยลง

3) คำบอกเล่า หรือสารบันทึก หมายถึง ตัวแบบที่แสดงการกระทำ พฤติกรรมให้ผู้สังเกตเห็นโดยการบอกเล่าด้วยคำพูด หรือการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

4. อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อผู้สังเกต

แบนดูรา ได้กล่าวถึงอิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อผู้สังเกตไว้พอสรุปได้ดังนี้

1) การสร้างพฤติกรรมใหม่ ตัวแบบสามารถช่วยผู้สังเกตสร้างพฤติกรรมใหม่ โดยผู้สังเกตจะรวบรวมแบบแผนการกระทำที่ได้เห็นหรือได้ยินมาแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นการกระทำ

2) การสร้างเกณฑ์ หลักการใหม่ในสภาพที่ผู้สังเกตได้สังเกตเห็นการกระทำของตัวแบบ ตัวแบบจะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่ขึ้นมาได้

3) การสอนพฤติกรรมสร้างสรรค์ ตัวแบบจะช่วยพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ ทั้งนี้เนื่องจากได้เห็นพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งจากตัวแบบ มนุษย์สามารถนำประสบการณ์ที่ตนมีอยู่ประกอบกับการกระทำของตัวแบบพัฒนาขึ้นมาเป็นพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้

4) การยับยั้งการกระทำและการหวั่นเกรงที่จะกระทำ ตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อการยับยั้งหรือความหวั่นเกรงที่จะกระทำพฤติกรรม คือ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบถูกลงโทษ ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำตามตัวแบบนั้น ในทางตรงข้ามถ้าผู้สังเกตเห็นตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและถูกห้ามปรามแล้วไม่มีผลกระทบใด ๆ ตามมา ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามตัวแบบนั้น

5) การส่งเสริมการกระทำ ตัวแบบที่มีอิทธิพลส่งเสริมการกระทำทั้งทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตเห็นตัวแบบกระทำพฤติกรรมใดแล้วได้รับการเสริมแรงแบบทางอ้อม ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากยิ่งขึ้น และในทำนองเดียวกันถ้าผู้สังเกตเห็นตัวแบบที่แสดง ความก้าวร้าวและได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น

6) ด้านอารมณ์ นอกจากตัวแบบจะมีอิทธิพลต่อผู้สังเกตในการกระทำตามตัวแบบดังกล่าวมาแล้ว ตัวแบบยังมีอิทธิพลต่ออารมณ์ของผู้สังเกตอีกด้วย ตัวแบบจะกระตุ้นให้ผู้สังเกตเกิดแนวคิดและคล้อยตามตัวแบบ

7) การเผยแพร่แนวความคิดและการกระทำ การกระทำของตัวแบบจะมีอิทธิพลต่อการเผยแพร่แนวความคิดและการกระทำต่าง ๆ ให้บุคคลในสังคมกระทำตาม นอกจากนี้ตัวแบบยังสามารถเผยแพร่แนวความคิดและการกระทำดังกล่าวจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งได้

ด้วย กระบวนการเผยแพร่พฤติกรรมทางสังคมใหม่ ๆ ดังกล่าวนี้มี 2 กระบวนการคือ กระบวนการเรียนรู้โดยตรง เป็นการเรียนรู้จากตัวแบบแล้วนำมากระทำ อีกกระบวนการหนึ่งได้แก่ การดัดแปลงประสบการณ์ที่ได้รับจากการสังเกตตัวแบบแล้วแสดงออกมา ดังนั้นในการเรียนรู้จากการเลียนแบบ นอกจากผู้สังเกตจะเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองแล้ว ยังมีผลทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงด้วย

5. การนำเสนอตัวแบบ

แบนคูราได้จำแนกการเสนอตัวแบบเป็น 4 ประเภทคือ

- 1) การเสนอตัวแบบทางพฤติกรรม หมายถึง การกระทำให้ผู้สังเกตเห็น เช่น การที่มารดาอนุญาตเวลาให้บุตรเห็น ครูทิ้งขยะลงถังให้นักเรียนเห็น ดังนั้นทั้งมารดาและครูเป็นการเสนอตัวแบบทางพฤติกรรม
- 2) การเสนอตัวแบบทางวาจา หมายถึง การใช้ภาษาโดยการพูดให้ผู้สังเกตได้ยิน เช่น ครูบอกให้นักเรียนส่งการบ้านเวลา 08.00 น. ของวันรุ่งขึ้น
- 3) การเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ หมายถึง การใช้ตัวแบบภาพผ่านสื่อต่าง ๆ ดังนั้นภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือประเภทต่าง ๆ ต่างเป็นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์
- 4) การเสนอตัวแบบสัมผัส หมายถึง การเสนอตัวแบบที่สามารถสัมผัสได้ เช่น อักษรเบรลล์ที่ใช้กับคนตาบอด การเสนอตัวแบบให้ผู้สังเกตอาจใช้วิธีการเดียวหรือหลายวิธีผสมกัน อาทิ เสนอตัวแบบทางพฤติกรรมผสมกับเสนอตัวแบบทางวาจา เช่น ครูทำให้อูพร้อมสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้นสามารถที่จะปรับเปลี่ยนได้โดยวิธีการที่สำคัญที่กล่าวถึงคือการเรียนรู้จากตัวแบบ การวิจัยครั้งนี้ จึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้จากตัวแบบตามทฤษฎีทางปัญญาสังคม มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานที่ประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1970 อ้างถึงใน บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์ 2536: 31) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นทั้งเด็กวัยรุ่น และผู้ใหญ่ การศึกษาใช้ทั้งวิธีการสัมภาษณ์ และการเขียนตอบ โคลเบอร์กได้จัดลำดับเหตุผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็น 6 พวก แล้วทำการตรวจสอบหลายครั้ง จึงสรุปว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของคนมี 3 ระดับ แต่ละระดับมี 2 ขั้น รวมทั้งหมด 6 ขั้น โดยขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับอายุ และพัฒนาการทางสติปัญญา โคลเบอร์กกำหนดขั้นของจริยธรรมโดยถือจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ว่าอยู่

ในระดับอายุนี้ให้เหตุผลมีลักษณะแบบนี้ แต่ละขั้นจะแทนระบบความคิด ซึ่งได้จากส่วนใหญ่ว่ามีกระบวนการความคิดทางจริยธรรมอย่างไร แต่ละขั้นยังเป็นส่วนหนึ่งของขั้นที่สูงขึ้นไป ขั้นที่สูงกว่าจะแสดงถึงความเข้าใจที่เหนือกว่า มีการรับรู้ที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง และเป็นนามธรรมมากกว่า การแก้ปัญหาที่มีหลักเกณฑ์มีเหตุผลมากกว่า โดยทั่วไปบุคคลจะมีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามลำดับขั้น จากขั้นที่ 1 เรื่อยไปถึง ขั้นที่ 6 และการพัฒนานี้จะไม่ข้ามขั้นแต่จะพัฒนาตามลำดับหมายความว่า บุคคลที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 2 ไม่สามารถจะพัฒนาจริยธรรมไปถึงขั้นที่ 6 เลย แต่จะต้องพัฒนาขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมาจากขั้นที่ 2 3 4 5 และ 6 ไปตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูงจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลนั้น ๆ ได้ผ่านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ต่ำกว่ามาแล้ว รวมทั้งการได้รับประสบการณ์จากสังคมจากการเรียนรู้ จึงจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของการใช้เหตุผล (ยูพาวตี วงษ์เพ็ญ 2545: 19-25) จากการศึกษาค้นคว้าของโคลเบอร์ก ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า คนเรานั้นไม่ว่าจะอยู่ในสังคมแบบไหน ประเทศใด ทวีปใดก็ตาม จะมีรูปแบบ (Pattern) ของการพัฒนาจริยธรรมตามลำดับเป็นขั้นเป็นตอนที่แน่นอนเหมือน ๆ กัน 6 ขั้น หรือ จัดเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับมี 2 ขั้น ในที่นี้ขอกล่าวถึงเฉพาะระดับที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

ระดับตามกฎเกณฑ์หรือระดับทำตามสังคมและประเพณี (Conventional Level) อายุ 10 – 16 ปี เป็นการกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือทำตามกฎเกณฑ์และศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับนี้ยังต้องการการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และมีความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ จริยธรรมระดับนี้ประกอบด้วยขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอีก 2 ขั้นที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ

1) ขั้นที่ 3 (อายุ 10 – 13 ปี) ขั้นทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (The Interpersonal Concordance or “Good Boy-Nice Girl” Orientation) เป็นขั้นที่คนเราเริ่มนำเอาความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่แท้จริงของผู้อื่นเข้ามาพิจารณาตัดสินใจทำอะไรลงไปก็ต้องคิดแล้วว่าสิ่งนั้นจะนำความชื่นชอบมาให้ แรงจูงใจที่จะประพฤติจริยธรรมในขั้นนี้ก็คือการได้เป็นคนดี มีคนยอมรับความรู้สึกทางจิตใจเข้ามามีบทบาทสำคัญ การกำหนดแนวทางความประพฤติจริยธรรมจึงเป็นเรื่องของการทำตามคนส่วนมาก พฤติกรรมของคนในขั้นนี้จะเป็นไปตามข้อตกลงต่าง ๆ ที่เหมาะสมของกลุ่มคนที่เขาอาศัยอยู่อย่างเหนียวแน่น จะไม่มีการทำอะไรตามใจตนเองโดยไม่คิดถึงผู้อื่น เพราะเขาเข้าใจว่าการทำอะไรตามเสียงส่วนใหญ่เป็นการกระทำของคนดี วัยนี้ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง เห็นแก่พวกพ้องเป็นสำคัญ พยายามทำตนให้ผู้อื่นรัก หรือมองเห็นว่าน่ารัก การตัดสินใจเชิงจริยธรรม เจตนามีความสำคัญมาก หมายถึง คุณที่เจตนาของผู้กระทำ

2) ขั้นที่ 4 (อายุ 13 – 16 ปี) ขั้นทำตามสังคม (The “Law and Order” Orientation) เป็นขั้นตอนที่ยึดระบบสังคมโนธรรม คนเราจะหันเข้าหากฎเกณฑ์ กฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนในสังคมเป็นเครื่องนำทางความประพฤติ แทนการทำอะไรตามคนหมู่มากเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ คนจะเริ่มคิดว่าความมีเกียรติยศ และความเป็นคนที่น่าเคารพนับถือนั้น เป็นสิ่งที่ได้มาจากการรักษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม ความประพฤติของคนที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับนี้ จึงเป็นไปได้เพื่อรักษาสังคมเป็นประการสำคัญ และมีความเข้าใจในบทบาทของคนอื่นด้วย

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เน้นการพัฒนาจริยธรรมให้สัมพันธ์กับช่วงวัย เพื่อให้บุคคลที่ได้รับการพัฒนานั้นมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงจากการเรียนรู้บทบาทของตนเองและผู้อื่น

พอจะสรุปได้ว่า ทฤษฎีที่กล่าวถึงข้างต้น มีประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของบุคคล เช่น มนุษย์เกิดการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมจากตัวแบบที่บุคคลยึดถือ โดยถ้าตัวแบบนั้นมีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม บุคคลก็จะมีการเลียนแบบ และเกิดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมในที่สุด

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

ในประเทศไทยได้มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีลักษณะเดียวกับพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมไว้หลายเรื่อง เช่น จันทนะ วิไลวัฒน์ (2542: ง) ได้ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยม ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง นอกจากนี้สุนทร พรรครักษ์ (2542: 70-71) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมมีส่วนร่วมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ได้พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด นักเรียนให้ความสนใจกิจกรรม ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุด การวิจัยของประยุทธ์ กมลเมือง (2543: ก) ที่ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีพฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 1 นักเรียนที่เห็นแบบอย่างที่ดีมากมีพฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนที่เห็นแบบอย่างที่ดีน้อย และนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงมีพฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ เพ็ญผกา คำรงค์กุล (2546: 40) ได้ศึกษาผลของการฝึกจิตลักษณะและทักษะเสียสละเพื่อพัฒนา

พฤติกรรมเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมหาไถ่ศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกจิตลักษณะและทักษะเสียสละมีพฤติกรรมเสียสละหลังการฝึกทันที และหลังการฝึก 3 สัปดาห์ สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนี้ปริญา ฤกษ์อรุณ (2548: ง) ได้ศึกษาลักษณะทางจริยธรรมของวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น พบว่า ลักษณะทางจริยธรรมที่มีศักยภาพในการพยากรณ์แนวโน้ม หรือโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่นหรือไม่เกิดพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความเสียสละ

3. การพัฒนาพฤติกรรม

การวิจัยนี้แบ่งการพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมออกได้เป็น 3 ประเภท ซึ่งอธิบายในรูปแบบของการพัฒนาพฤติกรรมโดยทั่วไปดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การพัฒนาพฤติกรรมโดยวิถีธรรมชาติ

การพัฒนาพฤติกรรมโดยวิถีธรรมชาติ คือ การที่บุคคลเจริญเติบโตขึ้นใน ครอบครัว สังคม และสภาพแวดล้อม โดยมีลักษณะพันธุกรรมติดตัวมา ก็จะมีพัฒนาการไปตาม ปัจจัยเหล่านั้นตามช่วงวัยของบุคคล ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528: 3 อ้างถึงใน วัชรียา แจ่มใส 2551: 19) กล่าวว่า “การอบรมเลี้ยงดูจากผู้ใกล้ชิดจะมีผลต่อเด็กทั้งทางคำพูด และการกระทำ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา และบุตร จะมีผลเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตและพฤติกรรม” สอดคล้องกับผลการวิจัยของชมสวรรค์ เหล่าวิทย์นุรักษ์ (2545) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทักษะชีวิตด้าน จิตพิสัย และพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับสิ่งแวดล้อมทางสังคมสูงมีทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยสูงและมี พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพฤติกรรมเสริมสร้าง สังคมนี้หมายถึงพฤติกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน และเป็นการ กระทำโดยสมัครใจ

3.2 การพัฒนาพฤติกรรมโดยวิธีการฝึก

แบนดูรา (Bandura, 1977 อ้างถึงในเดือนเด่นกล้า ชัยปริญญา 2539: 15) อธิบายว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ 2 วิธีคือ การเรียนรู้จากผลกรรม ซึ่ง เป็นการเรียนรู้โดยประสบการณ์ตรง และการเรียนรู้จากตัวแบบที่จัดกระทำขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้ จากประสบการณ์ทางอ้อม

ประเวศ วะสี (2545: 151-154) ได้ให้ข้อเสนอว่า การฝึกให้คนรู้จักทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นมีหลายประการ ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ ทางวัตถุสิ่งของ และทางปัญญา การให้ทางใจ เช่น การให้ความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้มีความทุกข์ การให้ทางวาจา เช่น การพูดเห็นอกเห็นใจ การพูดไพเราะ การพูดให้กำลังใจ หรือพูดให้คำแนะนำในทางที่ถูกต้อง

สุธนชัย ปานเกลียว (2548: 17) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาจริยธรรม ในระบบการศึกษาไว้หลายประการ ทั้งการอบรมให้ความรู้ การอบรมทางศาสนา การให้แสดงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม การใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนให้เกิดความคล้อยตาม และการให้เลียนแบบจากตัวแบบ

โดยมีผู้ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ ไว้หลายท่าน ดังนี้ เตือนเด่นหล้า ชัยปริญญา (2539) ได้ทดลองปลูกฝังจริยธรรมโดยใช้ตัวแบบบุคคลจริงให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกวางโจนศึกษา อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 60 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบบุคคลจริงมีการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบบุคคลจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของประทีป กระจายพันธ์ (2538) ได้ใช้ตัวแบบบุคคลจริงและบทบาทสมมติในการ พัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวิจิตรวาทิทยา อำเภอวาริน ชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 83 คน พบว่านักเรียนที่ใช้ตัวแบบบุคคลจริงและบทบาท สมมติมีพฤติกรรมรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้ตัวแบบบุคคลจริงและบทบาทสมมติในการ พัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สุธนชัย ปานเกลียว (2548) ได้ ศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษาเฉพาะ โรงเรียนชยานุกิจพิทยาคม จังหวัดชัยนาท ดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิง จริยธรรมของนักเรียนโดยการออกแบบกิจกรรมเสริม 4 กิจกรรม ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ การ เข้าค่ายจริยธรรม กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน และเยี่ยมพบปะผู้ปกครอง โดยหลังจากการใช้ กิจกรรมเสริมแล้ว นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมดีขึ้น โดยพบว่าด้านที่ เปลี่ยนแปลงดีขึ้นมากที่สุดคือ ด้านความมีจิตสำนึกในความเป็นไทย รองลงมาคือ ด้านความ รับผิดชอบต่อ ด้านการรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการ เห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมไทย ด้านความเสียสละ ด้านการรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ด้าน ความมีระเบียบวินัย ด้านการรู้จักแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ด้านความประหยัดและอดออม และด้านการ ประพฤติปฏิบัติตามศีลธรรม นอกจากนี้ ศิริ แคนสา (2551) ได้ทำการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 180 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 4 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน 2 วิธี คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วัชคณิตศาสตร์แม่แบบประกอบการเรียนรู้ และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สถานการณ์จำลอง ทั้งสองวิธีแทรกกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เน้นเรียนรู้เกี่ยวกับการรักษาของส่วนรวมในโรงเรียน และการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการพัฒนา 3 ด้าน คือด้านความรู้ความเข้าใจเชิงจิตสำนึกสาธารณะ ด้านการใช้เหตุผลในการตัดสินใจเชิงจิตสำนึกสาธารณะ และด้านพฤติกรรมเชิงจิตสำนึกสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วัชคณิตศาสตร์แม่แบบประกอบการเรียนรู้ และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สถานการณ์จำลอง มีคะแนนเฉลี่ยจิตสำนึกสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจเชิงจิตสำนึกสาธารณะ ด้านการใช้เหตุผลในการตัดสินใจเชิงจิตสำนึกสาธารณะ และด้านพฤติกรรมเชิงจิตสำนึกสาธารณะ หลังการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าการพัฒนาพฤติกรรมโดยการฝึกนั้นสามารถทำได้ทั้งการใช้บทบาทสมมติ การใช้ตัวแบบบุคคลจริง การอบรม การเข้าค่าย การใช้วัชคณิตศาสตร์แม่แบบ การจัดการเรียนรู้ ดังนั้นพอจะสรุปว่าการพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยการฝึกนั้นมีหลากหลายวิธีการตามที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้ นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ต้องการ

3.3 การพัฒนาพฤติกรรมโดยการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

3.3.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว

คณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนว ปีการศึกษา 2545 (อัมพร ชนะทอง 2546: 45) ได้กำหนดความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว (Guidance Activities Package) คือเครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆกิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนว โดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย 1) คู่มือผู้ให้บริการ 2) คู่มือผู้รับบริการ 3) สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

อังคณา เมตุลา (2546: 31) ได้สรุปความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า “เป็นมวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้รับบริการแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติ หรือได้มีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายที่ตนจะพัฒนาหรือสร้างเสริมตนเอง ตลอดจนป้องกันหรือแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม”

จินตนา บัวเขียน (2550: 21) ได้สรุปไว้ว่า “ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ฝึก พัฒนา ป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามขอบข่ายของงานแนะแนว ด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม”

จากความหมายของชุดการสอนและกิจกรรมแนะแนว พอสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวหมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรม ที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจงเพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตลักษณะหรือพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.3.2 หลักการพัฒนากิจกรรมแนะแนว

สมร ทองดี และปราณี रामสูต (2545: 29-59) ได้กล่าวถึงหลักการพัฒนา กิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

1. ลักษณะของสิ่งที่ต้องการพัฒนา ต้องคำนึงถึงการจัดให้ครบทุกด้านทั้ง ด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการในสถานการณ์ปัจจุบัน
2. ลักษณะของผู้รับบริการ แบ่งผู้รับบริการเป็น 3 วัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ซึ่งบุคคลแต่ละวัยจะมีธรรมชาติประจำวัย มีปัญหา และความต้องการแตกต่างกันออกไป การจัดกิจกรรมจึงต้องให้สอดคล้องกับวัยดังกล่าว เช่น
 - 2.1 วัยเด็ก เป็นวัยที่ชอบสนุก สนุกสนาน สนใจการเล่น รับรู้เชิงรูปธรรมมากกว่านามธรรม กิจกรรมที่เน้นควรเป็นลักษณะเรียนปนเล่น ส่งเสริมการแสดงออก ใช้สื่อหรือกิจกรรมสอดแทรกการพัฒนาการทางสังคม และเน้นกิจกรรมเป็นกลุ่ม
 - 2.2 วัยรุ่น เป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นต้องการการยอมรับ ความเป็นอิสระ แสวงหาเอกลักษณ์ และบทบาท สนใจการมีอุดมการณ์แห่งชีวิต มีพลังมากทั้งด้านร่างกาย ความคิด และปัญญา ควรเน้นกิจกรรมแบบกลุ่ม และให้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด ส่งเสริมกิจกรรมประเภทที่ช่วยให้ได้แสดงออก ให้มีการคิดวิเคราะห์
 - 2.3 วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีประสบการณ์ชีวิตหลายด้าน มีสถานภาพทางสังคม มีอาชีพ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ แต่อาจมีปัญหาบางประการที่เกี่ยวกับการปรับตัวทางอาชีพและสังคม ควรเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้รับบริการและผู้ให้บริการ เน้นการคิดวิเคราะห์ หาเหตุผลและเสนอแนวคิด ควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ให้ผู้รับบริการเล่นสนุกสนานหรือออกท่าทางมากเกินไป
3. ลักษณะของกิจกรรม การจัดกิจกรรมแนะแนวซึ่งมี 2 รูปแบบ

ที่สำคัญ คือ กิจกรรมแนะแนวรายบุคคล และกิจกรรมแนะแนวเป็นกลุ่ม การเลือกใช้รูปแบบกิจกรรมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ โดยให้คำนึงถึงผู้รับบริการเป็นสำคัญ

4. ประโยชน์ที่จะนำมาใช้ ซึ่งเป็นหัวใจในการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยมุ่งเน้นให้ผู้รับบริการสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ในปัจจุบันนิยมเรียกว่า “นำองค์ความรู้สู่วิถีชีวิต”

3.3.3 แนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว

ในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสำหรับการวิจัยในครั้งนี้นอกจากจะใช้หลักการและแนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนวแล้ว ผู้วิจัยยังนำหลักการเรียนและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ตามแนวคิดของทิสนา เขมมณี (2545: 142-144) มาประยุกต์ใช้อีกด้วย สาระสำคัญมี 5 ประการ (เรียกโดยย่อว่า “AGEPA”) สรุปได้ดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Participation) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง และมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา และสนุกสนานในการเรียนรู้

2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (Group Interaction) โดยให้ผู้เรียน มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ได้พูดคุย ปรีกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อมูล และทักษะที่กว้างขวางและหลากหลาย

3. ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ (Experiential Learning) โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ค้นหา และค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นหาและค้นพบความจริงใด ๆ จากประสบการณ์ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน และมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. เน้นกระบวนการ (Process - Oriented) โดยการส่งเสริมผู้เรียนให้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการกลุ่ม และกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการด้วย ดังนั้น การเรียนรู้กระบวนการจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้ผลงานดีขึ้น

5. เน้นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ด้วยการส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนลึกซึ้งขึ้น และเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

3.3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมโดยการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว พบว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ได้ เช่น อรพิน สุขแจ่ม (2546) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีราษฎร์ จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดมากขึ้นหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอัมพร แสงวิเชียร (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียนกุศบากรายราษฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการเพื่อฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตย จำนวน 12 ครั้ง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก ในขณะที่พระมหาประสิทธิ์ชัย จัปพันธ์ (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสาราณิยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 25 รูป และกลุ่มควบคุมจำนวน 25 รูป พบว่า หลังการทดลองนักเรียนแต่ละกลุ่มมีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ วัชรียา แจ่มใส (2551: 86) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิงที่มีอายุ 13 – 15 ปี จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และอรณัญญา โยธะกา (2551: ๗) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่า

นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่าชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถใช้พัฒนา
พฤติกรรมการประหยัด พฤติกรรมประชาธิปไตย พฤติกรรมความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
พฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นได้

4. ภูมิหลังทางชีวสังคมกับพฤติกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำภูมิหลังทางชีวสังคมของนักเรียนมาศึกษาเพิ่มเติมด้วย
3 ประการ คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง

4.1 เพศ มนุษย์เมื่อเกิดมามีลักษณะที่บ่งบอกความเป็นเพศชาย หรือหญิง งานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องมีดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชั้นัญกรณ์ ธารีทาร์ (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำ
ประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น
นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร
จำนวน 220 คน เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ของนักเรียน พิจารณา
จำแนก ตามความพร้อมสถานการณ์ทางสังคม และเพศ ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ที่มีความพร้อม
สถานการณ์ทางสังคมสูง เพศหญิงจะมีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าเพศชายที่มี
ความพร้อมสถานการณ์ทางสังคมต่ำ นอกจากนี้ การศึกษาของ สกถ เทียงแท้ (2546) ที่ได้ศึกษา
ผลของการฝึกจิต-พฤติกรรมแบบบูรณาการต่อพฤติกรรมการจับจ็อย่างปลอดภัยของนักเรียนวัยรุ่น
ตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 จำนวน 334 คน พบว่า เพศหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงกว่าเพศชาย สอดคล้อง
กับข้อค้นพบของ แสงว ทวีคุณ และคณะ (2546) ที่ได้ศึกษาผลของการพัฒนาจิตและทักษะต่อ
พฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครูระดับประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวิเคราะห์
ข้อมูลทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของครูที่มีเพศ และอายุราชการแตกต่างกัน พบว่า ครูที่
เป็นเพศหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมมากกว่าครูที่เป็นเพศชาย และจินตนา บัวเขียน
(2550: 72) ได้ศึกษาผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของ
ตนของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน
วัยรุ่นชายและหญิง อายุระหว่าง 13-15 ปี โรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและ

ผลจากการกระทำของตนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศชาย และวัยรุ่นหญิง แจ่มใส (2551: 90) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูง ในขณะที่นักเรียนเพศชายมีแนวโน้มที่จะพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นต่ำกว่า นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของกชกร จินตนสถิตย์ (2550) ที่พัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละโดยใช้การอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ จำนวน 137 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้การอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละ ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีคุณธรรมด้านการเสียสละไม่แตกต่างกันหลังการทดลอง

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าส่วนใหญ่เพศหญิงและเพศชายได้รับผลจากการฝึกแตกต่างกัน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ศึกษาว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เพศแตกต่างกันจะได้รับผลจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมแตกต่างกันด้วย

4.2 ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ผลการเรียนรู้เฉลี่ย (GPA) ในที่นี้คือสิ่งที่บ่งบอกถึงระดับสติปัญญาหรือความสามารถทางสมองของนักเรียน ดังนั้นจึงใช้ผลการเรียนรู้เฉลี่ยในความหมายเดียวกับระดับสติปัญญา ซึ่งมีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของระดับสติปัญญากับพฤติกรรมของบุคคล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อัมพร แสงวิเชียร (2546: ง) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบาทรามบุรีบำรุง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีสติปัญญาดำมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงขึ้น และอังคณา เมตุลา (2546: 112) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการในการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสติปัญญาสูงเมื่อได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ มีการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบอื่น ๆ ธันญภรณ์ ทาริธาร (2548) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร จำนวน 220 คน เมื่อวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนที่มีความพร้อมสถานการณ์ทางสังคม และระดับผลการเรียน

ต่างกัน สรุปได้ว่า ผู้ที่มีความพร้อมสถานการณ์ทางสังคมสูง และมีระดับผลการเรียนดี จะมีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าผู้ที่มีความพร้อมสถานการณ์ทางสังคม และระดับผลการเรียนไม่ดี นักเรียนที่มีผลการเรียนดีจะมีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี นอกจากนี้ ฐานันคร เปียศิริ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง และเป็นนักเรียนต่างจังหวัด มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าในครอบครัว และพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมมากกว่านักเรียนที่ไม่เข้าฝึกอบรม ส่วนการวิจัยของกชกร จินตนาสถิตย์ (2550) ที่พัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละโดยใช้การอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ จำนวน 137 คน พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกันที่ใช้การอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละ มีคุณธรรมด้านการเสียสละไม่แตกต่างกันหลังการทดลอง และวัชรวิษา แจ่มใส (2551: 81) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนเฉลี่ยไม่มีผลต่อพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยหรือระดับสติปัญญาสูง จะได้รับผลดีจากการฝึกมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยหรือระดับสติปัญญาต่ำ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ศึกษาว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยแตกต่างกันจะได้รับประโยชน์จากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมแตกต่างกันด้วย

4.3 อาชีพของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง กิจกรรมหลักของผู้ปกครองที่นำมาซึ่งรายได้ในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ในงานวิจัยครั้งนี้ระบุอาชีพไว้ 6 อาชีพ ได้แก่ 1) เกษตรกรรม 2) รับจ้าง 3) ค้าขาย 4) รัฐวิสาหกิจ 5) รับราชการ และ 6) อาชีพอื่น ๆ จากการศึกษางานวิจัยพบว่าอาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้ที่อยู่ในปกครอง เนื่องจากอาชีพของผู้ปกครองสามารถบ่งบอกถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เช่น การวิจัยของอังคณา เมศุลา (2546) ที่ทำการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน สหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูงและได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวมีการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำ และไม่ได้รับการฝึก

สอดคล้องกับการวิจัยของบุญสม โพธิ์เงิน (2537) ที่ศึกษาคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน จะมีคุณธรรมด้านความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และความเห็นอกเห็นใจแตกต่างกัน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ศึกษาว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพที่มีรายได้แตกต่างกันจะได้รับประโยชน์จากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม การทำประโยชน์ต่อส่วนรวมแตกต่างกันด้วย

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรภูมิหลังทางชีวสังคม ที่นำมาศึกษาเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งนี้ คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียน ทำให้คาดว่านักเรียนที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมแตกต่างกัน จะได้รับประโยชน์จากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมแตกต่างกันด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์” ในบทนี้นำเสนอรายละเอียดของการวิจัยตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. รูปแบบการวิจัย
3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552

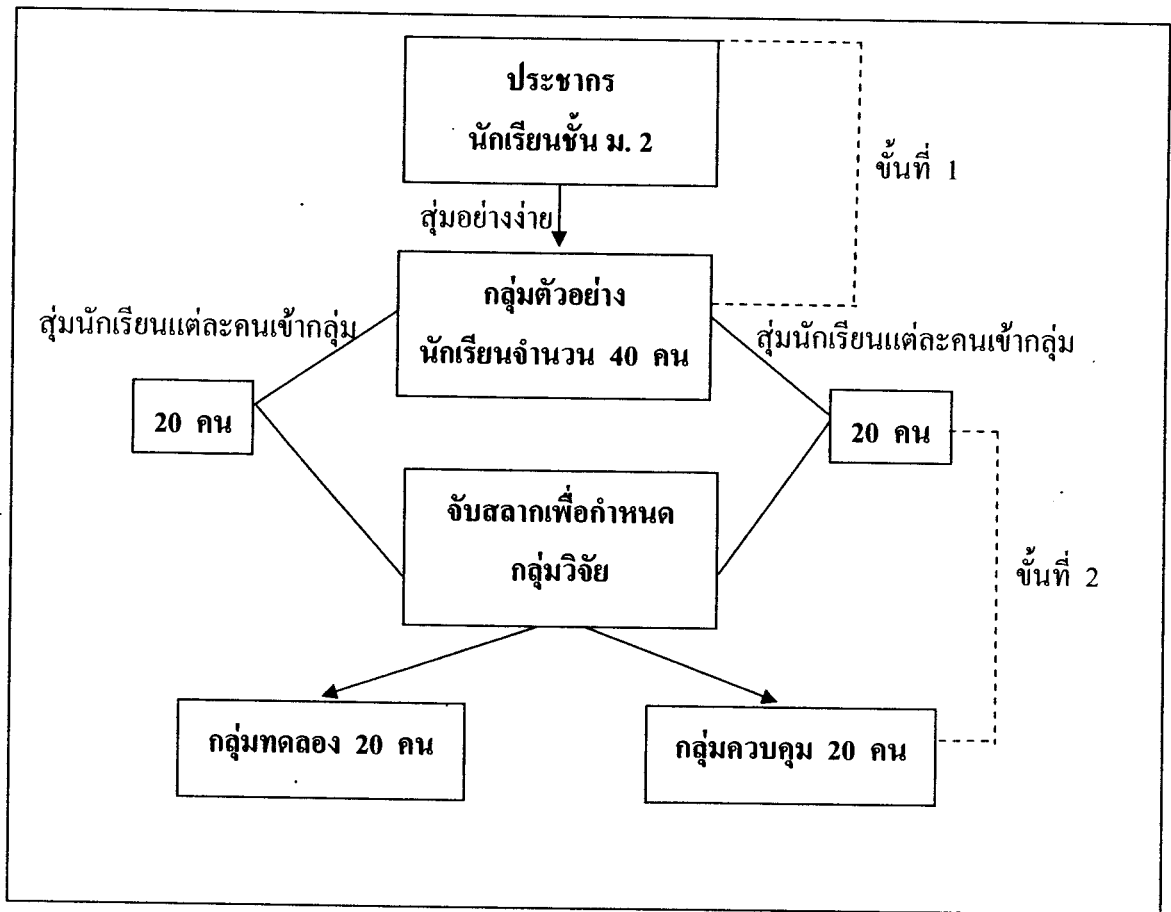
1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร (Simple Random Sampling) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 สุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 คน

1.2.2 จัดนักเรียนเข้ากลุ่มด้วยวิธีสุ่มนักเรียนแต่ละคนเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม (Random Assignment) กลุ่มละ 20 คน

1.2.3 สุ่มกลุ่มเพื่อกำหนดกลุ่มวิจัยเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการจับสลาก ขั้นตอนการกำหนดกลุ่มวิจัยแสดงดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการกำหนดกลุ่มวิจัย

2. รูปแบบการวิจัย

2.1 ตัวแปรในการวิจัย

การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ มีตัวแปรอิสระที่จัดกระทำหนึ่งตัวแปร คือ การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชาภูกุล 1) มีตัวแปรตามหนึ่งตัวแปร คือ พฤติกรรมการทำงาน ประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.2 ขั้นตอนการทดลอง

การทดลองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1 การจัดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมให้มีความเท่าเทียมกัน นอกจากผู้วิจัยได้มีการจับสลากนักเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันแล้ว ในส่วนของผู้วิจัยยังได้มีการจับสลากเข้าทำกิจกรรมสำหรับการทดลองครั้งนี้ด้วย การดำเนินกิจกรรม

สำหรับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมนั้น ได้ดำเนินการในวัน และเวลาเดียวกัน โดยดำเนินกิจกรรมในสถานที่ที่มีลักษณะและสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันเพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.2.2 การวัดและการจัดกระทำ การวัดและการจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการวัดและการจัดกระทำในการวิจัย

กลุ่ม	ขั้นตอนการดำเนินงาน		
	การวัดพื้นฐาน	ฝึกด้วยชุดกิจกรรม	การวัด
	ก่อนทดลอง	แนะแนว	หลังทดลอง
กลุ่มทดลอง	✓	✓	✓
กลุ่มควบคุม	✓	-	✓

2.2.3 การวัดพื้นฐาน เป็นการวัดภูมิหลังทางชีวสังคม คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.2.4 การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมกับกลุ่มทดลอง ชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวจำนวน 12 กิจกรรม ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาองค์ประกอบย่อยที่สำคัญ 3 ด้านของพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้

1) นักเรียนสามารถสรุปประโยชน์ของการช่วยเหลือผู้อื่นได้ 2) นักเรียนมีความเต็มใจในการช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม และ 3) นักเรียนสามารถช่วยเหลือผู้อื่นโดยคำนึงถึงผลดีที่ผู้อื่นจะได้รับมากกว่าผลดีที่ตนเองหรือผู้ใกล้ชิดจะได้รับ

องค์ประกอบที่ 2 การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ 1) นักเรียนสามารถอธิบายความสำคัญของการเสียสละเวลา หรือกำลังกาย หรือกำลังทรัพย์ เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม 2) นักเรียนยินดีเสียสละประโยชน์ที่ตนพึงได้เพื่อแลกกับ

ประโยชน์ของ คนส่วนใหญ่ และ 3) นักเรียนสามารถเสียสละเวลา หรือกำลังกาย หรือกำลังทรัพย์ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 การให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ 1) นักเรียนสามารถสรุปลักษณะของสังคมที่ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 2) นักเรียนสามารถร่วมคิดวางแผนในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อให้คนส่วนใหญ่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 3) นักเรียนสามารถร่วมทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมุ่งหวังให้คนส่วนใหญ่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และ 4) นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมุ่งหวังให้เกิดความสุขต่อคนส่วนใหญ่ในสังคมมากกว่าความสุขของคนหรือผู้ใกล้ชิด

แต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) เวลา 3) ระดับ / วัย 4) ขนาดของกลุ่ม 5) แนวคิด 6) วัตถุประสงค์ 7) ขั้นตอนของกิจกรรม ซึ่งมีขั้นนำ ขั้นกิจกรรมหลัก และขั้นสรุป 8) สื่อ/อุปกรณ์ 9) การประเมินผล

กิจกรรมต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งใช้ฝึกกับกลุ่มทดลองเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน เน้นการประยุกต์ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ตามแนวคิดของทิสนาแจมมณี (2545: 142-144) เรียกโดยย่อว่า “AGEPA” โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Participation) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึง และมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา

2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (Group Interaction) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ได้พูดคุย ปรัชญาหรือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อมูล และทักษะที่กว้างขวางและหลากหลาย

3. ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ โดยครูพยายามจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหา และค้นพบคำตอบด้วยตนเอง (Experiential Learning) ทั้งนี้เพราะการค้นหาและค้นพบความจริงใด ๆ จากประสบการณ์ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน และมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. เน้นกระบวนการ (Process - Oriented) โดยการส่งเสริมผู้เรียนให้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการกลุ่ม และกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการด้วย ดังนั้น การเรียนรู้กระบวนการจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้ผลงานดีขึ้น

5. เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูพยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนลึกซึ้งขึ้น และเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ (ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม)

2.2.4 การวัดหลังทดลอง เป็นการวัดตัวแปรตามของการวิจัย คือ พฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยวัดหลังการทดลองสิ้นสุดประมาณ 1 สัปดาห์

2.3 แบบของการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดก่อนและหลังการทดลอง (The Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) กล่าวคือ มีการสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และมีการวัดก่อน – หลังการทดลอง มีรายละเอียดคือ มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นดำเนินการวัดก่อนการทดลองทั้งสองกลุ่มด้วยแบบวัดพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม จากนั้นดำเนินการทดลองโดยกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ด้านส่วนตัวและสังคม หลังสิ้นสุดการทดลองดำเนินการวัดพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวมของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบวัดชุดเดียวกับที่ใช้วัดก่อนการทดลอง รูปแบบการวิจัยดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงรูปแบบการวิจัย

Sample	Random assignment	Pretest	Treatment	Posttest
Experimental Group	R	T ₁	X	T ₂
Control Group	R	T ₁	~ X	T ₂

- R แทน การสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีสุ่มเข้ากลุ่ม
- X แทน การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมที่ใช้กับกลุ่มทดลอง
- ~X แทน การใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ด้านส่วนตัวและสังคม
- T₁ แทน การวัดก่อนการทดลอง
- T₂ แทน การวัดหลังการทดลอง

3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรในการวิจัย

3.1.1 ประเภทและลักษณะของตัวแปร

การวิจัยเชิงทดลองนี้ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งตัวแปรต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ ตัวแปรอิสระที่จัดกระทำ ซึ่งในการวิจัยนี้ ตัวแปรอิสระที่จัดกระทำ คือ การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีจำนวน 12 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที ตัวแปรนี้มี 2 ค่า คือ การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม กับการไม่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม (การใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ) และกลุ่มที่สอง คือ ตัวแปรอิสระที่ไม่ได้จัดกระทำ ได้แก่ ภูมิหลังทางชีวสังคม ประกอบด้วย เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง

2) ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

3.2 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

3.2.1 การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์

ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชุดกิจกรรมแนะแนวนี้ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวจำนวน 12 กิจกรรม ใช้เวลาในการทำกิจกรรมครั้งละ 60 นาทีในแต่ละกิจกรรมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการและแนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนว รวมทั้งใช้หลักการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ตามแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2545 :142-144) ซึ่งยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Ac) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (G) ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ (E) เน้นกระบวนการ (P) และเน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Ap) อีกทั้งมีการดำเนินกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การอภิปราย การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง และการนำเสนอผลงาน เป็นต้น

3.2.2 พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม หากเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างความต้องการของตนและผู้ใกล้ชิดกับความต้องการของส่วนรวม บุคคลนั้นจะเลือกกระทำโดยคำนึงถึงความต้องการของส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) **การช่วยเหลือผู้อื่น** หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงความเต็มใจ การสมัครใจ การเสนอตัว กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตนอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลดีที่ผู้อื่นจะได้รับมากกว่าผลดีที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง

2) **การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม** หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการเสียสละเวลา กำลังกาย และกำลังทรัพย์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ โดยบุคคลยินดีเสียสละประโยชน์ที่ตนพึงได้ เพื่อแลกกับประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

3) **การให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม** หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อให้คนส่วนใหญ่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ที่สำคัญได้แก่ การร่วมคิด การร่วมทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จนสำเร็จตามเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และด้านการให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งแบบวัดดังกล่าวเป็นการวัดพฤติกรรมตามนิยามปฏิบัติการของตัวเองแปร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นเอง แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย” เป็นข้อความทางบวกและทางลบ จำนวนรวม

30 ข้อ คะแนนที่เป็นไปได้ คือ 30 - 180 คะแนน ซึ่งเป็นการวัดระดับความมาก - น้อย ในการกระทำ การแสดงออก หรือการปฏิบัติ ผู้ที่ได้คะแนนสูง หมายถึง ผู้ที่มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำ หมายถึง ผู้ที่มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมต่ำ

3.2.3 เพศ หมายถึง เพศชาย และเพศหญิง

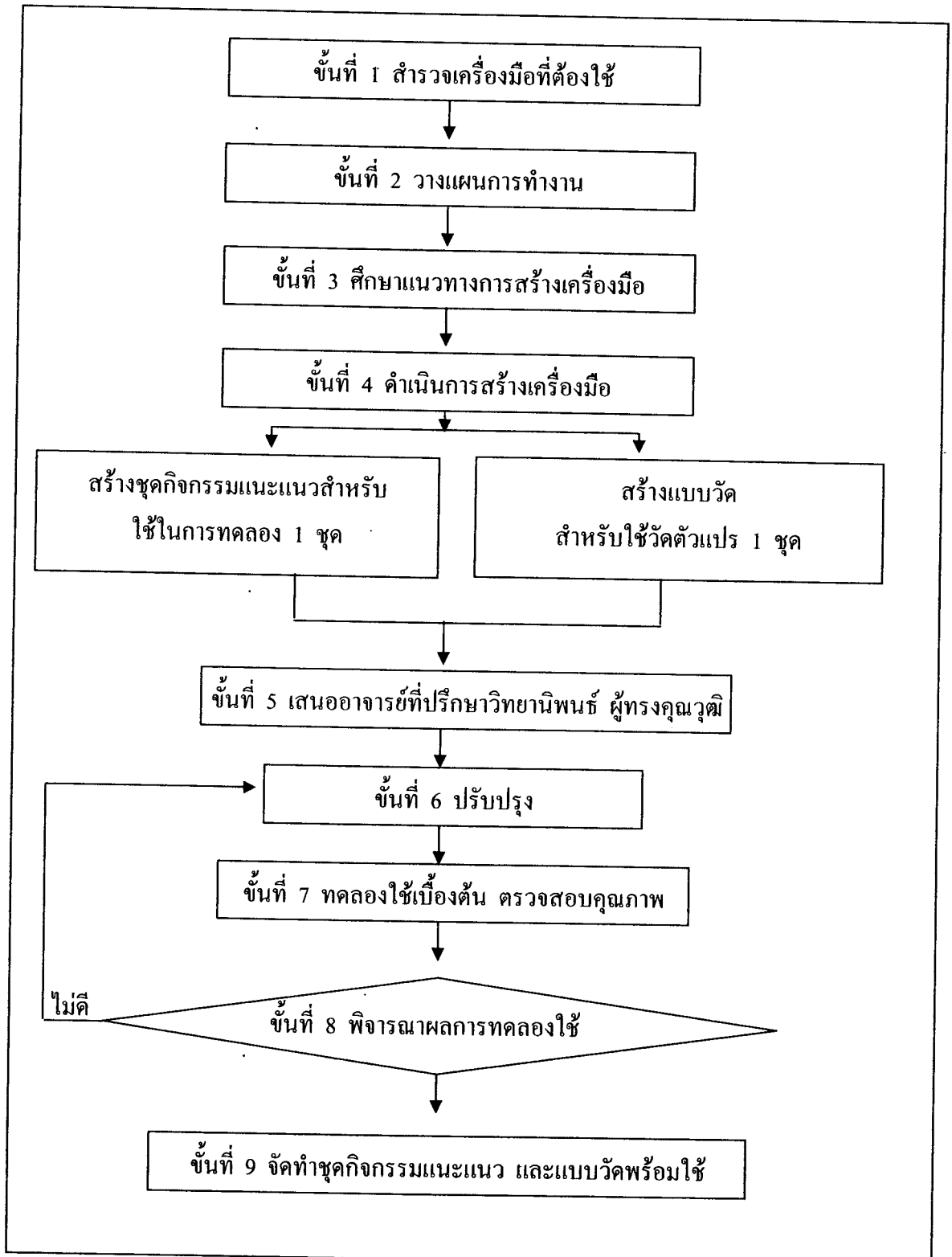
3.2.4 ผลการเรียนเฉลี่ย หมายถึง ระดับผลการเรียนที่แสดงถึงความสามารถทางสติปัญญาของแต่ละบุคคล การวิจัยนี้ใช้ระดับผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ในปีการศึกษา 2551 แทนความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียน โดยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูงกว่า 2.50 เป็นผู้ที่มียผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 เป็นผู้ที่มียผลการเรียนเฉลี่ยในระดับต่ำ

3.2.5 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง กิจกรรมหลักของผู้ปกครองที่นำมาซึ่งรายได้ในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ในการวิจัยนี้ระบุอาชีพไว้ 6 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ 1) เกษตรกรรม 2) รับจ้าง 3) ค้าขาย - ธุรกิจ 4) รัฐวิสาหกิจ 5) รับราชการ และ 6) อาชีพอื่น ๆ

4. เครื่องมือในการวิจัย

4.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาโดยผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ทั้งเครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวัดตัวแปร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนโดยรวมคล้ายคลึงกัน แสดงได้ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 แสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย จากภาพที่ 3.2 อธิบายการดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 **สำรวจเครื่องมือที่ต้องใช้** จากรูปแบบการทดลอง แบบการวิจัย และตามที่กำหนดไว้ในเค้าโครงการวิจัย เครื่องมือที่ต้องใช้มี 2 ประเภท ประเภทแรก คือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม ประเภทที่สอง ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม

ขั้นที่ 2 **วางแผนการทำงาน** ผู้วิจัยได้วางแผนกำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ซึ่งขั้นตอนหลักมี 9 ขั้นตอน คือ (1) สำรวจเครื่องมือที่ต้องการใช้ (2) วางแผนการทำงาน (3) ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือ (4) ดำเนินการสร้างเครื่องมือ (ฉบับร่าง) (5) นำเครื่องมือที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ (6) ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ (7) นำเครื่องมือไปทดลองใช้เบื้องต้นกับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (8) พิจารณาผลการทดลองใช้เครื่องมือ โดยถ้าพบว่ายังไม่มีความเหมาะสมนำไปปรับปรุงตามข้อบกพร่อง และหากมีคุณภาพแล้วก็ดำเนินการขั้นต่อไป และ (9) จัดทำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม และแบบวัดพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมฉบับพร้อมใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นที่ 3 **ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือ** ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสวงหารูปแบบและแนวทางสร้างเครื่องมือ จากนั้นนำประสบการณ์ และแนวคิดต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้มาซึ่งเครื่องมือที่มีคุณภาพและเหมาะสม

ขั้นที่ 4 **ดำเนินการสร้างเครื่องมือ** ประการที่หนึ่ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรซึ่งประมวลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนักศึกษาระดับปริญญาโทแขนงวิชาการแนะแนวรุ่นที่ 5 มาสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม (ฉบับร่าง) จำนวน 12 กิจกรรม และประการที่สอง ได้ดำเนินการสร้างแบบวัดพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ โดยเขียนนิยามปฏิบัติการของตัวแปรให้ชัดเจนและครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม สร้างผังตัวแปร โดยพิจารณาว่าตัวแปรนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง จะวัดด้วยคำถามกี่ข้อ เป็นข้อความทางบวกกี่ข้อ เป็นข้อความทางลบกี่ข้อ แล้วเขียนข้อ

คำถาม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม สร้างแบบวัด (ฉบับร่าง)

ขั้นที่ 5 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาด้านรูปแบบ เนื้อหาสาระ วิธีการของเครื่องมือ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาเครื่องมือดังนี้ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนว พิจารณาความตรงด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม ขั้นตอน และวิธีการดำเนินกิจกรรม 2) แบบวัด พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาความเหมาะสมด้านภาษา ลักษณะข้อคำถาม และแบบวัดทั้งฉบับ

ขั้นที่ 6 ปรับปรุง ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมแนะแนว และแบบวัด

ขั้นที่ 7 ทดลองใช้เบื้องต้น ตรวจสอบคุณภาพ การทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองตะลุงปึก อำเภอนางรอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 25 คน แล้วนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงเพื่อใช้จริง ส่วนการทดลองใช้แบบวัด พฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม ได้นำแบบวัดที่สร้างเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าแบบวัดทั้ง 30 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นได้นำแบบวัดไปทดลองใช้เบื้องต้น (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองตะลุงปึก อำเภอนางรอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 25 คน และนำผลการทดลองใช้เบื้องต้นมาวิเคราะห์ และประเมิน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่เป็นแบบวัดด้วยการหาค่าคุณภาพรายข้อ และหาค่าคุณภาพของแบบวัดทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

ขั้นที่ 8 พิจารณาผลการทดลองใช้ จากการประเมินและวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่เป็นชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม ได้นำข้อบกพร่องที่พบจากการที่นำกิจกรรมจำนวน 12 กิจกรรมไปทดลองใช้เบื้องต้น (try out) มาปรับปรุง แก้ไข ส่วนเครื่องมือที่เป็นแบบวัดจะเลือกข้อที่มีคุณภาพรายข้อและทั้งฉบับอยู่ในเกณฑ์ที่ดียอมรับได้ จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) รายข้อ อยู่ระหว่าง .92 ถึง .93 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .93

ส่วนกิจกรรมแนะแนวสำหรับกลุ่มควบคุม เป็นกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ด้านส่วนตัว และสังคม (ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม) จำนวน 12 กิจกรรม ที่นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ขั้นที่ 9 จัดทำชุดกิจกรรมแนว และแบบวัดพร้อมใช้ เมื่อพัฒนาเครื่องมือที่เป็นชุดกิจกรรมแนว และแบบวัดที่ผ่านขั้นตรวจสอบคุณภาพเป็นที่พอใจแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทั้งหมดมาจัดพิมพ์และรวบรวมเป็นเล่ม/เป็นฉบับอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานพร้อมใช้ในการทดลองจริงต่อไป

4.2 ลักษณะและองค์ประกอบของเครื่องมือแต่ละชนิด

4.2.1 เครื่องมือที่เป็นกิจกรรมแนว มี 2 ประเภท คือ ชุดกิจกรรมแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม สำหรับใช้กับกลุ่มทดลอง และกิจกรรมแนวอื่น ๆ (ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม) สำหรับใช้กับกลุ่มควบคุม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ชุดกิจกรรมแนว คือ ชุดกิจกรรมแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โครงสร้างและรายละเอียดของชุดกิจกรรมแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้านของพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม คือ (1) การช่วยเหลือผู้อื่น (2) การเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม และ (3) การให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบย่อยทั้ง 3 ด้าน มาสร้างกิจกรรมแนวจำนวน 12 กิจกรรม สำหรับใช้ในพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงผังการใช้ชุดกิจกรรมแนวในการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

ลำดับที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
1 ปฐมนิเทศ	“เรามีเรา”	1. นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกัน 2. นักเรียนสามารถระบุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม แนวทางการปฏิบัติกิจกรรม และประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมได้ ถูกต้อง 3. นักเรียนมีความสนใจ และมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมครั้งต่อไป	การเล่นเกม

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
องค์ประกอบที่ 1 การช่วยเหลือผู้อื่น			
2	“ยิ่งช่วยยิ่งได้”	นักเรียนสามารถสรุปประโยชน์ของการช่วยเหลือผู้อื่นได้	การร้องเพลง การอภิปรายและ การนำเสนอ ผลงาน
3	“สิ่งดีๆเพื่อคุณ”	นักเรียนเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	การเล่นเกมและ การนำเสนอ ผลงาน
4	“สร้างสุขให้เขา เรา ก็มีความสุข”	นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นโดยคำนึงถึงผลดีที่ผู้อื่นจะได้รับมากกว่าผลดีที่ตนเอง หรือผู้ใกล้ชิดจะได้รับ	การเล่นเกม การอภิปรายและ การนำเสนอ ผลงาน
องค์ประกอบที่ 2 การเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม			
5	“ใช้เวลาอย่างมี คุณค่า”	นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของการเสียสละเวลา กำลังกาย และกำลังทรัพย์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมได้	การอภิปรายและ การนำเสนอ ผลงาน
6	“สุขใจในการให้”	นักเรียนยินดีเสียสละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับ เพื่อแลกกับประโยชน์ของคนส่วน ใหญ่	การอภิปราย และการ นำเสนอ ผลงาน
7	“ยิ่งให้ยิ่งมีความสุข”	นักเรียนเต็มใจเสียสละเวลา กำลังกาย และกำลังทรัพย์ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	การศึกษากรณี ตัวอย่างและ การนำเสนอ ผลงาน

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
องค์ประกอบที่ 3 การให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม			
8	“สังคมสุขสันต์”	นักเรียนสามารถยกตัวอย่างลักษณะของสังคมที่ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้	การอภิปรายและการนำเสนอผลงาน
9	“ร่วมค้ำช่วยกัน”	นักเรียนเต็มใจร่วมวางแผนในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อให้คนส่วนใหญ่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	การอภิปรายและการนำเสนอผลงาน
10	“ฉันมีส่วนร่วม”	นักเรียนร่วมทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมุ่งหวังให้คนส่วนใหญ่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	การอภิปรายและการนำเสนอผลงาน
11	“สังคมชีวิตสุขสันต์”	นักเรียนให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมุ่งหวังให้เกิดความสุขต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม มากกว่าความสุขของตนเองหรือผู้ใกล้ชิด	บทบาทสมมติและการนำเสนอผลงาน
12	“เรียนรู้ร่วมกัน”	นักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการร่วมกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์	การอภิปราย

ในแต่ละกิจกรรมมีส่วนประกอบของกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ 1) ชื่อกิจกรรม 2) ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 3) ระดับ / วัย 4) ขนาดของกลุ่ม 5) แนวคิด 6) วัตถุประสงค์ 7) ขั้นตอนของกิจกรรม ซึ่งมี ขั้นนำ ขั้นกิจกรรมหลัก และขั้นสรุป 8) สื่อ/อุปกรณ์ 9) การประเมินผล โดยในแต่ละกิจกรรมจะเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน และเน้นการประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ของทิสนา แจมมณี (2545: 142 - 147) สรุปได้ 5 ประการ ดังนี้ 1) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Active Participation) ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีความพร้อม กระตือรือร้น และเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา 2) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (Group Interaction) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันใน

กลุ่ม ได้พูดคุยปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยมีการระดมสมองอภิปราย แสดงความคิดเห็น 3) ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบด้วยตนเอง (Experiential Learning) 4) เน้นกระบวนการ (Process - Oriented) โดยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดผลงาน 5) เน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge) โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมในชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม

กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม “สร้างสุขให้เขา เราก็ได้สุข”

เวลา 60 นาที

ระดับ/วัย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขนาดของกลุ่ม ประมาณ 20 คน

แนวคิด

การช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นมีความสุข ผู้ช่วยเหลือก็จะได้รับความสุขใจด้วย

วัตถุประสงค์

นักเรียนให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยคำนึงถึงผลดีที่ผู้อื่นจะได้รับมากกว่าผลดีที่ตนเอง หรือผู้ใกล้ชิดจะได้รับ

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ขั้นนำ (7 นาที)

1) ครูกำหนดประเด็นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าข้อดีของการช่วยเหลือผู้อื่นมีอะไรบ้าง โดยให้มีตัวแทนนักเรียนหนึ่งคนบันทึกข้อคิดเห็นที่ถูกเสนอขึ้น และอ่านให้นักเรียนทั้งหมดฟังหลังจากเสร็จสิ้นการอภิปราย โดยใช้เวลาไม่เกิน 4 นาที (G)

2) นักเรียนนั่งรวมกัน จากนั้นเล่นเกม “พวกของฉันอยู่ที่ไหน” โดยรายละเอียดของเกมมีดังนี้ (Ac)

- ครูนำบัตรคำชื่อดอกไม้ ชื่อสัตว์ ชื่อเครื่องดนตรี และชื่อประเทศ จำนวนเท่า ๆ กันใส่ลงในกล่อง โดยที่ชื่อไม่ซ้ำกัน

- นักเรียนเข้าแถวเพื่อหยิบบัตรคำในกล่องคนละ 1 ชิ้น

- เมื่อนักเรียนหยิบบัตรคำครบทุกคนแล้ว ให้ตามหาสมาชิกที่มีบัตรคำชื่อของ
สิ่งที่เป็นประเภทเดียวกัน โดยใช้เวลา 3-5 นาที

- เมื่อนักเรียนหากกลุ่มได้จนครบแล้ว ให้จับกลุ่มย่อยเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่อไป

2. ชั้นกิจกรรมหลัก (45 นาที)

1) นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อย รับผิดชอบกิจกรรมที่ 4.1 “ช่วยเขา เราได้อะไร” โดยเป็น
กิจกรรมรายบุคคล สำหรับให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มปฏิบัติ (Ac)

2) สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มย่อย นำใบกิจกรรมที่ 4.1 “ช่วยเขา เราได้อะไร”
มาวิเคราะห์ร่วมกันภายในกลุ่ม เพื่อสรุปลงในใบสรุปผลงานเรื่อง “ช่วยเขา เราได้อะไร” ของแต่ละ
กลุ่มย่อย (G P)

3) นักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มย่อยนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน (Ac)

3. ชั้นสรุป (8 นาที)

1) นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมนี้ (E)

2) ครูและนักเรียนร่วมสรุปเพิ่มเติมว่า การที่เราช่วยเหลือผู้อื่นนั้นควรคำนึงผลดี ที่ผู้อื่น
ได้รับมากกว่าคำนึงว่าตนหรือผู้อื่นได้รับผลดีจากการช่วยเหลือนั้นหรือไม่ และเกิดผลดี หรือผลเสีย
อย่างไรต่อตนเองและต่อผู้ที่เราช่วยเหลือนั้น ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่เป็นผู้มีน้ำใจ รู้จักช่วยเหลือเพื่อน
ในการทำงานกลุ่ม (Ac)

3) นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า จะนำแนวคิดที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนี้ ไปใช้
ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง (Ap)

สื่อ/อุปกรณ์

- 1) บัตรคำชื่อดอกไม้ ชื่อสัตว์ ชื่อเครื่องดนตรี และชื่อประเทศ
- 2) ใบกิจกรรมที่ 4.1 “ช่วยเขา เราได้อะไร”
- 3) ใบสรุปผลงานกลุ่มเรื่อง “ช่วยเขา เราได้อะไร”

การประเมินผล

ประเมินตามวัตถุประสงค์โดย

- 1) สังเกตจากการร่วมทำกิจกรรมของนักเรียน
- 2) จากการแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน
- 3) ผลงานของนักเรียน

2) กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ด้านส่วนตัวและ
สังคม จำนวน 12 กิจกรรม มาใช้กับกลุ่มควบคุม ได้แก่ 1) “เรามีเรา” 2) “ฉันคือฉัน”
3) “เวลาและเงินตรา” 4) “เสริมความเชื่อมั่นในความดีงาม” 5) “เพื่อนแท้” 6) “คำพูดที่

สร้างสรรค์” 7) “น้ำตาแก้ปัญหาใจ” 8) “ภัยทางเพศ” 9) “โลโซชีวิตของฉัน” 10) “ทุกอย่างก้าวของชีวิต” 11) “ความดีในอดีต” และ 12) “เรียนรู้ร่วมกัน” ซึ่งมีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง กิจกรรมแนะแนวกลุ่มควบคุม

กิจกรรมที่ 2

ชื่อกิจกรรม “ฉันคือฉัน”

เวลา 60 นาที

ระดับ/วัย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขนาดของกลุ่ม ประมาณ 20 คน

แนวคิด

บุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองไว้ในความคิด ความรู้สึกได้อย่างละเอียดมากมาย และนำออกมาใช้บ้างในบางคราวจนบางครั้งก็ไม่วุ่นเองเป็นใครกันแน่ เมื่อได้สำรวจตนเองจากแบบตรวจสอบนี้ จะช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองชัดเจนและเข้าใจตนเองมากขึ้น

จุดประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อให้ให้นักเรียนได้สำรวจค่านิยมของตนเองจากการใช้ความคิด ความรู้สึก พิจารณาตรวจสอบตนเอง
2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักและแสดงค่านิยมของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

แนวปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนแต่ละคนวาดรูปตนเอง พร้อมทั้งบรรยายรูปร่าง หน้าตา และลักษณะของตนเอง ลงในใบงานที่ 1.1 เรื่อง “นี่แหละตัวฉัน” และปฏิบัติตามใบงานที่ 1.2 เรื่อง “นี่หรือคือฉัน”
2. นักเรียนจับคู่สนทนาแลกเปลี่ยนคำตอบกับเพื่อน ๆ
3. นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดหรือประสบการณ์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ให้ได้ข้อสรุปของกลุ่ม บันทึกผลและตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1.1 เรื่อง “นี่แหละตัวฉัน”
2. ใบงานที่ 1.2 เรื่อง “นี่หรือคือฉัน”

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. จากการทำใบงานของนักเรียน
3. จากการแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถามของนักเรียน

4.2.2 เครื่องมือที่เป็นแบบวัด จำนวน 1 ชุด คือ แบบวัดพฤติกรรม การทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เรียกว่า แบบสอบถาม “การปฏิบัติตัวของนักเรียน” แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 30 ข้อ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และนำมาใช้จำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราให้ประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ช่วงคะแนนของแบบวัดเป็นได้ตั้งแต่ 30 ถึง 180 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมต่ำ หากคุณภาพของแบบวัดโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ข้อคำถามของแบบวัดที่มีค่าคุณภาพรายข้อ ตั้งแต่ .92 ถึง .93 ค่าความเที่ยงเท่ากับ .93 ต่อไปนี้เป็นการนำเสนอผังแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เกณฑ์การประเมินการให้คะแนน และตัวอย่างของแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนี้

ตารางที่ 3.4 ผังแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

องค์ประกอบพฤติกรรม การทำประโยชน์ต่อส่วนรวม	ข้อที่เป็น ข้อความทางบวก	ข้อที่เป็น ข้อความทางลบ	จำนวนข้อ
1. การช่วยเหลือผู้อื่น	1 10 14 17 28 30	2 7 13 29	10
2. การเสียสละเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม	8 18 20 22 24 25	5 6 19 21	10
3. การให้ความร่วมมือ ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม	3 4 9 15 26 27	11 12 16 23	10
	รวมจำนวน		30

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

1. ข้อความที่เป็นทางบวก ให้คะแนนจากจริงที่สุด เท่ากับ 6 คะแนน ถึง ไม่จริงเลย เท่ากับ 1 คะแนน
2. ข้อความที่เป็นทางลบ ให้คะแนนจากจริงที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน ถึง ไม่จริงเลย เท่ากับ 6 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมต่ำ โดยมีเกณฑ์การวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนี้

- 151 – 180 หมายถึง มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงที่สุด
 121 – 150 หมายถึง มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูง
 91 - 120 หมายถึง มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมปานกลาง
 61 - 90 หมายถึง มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมต่ำ
 31 - 60 หมายถึง มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมต่ำที่สุด
 0 - 30 หมายถึง ไม่มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

ตัวอย่างของแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมีดังนี้

ตัวอย่าง แบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียน

คำแนะนำในการตอบ

นักเรียนจงอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้อย่างตั้งใจ แล้วพิจารณาว่าแต่ละข้อความตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเพียงใด จากนั้นให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงบน เหนือระดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพียงระดับเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ข้อความทั้งหมดมี 30 ข้อ ขอให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความให้ตอบ

1. ข้าพเจ้าช่วยผู้ที่อ่อนแอกว่าทุกครั้งที่พบเห็น แม้ว่าไม่มีผู้ใดขอร้อง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการช่วยเหลือผู้อื่น หากไม่ได้รับการยกย่องหรือเชิดชูเกียรติ

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับดังนี้

5.1 ก่อนการทดลอง

ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งชุด ซึ่งมีลักษณะเป็นสอบถามที่มี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 “ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน” (ภูมิหลังทางชีวสังคม) มีทั้งหมด 3 ข้อ และตอนที่ 2 “การปฏิบัติตัวของฉัน”

มีทั้งหมด 30 ข้อ ทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยวัตถุประสงค์ประกอบย่อยทั้ง 3 ด้านของพฤติกรรม
การทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปร

5.2 ระหว่างการทดลอง

ดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์
ต่อส่วนรวม กับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 12 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 12 วัน ส่วน
กลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ที่มีใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำ
ประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยใช้สถานที่จัดกิจกรรมที่มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน พร้อมทั้งดำเนิน
กิจกรรมในวันและเวลาเดียวกับกลุ่มทดลอง ในส่วนของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้มีการสุ่มโดยการ
จับสลากเพื่อเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเท่า ๆ กัน ทั้งกิจกรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดย
ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทั้งปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศของทั้งสองกลุ่ม ตามตารางการ
ดำเนินการทดลอง ดังนี้

ตารางที่ 3.5 แสดงการดำเนินการทดลอง

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	ห้อง 1) กลุ่มทดลอง		
			ห้อง 2) กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
			ชื่อผู้ดำเนินกิจกรรม		
1	2 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	ทั้ง 1) และ 2) วรรณิตร ไตรทิพย์	ปฐมนิเทศ “เรามีเรา”	ปฐมนิเทศ “เรามีเรา”
2	4 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) สุรางค์ อคทน 2) วรรณิตร ไตรทิพย์	“ยิ่งช่วย ... ยิ่งได้”	“ฉันคือฉัน”
3	7 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) สุรางค์ อคทน 2) วรรณิตร ไตรทิพย์	“สิ่งดี ๆ เพื่อคุณ”	“เวลาและเงินตรา”
4	9 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) วรรณิตร ไตรทิพย์ 2) สุรางค์ อคทน	“สร้างสุขให้เขา เราก็ได้สุข”	“เสริมความเชื่อมั่น ในความดีงาม”
5	11 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) วรรณิตร ไตรทิพย์ 2) สุรางค์ อคทน	“ใช้เวลา อย่างมีคุณค่า”	“เพื่อนแท้”

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	ห้อง 1) กลุ่มทดลอง ห้อง 2) กลุ่มควบคุม ชื่อผู้ดำเนินกิจกรรม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
6	14 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) วรรณิธร ไตรทิพย์ 2) สุรางค์ อคทน	“สุขใจในการให้”	“คำพูด ที่สร้างสรรค์”
7	16 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) วรรณิธร ไตรทิพย์ 2) สุรางค์ อคทน	“ยิ่งให้ยิ่งได้สุข”	“น้ำตาแก้ปัญหาใจ”
8	18 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) สุรางค์ อคทน 2) วรรณิธร ไตรทิพย์	“สังคมสุขสันต์”	“ภัยทางเพศ”
9	21 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) วรรณิธร ไตรทิพย์ 2) สุรางค์ อคทน	“ร่วมด้วยช่วยกัน”	“โล่ชีวิตของฉัน”
10	23 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) สุรางค์ อคทน 2) วรรณิธร ไตรทิพย์	“ฉันมีส่วนร่วม”	“ทุกอย่างก้าว ของชีวิต”
11	25 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	1) สุรางค์ อคทน 2) วรรณิธร ไตรทิพย์	“สังคมดีชีวิสุขสันต์”	“ความดีในอดีต”
12	28 กันยายน 2552	09.00 – 10.00 น.	ทั้ง 1) และ 2) วรรณิธร ไตรทิพย์	ปัจฉิมนิเทศ “เรียนรู้ร่วมกัน”	ปัจฉิมนิเทศ “เรียนรู้ร่วมกัน”

5.3 หลังการทดลอง

เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม (Posttest) เพื่อวัดตัวแปรตามของการวิจัย คือ พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยใช้แบบวัดชุดเดียวกับที่ให้กลุ่มตัวอย่างทำก่อนการทดลอง นำแบบวัดมาตรวจให้คะแนน เก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

6.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.1 วิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพรรณนาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง หรือตัวแปรต่าง ๆ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และร้อยละ (%)

6.1.2 วิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มขึ้นไป สำหรับสมมติฐานที่ 1 และสมมติฐานที่ 2 ใช้สถิติทดสอบค่าที (t - test) ส่วนสมมติฐานที่ 3 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA)

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

6.2.2 สถิติอ้างอิง เป็นสถิติเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ สถิติทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง การวิเคราะห์ทางสถิตินี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 คน การวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อการเข้าใจกลุ่มตัวอย่าง และภูมิหลังทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่อยู่ในระดับนามบัญญัติ (nominal) ใช้การหาจำนวน และคำนวณร้อยละ ข้อมูลที่เป็นอันตรภาค (interval) หรืออัตราส่วน (ratio) ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.1 ผลการวิเคราะห์ตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ แม้ว่าผู้วิจัยได้ทำการสุ่มนักเรียนเข้ากลุ่ม (Random Assignment) เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างแล้ว แต่เพื่อเป็นการตรวจสอบผลของการดำเนินการดังที่กล่าวมา และเพื่อเป็นการตรวจสอบความเท่าเทียมกันในตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้ คือ พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จึงได้ทำการตรวจสอบโดยใช้การทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test independent) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างก่อนทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ค่าสถิติ		
		\bar{X}	(S.D.)	t
กลุ่มทดลอง	20	108.00	3.29	.77
กลุ่มควบคุม	20	107.20	3.29	

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนทดลอง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test independent) ไม่พบนัยสำคัญของความแตกต่าง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นตัวแปรตาม พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 108.00$) และกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 107.20$) จากผลที่พบนี้แสดงว่า ก่อนการทดลองกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม มีความเท่าเทียมกันในตัวแปรพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม

เพื่อเป็นการแสดงความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองให้ชัดเจนขึ้น ต่อไปนี้เป็นการนำเสนอผลการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง ใน องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน ของพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังตารางที่ 4.2 - 4.4

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างก่อนทดลอง ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ค่าสถิติ		
		\bar{X}	(S.D.)	t
กลุ่มทดลอง	20	35.85	2.11	.31
กลุ่มควบคุม	20	35.65	1.95	

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างก่อนทดลอง
ด้านการเสียดสีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ค่าสถิติ		
		(\bar{X})	(S.D.)	t
กลุ่มทดลอง	20	36.25	1.55	.42
กลุ่มควบคุม	20	36.05	1.47	

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างก่อนทดลอง
ด้านการให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ค่าสถิติ		
		(\bar{X})	(S.D.)	t
กลุ่มทดลอง	20	35.90	1.45	.69
กลุ่มควบคุม	20	35.50	2.14	

จากตารางที่ 4.2 – 4.4 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่างก่อนทดลอง แยกรายด้านตามองค์ประกอบย่อยที่สำคัญ 3 ด้านของพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (t – test independent) ทั้ง 3 ด้าน ไม่พบนัยสำคัญของความแตกต่าง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมซึ่งเป็นตัวแปรตาม แต่ละด้านพบว่า 1) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 35.85$) กลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 35.65$) 2) ด้านการเสียดสีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 36.25$) กลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 36.05$) และ 3) ด้านการให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 35.90$) กลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 35.50$) จากผลที่พบแสดงว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเท่าเทียมกันในทุกด้านที่เป็นองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.2 ผลการวิเคราะห์ภูมิหลังทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภูมิหลังทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมด้วย คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ภูมิหลังทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์ภูมิหลังทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ภูมิหลังทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง (n = 20)		กลุ่มควบคุม (n = 20)	
	สถิติ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	8	40.00	9	45.00
หญิง	12	60.00	11	55.00
รวม	20	100.00	20	100.00
ผลการเรียนเฉลี่ย				
2.01 – 3.00	9	45.00	6	30.00
3.01 – 3.50	5	25.00	4	20.00
3.51 – 4.00	6	30.00	10	50.00
รวม	20	100.00	20	100.00
อาชีพของผู้ปกครอง				
เกษตรกรรวม	15	75.00	10	50.00
รับจ้าง	3	15.00	7	35.00
ค้าขาย - ธุรกิจ	2	10.00	3	15.00
รวม	20	100.00	20	100.00

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ภูมิหลังทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ กลุ่มทดลองเป็นเพศชาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40 เป็นเพศหญิง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และกลุ่มควบคุมเป็นเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 เป็นเพศหญิง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 เมื่อจำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2551 กลุ่มทดลองมีผลการเรียนเฉลี่ย

2.01 – 3.00 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 ผลการเรียนเฉลี่ย 3.01 – 3.50 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ผลการเรียนเฉลี่ย 3.51 – 4.00 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และกลุ่มควบคุมมีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01 – 3.00 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ผลการเรียนเฉลี่ย 3.01 – 3.50 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ผลการเรียนเฉลี่ย 3.51 – 4.00 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเมื่อจำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง กลุ่มทดลองมีผู้ปกครองอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 อาชีพรับจ้าง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 อาชีพค้าขาย – ธุรกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และกลุ่มควบคุมมีผู้ปกครองอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 อาชีพรับจ้าง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35 อาชีพค้าขาย – ธุรกิจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลจากการทดลอง โดยมีเป้าหมายสำคัญที่จะตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3 ประการ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์แต่ละสมมติฐาน ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลองเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม” วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบค่าทีแบบสองกลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test dependent) โดยกลุ่มแรกเป็นพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลองก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม และกลุ่มที่สองเป็นพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ผลการวิเคราะห์ดังตาราง ที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง
เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำ
ประโยชน์ต่อส่วนรวม

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน)	ค่าสถิติ		
		(\bar{X})	(S.D.)	t
ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว	20	108.00	3.29	21.84 **
หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว	20	132.05	3.43	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าทีแบบสองกลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ได้พบว่าพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมเปรียบเทียบ พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 132.05$) สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม กรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ($\bar{X} = 108.00$)

ผลที่พบในส่วนนี้ กล่าวได้ว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม” วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test independent) โดยกลุ่มแรกเป็นพฤติกรรมกรรมการทำ

ประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลองหลังการทดลอง และกลุ่มที่สองเป็นพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม	จำนวน (คน)	ค่าสถิติ		
		(\bar{X})	(S.D.)	t
กลุ่มทดลอง (การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว)	20	132.05	3.43	13.01 **
กลุ่มควบคุม (การใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ)	20	121.20	1.47	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (t – test independent) ได้พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมทำประโยชน์ต่อส่วนรวมเปรียบเทียบ พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 132.05$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 121.20$)

ผลที่พบในส่วนนี้ กล่าวได้ว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

2.3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง เมื่อพิจารณาตามตัวแปรภูมิหลังทางชีวสังคม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “กลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมทำประโยชน์ต่อส่วนรวมแตกต่างกันหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทำประโยชน์ต่อส่วนรวม” วิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์เป็นดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง
เมื่อพิจารณาตามตัวแปรภูมิหลังทางชีวสังคม

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig
การใช้ชุดฯ x เพศ	1	4.82	4.82	.53	.48
การใช้ชุดฯ x ผลการเรียนเฉลี่ย	2	33.56	16.78	1.86	.21
การใช้ชุดฯ x อาชีพของผู้ปกครอง	2	56.86	28.43	3.15	.10
ความคลาดเคลื่อน	9	81.25	9.03		
รวม	20	348967.00			

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง เมื่อพิจารณาตามตัวแปรภูมิหลังทางชีวสังคม คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนระหว่างการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมกับภูมิหลังทางชีวสังคม

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ พบผลสนับสนุนตามสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2 อย่างสมบูรณ์ และไม่พบผลสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ว่า 1) กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) กลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการนำเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมแตกต่างกัน หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 **ประเภทและรูปแบบการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วั้ดก่อนและหลังการทดลอง (The Randomized Control Group Pretest-Posttest Design)

1.2.2 **ประชากร** ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน(ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552

1.2.3 **กลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.2.4 เครื่องมือวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่เป็นกิจกรรมแนะแนวและแบบวัด ดังนี้

1) **กิจกรรมแนะแนว** มี 2 ประเภท ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม สำหรับกลุ่มทดลอง มีจำนวน 12 กิจกรรม

(2) กิจกรรมแนะแนวสำหรับกลุ่มควบคุม เป็นกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ด้านส่วนตัวและสังคม มีจำนวน 12 กิจกรรมเท่ากัน

2) แบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม จำนวน 1 แบบวัด ในการวิจัยครั้งนี้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า แบบสอบถาม “ การปฏิบัติตัวของนักเรียน ” เพื่อใช้วัด พฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง

1.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ก่อนการทดลอง

ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มทำแบบวัดพฤติกรรมการทำ ประโยชน์ต่อส่วนรวม (Pretest) ซึ่งมี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 “ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัว นักเรียน ” (ภูมิหลังทางชีวสังคม) มีทั้งหมด 3 ข้อ และตอนที่ 2 “ การปฏิบัติตัวของฉัน ” มี ทั้งหมด 30 ข้อ โดยวัดองค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ตามนิยาม ปฏิบัติการของตัวแปรตาม ทั้งด้านบวกและด้านลบ

2) ระหว่างการทดลอง

ดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทำ ประโยชน์ต่อส่วนรวมกับกลุ่มทดลอง จำนวน 12 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 12 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ด้านส่วนตัวและสังคม ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สถานที่จัดกิจกรรมที่มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน จัดกิจกรรมในวันและเวลาเดียวกัน ในส่วน ของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้มีการสุม่ โดยการจับสลากเพื่อเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเท่า ๆ กัน ทั้งใน กิจกรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทั้งปฐมนิเทศและปัจฉิม นิเทศของทั้งสองกลุ่ม

3) หลังการทดลอง

เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม (Posttest) ซึ่งเป็นแบบสอบถามชุดเดิมที่ให้ นักเรียนทำก่อนการทดลอง นำแบบวัดมาตรวจให้คะแนน เก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลัง การทดลอง และนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

1.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1) สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

2) สถิติอ้างอิง เป็นสถิติเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ สถิติทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA)

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1.3.1 กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3.2 กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3.3 กลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวิตสังคมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ ประชาณุกุล 1) จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานได้ดังนี้

2.1 อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 มีเนื้อความว่า “กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม” จากผลการวิจัยได้พบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผลที่พบนี้อภิปรายได้ว่า น่าจะเป็นเพราะชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีความเหมาะสม เพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างถูกต้องตรงตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของสิ่งที่ต้องการพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวัยของผู้รับบริการ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ทั้ง 3 องค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม และสร้าง

กิจกรรมแนะแนวให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละองค์ประกอบ โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้น และได้นำแนวคิดเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ในการสร้างและใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยทุกกิจกรรมจะมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนของกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา สนุกสนานในการเรียนรู้ และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ จึงน่าจะกล่าวได้ว่า การพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้นสามารถพัฒนาได้โดยการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมได้ผลเป็นอย่างดี เช่น อรพิน สุขแจ่ม (2546) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีวิทย จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 45 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดมากขึ้นหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอัมพร แสงวิเชียร (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียนกุดบากราษฎร์บำรุง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการเพื่อฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตย จำนวน 12 ครั้ง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก ในขณะที่พระมหาประสิทธิ์ชัย จีบพันธ์ (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสาราณิยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 25 รูป และกลุ่มควบคุมจำนวน 25 รูป หลังการทดลองพบว่านักเรียนแต่ละกลุ่มมีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น วัชรียา แจ่มใส (2551: 86) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิงที่มีอายุ 13 – 15 ปี จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และอรณัฐา โยชะกา (2551: 9) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่น

ตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยนี้ ได้ช่วยสนับสนุนให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวซึ่งเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงเพื่อพัฒนา หรือป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากมีการสร้างอย่างถูกต้องตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของสิ่งที่ต้องการพัฒนา และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอดคล้องกับวัยของผู้รับบริการแล้ว ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นจะเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวัยรุ่นตอนต้นได้ดี

2.2 อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 มีเนื้อความว่า “กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม” จากผลการวิจัยได้พบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 จากผลที่พบนี้ อภิปรายได้ว่า น่าจะเป็นเพราะชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีคุณภาพ เนื่องจากได้ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างถูกต้อง ตรงตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของสิ่งที่ต้องการพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบย่อยทั้ง 3 ด้าน ของพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม และสร้างกิจกรรมแนะแนวให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละองค์ประกอบ และมีจุดมุ่งเน้นเฉพาะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ในขณะที่กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ด้านส่วนตัวและสังคมที่ใช้กับกลุ่มควบคุม เป็นกิจกรรมแนะแนวที่ไม่ได้มีจุดมุ่งเน้นเฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นยังคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้น อีกทั้งได้นำแนวคิดเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ในการสร้างและใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยทุกกิจกรรมจะมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนของกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา สนุกสนานในการเรียนรู้ และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ผลเช่นนี้จึงน่าจะกล่าวได้ว่าการพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 นั้น สามารถพัฒนาได้โดยการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมได้ผลเป็นอย่างดี เช่น อรพิน สุขแจ่ม (2546) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีวิชัย จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 45 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัคมากขึ้นหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอัมพร แสงวิเชียร (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียนกุศบาการาชบุรีบำรุง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการเพื่อฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตย จำนวน 12 ครั้ง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก ในขณะที่พระมหาประสิทธิ์ชัย จัปพันธ์ (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสาราณิยธรรม พบว่าหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มสูงกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ วัชรียา แจ่มใส (2551: 86) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิงที่มีอายุ 13 – 15 ปี จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว มีพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และอรณีฎา โยธะกา (2551: ง) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวซึ่งเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา หรือป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากมีการดำเนินการสร้างอย่างถูกต้องตรงตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของสิ่งที่ต้องการพัฒนา และแนวคิด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอดคล้องกับวัยของผู้รับบริการแล้ว ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นจะเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวัยรุ่นตอนต้นได้ดี ซึ่งต่างจากกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีจุดมุ่งเน้นเฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แม้ว่าจะมีส่วนช่วยพัฒนาพฤติกรรมที่ต้องการได้แต่ก็ไม่มีประสิทธิภาพมากเท่ากับชุดกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งเน้นเฉพาะ

2.3 อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 3 มีเนื้อความว่า “กลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมแตกต่างกันหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม” จากผลการวิจัยได้พบว่า กลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบนัยสำคัญของความแปรปรวนระหว่างการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมกับภูมิหลังทางชีวสังคม ผลดังกล่าวจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 ผลเช่นนี้อภิปรายได้ว่า อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมนั้น สร้างขึ้นโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ต้องการทั้ง 3 องค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยเฉพาะ ฉะนั้นไม่ว่านักเรียนมีภูมิหลังทางชีวสังคมเช่นใด จึงไม่ใช่ตัวแปรที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชรวิสา แจ่มใส (2551: 81) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนเฉลี่ยไม่มีผลต่อพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่น และยังคงสอดคล้องกับจินตนา บัวเฟียน (2550) และภัทรพร ชมพูนุช (2550) ที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตน และพัฒนาการตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่รอคอย ตามลำดับ ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคม คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง แตกต่างกัน ต่างก็ได้รับประโยชน์จากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ครู-อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน สามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมไปใช้ในการฝึกนักเรียนในระดับเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียน

3.1.2 ก่อนลงมือปฏิบัติแต่ละกิจกรรม ควรมีวิธีการตกลงกฎ กติกา ในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจนเพื่อรักษาเวลาให้เป็นไปตามที่กำหนด

3.1.3 สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์ ให้การสนับสนุน และเผยแพร่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง อย่างกว้างขวาง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์อื่น ๆ เช่น พฤติกรรมการรักษาสาธารณสุขสมบัติของวัยรุ่นตอนต้น พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของวัยรุ่นตอนต้น เป็นต้น

3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยเชิงเหตุผลสมทบอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร (2533) *คู่มือการอบรมความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต ตอนที่ 2* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- _____. (2540) *ธรรมเพื่อชีวิต* กรุงเทพมหานคร มูลนิธิกนก จันทร์ขจร
- กรมวิชาการ (2544) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กรุงเทพมหานคร กรมศาสนา
- กระทรวงศึกษาธิการ (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542* กรุงเทพมหานคร กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- _____. (2546) *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน* กรุงเทพมหานคร ศุภสภาลาดพร้าว
- เกษณี เทศนา (2540) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม การบรรลุลูกตามขั้นพัฒนาการ และพฤติกรรมพลเมืองดีของวัยเด็กตอนต้น ในภาคกลาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- กชกร จินตนสถิตย์ (2550) “การพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จรรยา เศรษฐบุตร จิรกิต บุญชัยวัฒนา และอัญชลี วรางรัตน์ (2541) *รายงานการสำรวจสภาวะเยาวชนไทย* กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- จันทนะ วิไลพัฒน์ (2542) “การพัฒนาพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อและการเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยม” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จินตนา บัวผิยน (2550) “ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ฐานันดร เปียศิริ (2545) “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524) *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*
กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- _____ (2526) *ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน* จุลสารฉบับที่ 4 สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____ (2528) “การพัฒนาจิตใจของข้าราชการ:หลักและแนวปฏิบัติทางวิชาการ” *วารสาร*
การวัดผลการศึกษา 19, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 45-59
- _____ (2538) “*ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม:การวิจัยและพัฒนาบุคคล*” โครงการส่งเสริม
เอกสารวิชาการ กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- เดือนเด่นหล้าย ชัยปริญญา (2539) “การปลูกฝังจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนกวางโจนศึกษา อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา*
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ทิตนา เขมมณี (2545) *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*
กรุงเทพมหานคร นิชินแอดเวอร์ไทซิ่ง กรุ๊ป
- ธมลวรรณ เหล่าวิทยานุรักษ์ (2545) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคม
ทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย และพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของวัยรุ่นใน
กรุงเทพมหานคร” *วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย*
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชั้นญกรณั ทาริธาร (2548) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวมของ
นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นัชกร ลับบัวงาม (2540) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทาง
สังคม การบรรลุลูกตามขั้นพัฒนาการ และพฤติกรรมพลเมืองดีของวัยเด็กตอนกลาง
ในภาคกลาง” *วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ*
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- บรรจง ชูสกุลชาติ (2533) “การพัฒนาวินัย คุณธรรม และจริยธรรม” ใน *บทความทางวิชาการ*
หน้า 182 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

- บรรณชัย อ้อมนอก (2541) “แนวโน้มและพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี” สารนิพนธ์
ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์ (2536) “ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย
จังหวัดกำแพงเพชร” ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการ
แนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- บุญสม โพธิ์เงิน (2537) “คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก” วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ประทีป กระจายพันธ์ (2538) “ผลของการใช้ตัวแบบบุคคลจริงและบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความ
รับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนวิจิตรพิทยา จังหวัด
อุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประยูทธ กมลเมือง (2543) “ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประเวศ วะสี (2545) *วิถีมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 สู่วิถีใหม่แห่งการพัฒนา* กรุงเทพมหานคร
มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์
- ปริญญา ฤกษ์อรุณ (2548) “ลักษณะทางจริยธรรมของวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมอาสา
ช่วยเหลือผู้อื่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริศนา คำชื่น (2540) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุน
ทางสังคม การบรรลุนตามขั้นพัฒนาการ และพฤติกรรมพลเมืองดีของวัยเด็ก
ตอนต้น ในภาคเหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พระเทพวิมลโมลี (2528) “ศาสนากับความมั่นคง” *วารสารจิตวิทยาความมั่นคง* 1, 26 - 45
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2539) *ธรรมนุญชีวิต* กรุงเทพมหานคร สหธรรมมิกจำกัด
- พระปัญญาธานทิกขุ (2539) *มนุษย์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม* มหาสารคาม อภิชาธิการพิมพ์

- พระมหานเรนทรตะวัน โสมนาม (2549) “การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดถ้ำสิงโตทอง อำเภอ
จอมบึง จังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง
- พระมหาประสิทธิ์ชัย จีบฟัน (2549) “การพัฒนาความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสารานิยมธรรม” ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ
- พระมหาสมชาย ฐานวุฑฺโฒ (2547) *มงคลชีวิต ฉบับทางก้าวหน้า* กรุงเทพมหานคร ฐานการ
พิมพ์
- เพ็ญผกา คำรงค์กุล (2546) “ผลของการฝึกจิตลักษณะและทักษะเสียสละเพื่อพัฒนาพฤติกรรม
เสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ภัทรพร ชมพูนุช (2550) “ผลการฝึกเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในคุณค่าของสิ่งที่รอคอยของ
นักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ยงยุทธ พึ่งวงศ์ญาติ (2543) “การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะ
กรณีเยาวชนในเขตจังหวัดปทุมธานี” รายงานการวิจัย สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วัชรียา แจ่มใส (2551) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเคารพนับถือผู้อื่นของ
นักเรียนวัยรุ่นตอนต้น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการ
แนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วันดี ละอองทิพรส (2540) “ความสัมพันธ์ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่เอื้อต่อสังคม และ
พฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม ของเด็กประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร”
ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- ศิริ แคนสา (2551) “การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ศูนย์การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ (2539) *เอกสารชุดแนะแนว : กลไกสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ รู้จัก และเห็นคุณค่าในตนเอง* กรุงเทพมหานคร กรมการศาสนา
- ศุภวัฒน์ ดิสงคราม (2540) “การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สมร ทองดี และปราณี รามสูตร (2545) “แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว* หน่วยที่ 9 หน้า 1-66 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- सानนท์ อนันตานนท์ (2550) “ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุคนธรส หุตะวัฒนะ (2550) “ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านการตื่นรู้ร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุรนชัย ปานเกลียว (2548) “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนชานุกิจพิทยาคม จังหวัดชัยนาท” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- สุमितตรา เจริญพันธ์ (2545) “จิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สุวิทย์ หิรัณยกานท์ สิริวรรณ เมธีวิวัฒน์ และชนินทร์ชัย อินทிரารณ์ (2540) *พจนานุกรมศัพท์การศึกษา* กรุงเทพมหานคร โอคิวบุ๊คเซนเตอร์
- สุนทร พรรครักษ์ (2542) “การมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- สุนทรี จุวงค์สุข (2548) “การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัย
จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เสน่ห์ จามริก และคณะ (2531) *ระบบการศึกษาแบบแพ็คค็อก* กรุงเทพมหานคร คณะครู
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- แสวง ทวีคุณ และคณะ (2546) “ผลของการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัย
แก่นักเรียนของครู” รายงานการวิจัย ทูลอดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนา
ระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550-2554) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10* สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- หลุทัย อาจปฎู (2544) “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต
และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา
พยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อมรวิรัช นาคทรพร (2548) “สถานการณ์เด็กและเยาวชน ภาพสะท้อนสังคมไทยและนัยต่อ
ทิศทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน” คืบค้นวันที่ 25 มีนาคม 2553 จาก
http://www.m_society.go.th
- อรณัญญา โยธะกา (2551) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ
สังคมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อรพิน สุขแจ่ม (2546) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีรักษ์ จังหวัดชุมพร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อังคณา เมตุลา (2546) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและ
เห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์
จังหวัดนครพนม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการ
แนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- อัมพร ชนะทอง (2546) “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการใช้
 เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 โรงเรียนวัดพลับพลา จังหวัดจันทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อัมพร แสงวิเชียร (2545) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อพฤติกรรม
 ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศบากราชบุรีบำรุง
 จังหวัดสกลนคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Bandura, A. (1977) *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice Hall.
- Lembo, John M. (1976) “Altruistic Attitudes among Catholic Lay and Religious Female
 College Students.” *Journal of Educational Research*. pp : 2: 71-73
- Rosenthal, Ted L, and Barry J.Aimmerman. (1972) “Instructional Specificity and Outcome
 Expectation Observationally Induced Question Formulation.” *Journal of
 Education Psychology*. pp. 500-504

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ นายถนอม ผิวสว่าง
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาแนะแนว
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านหัวฝาย ตำบลโนนสะอาด อำเภอโนนสะอาด
จังหวัดอุดรธานี
วุฒิการศึกษา ศีษษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การแนะแนว
ประสบการณ์หรือความชำนาญพิเศษ ได้รับรางวัล “การนำเสนอผลงานวิจัยระดับ
บัณฑิตศึกษา ระดับดีมาก แบบโปสเตอร์ ระดับปริญญาโท กลุ่มมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์” ในการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 12
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นนักศึกษาดีเด่นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. ชื่อ นางอังคณา เมตุลา
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาแนะแนว
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
วุฒิการศึกษา ศีษษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การแนะแนว
ประสบการณ์หรือความชำนาญพิเศษ เป็นแกนนำครูแนะแนวของจังหวัดนครพนม
และได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ “ครูดีในดวงใจ” จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เนื่องในงานวันครู ประจำปี 2552
3. ชื่อ นางวัชรียา แจ่มใส
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาแนะแนว
สถานที่ทำงาน โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น
วุฒิการศึกษา ศีษษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การแนะแนว
ประสบการณ์หรือความชำนาญพิเศษ
 - เป็นหัวหน้างานแนะแนวของโรงเรียน
 - เป็นนักศึกษาดีเด่นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 - ได้รับรางวัลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประเทศ จากกรมสามัญศึกษา

- ได้รับรางวัลดีเด่นบุคลากรต้นแบบปฎิรูปการเรียนรู้ สาขาวิชาแนะแนว จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1
- ได้รับรางวัลผู้ประสานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยอดเยี่ยม จากโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย
- ได้รับโล่รางวัลนักจิตวิทยาแนะแนวดีเด่นระดับประเทศ จากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย
- ได้รับรางวัลครูผู้มีผลงานดีเด่นระดับเหรียญทอง สาขากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1
- ได้รับโล่รางวัลเกียรติยศ “เพชรน้ำหนึ่ง” ประเภทครูพัฒนาสื่อการเรียนการสอนยอดเยี่ยมจากนิตยสารเพชรแผ่นดิน
- ได้รับรางวัลนักจิตวิทยาแนะแนวดีเด่น ในโครงการพัฒนาครูจิตวิทยาแนะแนว จากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสำนักงานกองทุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)
- ได้รับรางวัลข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาดีเด่น (Person Awards) ประเภทครูผู้สอน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

ที่ ศธ 0522.16(บ)/ 43

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 21 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายถนอม ศิวสว่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางวรรฉัตร ไครทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการ
การแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์ ตามโครงการ
วิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วย

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่
จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและ
ให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษานี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ
นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16(บ)/ 43

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 21 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวัชรียา แจ่มใส

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางวรรณิทร ไตรทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
การแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน(ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์ ตามโครงการ
วิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วย

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้เรียบร้อยแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่
จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและ
ให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ
นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16(บ)/ 43

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 21 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวัชรียา แจ่มใส

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางวรรณิศา ไตรทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการ
การแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน(ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์ ตามโครงการ
วิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วย

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่
จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและ
ให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ
นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอบทวนมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำวิชาศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

แบบสอบถาม “การปฏิบัติตัวของนักเรียน”

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 “ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน”	มี 3 ข้อ
ตอนที่ 2 “การปฏิบัติตัวของฉัน”	มี 30 ข้อ
2. แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็น ความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็น ความรู้สึก และการปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน
3. ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ไม่มีผลเสียต่อนักเรียนแต่อย่างใด หากแต่จะเกิดผลดีต่อนักเรียนและเพื่อน ๆ โดยทั่วไปด้วย
4. โปรดอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจโดยละเอียดก่อนตอบแบบสอบถามในแต่ละตอน
5. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนให้ครบทุกตอนและทุกข้อ เพราะถ้าขาดตอนใดตอนหนึ่ง หรือข้อใดข้อหนึ่งไปจะทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่สมบูรณ์
6. หากนักเรียนไม่เข้าใจวิธีทำหรือข้อความใด ๆ ขอให้ถามครูก่อนลงมือทำ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วจึงลงมือทำได้

ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่ง

นางวรรณิศา ไตรทิพย์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 “ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน”

คำแนะนำในการตอบ

ขอให้นักเรียนเขียนตอบลงบน ที่เว้นไว้ให้ หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ชาย หญิง
2. ผลการเรียนเฉลี่ยปีการศึกษาที่ผ่านมา
3. อาชีพของผู้ปกครอง

☐ เกษตรกรรม	☐ รับจ้าง	☐ ค้าขาย-ธุรกิจ
☐ รัฐวิสาหกิจ	☐ รับราชการ	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 “การปฏิบัติของฉัน”

คำแนะนำในการตอบ

นักเรียนจงอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้อย่างตั้งใจ แล้วพิจารณาว่าแต่ละข้อความตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเพียงใด จากนั้นให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงบน เหนือระดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพียงระดับเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ข้อความทั้งหมดมี 30 ข้อ ขอให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความให้ตอบ

1. ข้าพเจ้าช่วยผู้ที่อ่อนแอกว่าทุกครั้งที่เราพบเห็น แม้ว่าไม่มีผู้ใดขอร้อง

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
2. ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการช่วยเหลือผู้อื่น หากไม่ได้รับการขอร้องหรือเชิดชูเกียรติ

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
3. ข้าพเจ้ามักประสาธัมพันธ์ถึงพิษภัยของยาเสพติดให้คนในชุมชนเข้าใจโดยทั่วกัน

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ข้าพเจ้ามักหาโอกาสเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการบริจาคทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ยากลำบากในสังคม

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ข้าพเจ้าไม่ยินดีสละประโยชน์ที่ตนควรได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของส่วนรวม

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้ามักเฉยเมยในการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่บ่อยครั้ง

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือเสมอในการกำจัดลูกน้ำยุงลาย เพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก ของคนในชุมชน

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ข้าพเจ้าช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเต็มใจเสมอ แม้เป็นงานที่เหนื่อยยาก

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน แม้ได้รับการขอร้อง

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

20. ข้าพเจ้าบริจาคทรัพย์สินให้กับโรงเรียนด้วยความเต็มใจเสมอหากโรงเรียนมีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อประโยชน์ของนักเรียนส่วนรวม

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

21. ข้าพเจ้าไม่เคยเสียสละเวลาเพื่อทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

22. ข้าพเจ้ามักชักชวนให้สมาชิกในครอบครัวบริจาคโลหิตให้แก่โรงพยาบาลของรัฐอย่างต่อเนื่อง

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

23. ข้าพเจ้าไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติของชุมชน

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

24. ข้าพเจ้ามักบริจาคทรัพย์สินให้หน่วยงานสาธารณสุข แม้ว่าตนเองไม่ใช่เศรษฐี

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

25. ข้าพเจ้ามักใช้เวลาที่ว่างจากการเรียนเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

26. ข้าพเจ้าไม่เคยรือในการให้ความร่วมมือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือส่วนรวม

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

27. ข้าพเจ้าเอาใจใส่ในการช่วยดูแลรักษาสมบัติของทางราชการเสมอ

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

28. ข้าพเจ้าหาโอกาสช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสเป็นประจำ

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

29. ข้าพเจ้าไม่ค่อยช่วยเหลือผู้อื่น หากไม่ได้รับการขอร้อง

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

30. ข้าพเจ้าเสนอตัวช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สูงอายุในชุมชนอยู่เสมอ

.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม

ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม “สร้างสุขให้เขา เราก็ได้สุข”

เวลา 60 นาที

ระดับ/วัย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขนาดของกลุ่ม ประมาณ 20 คน

แนวคิด

การช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นมีความสุข ผู้ช่วยเหลือก็จะได้รับความสุขใจด้วย

วัตถุประสงค์

นักเรียนให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยคำนึงถึงผลดีที่ผู้อื่นจะได้รับมากกว่าผลดีที่ตนเองหรือผู้ใกล้ชิดจะได้รับ

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ชำนาญ (7 นาที)

1) ครูกำหนดประเด็นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าข้อดีของการช่วยเหลือผู้อื่นมีอะไรบ้าง โดยให้มีตัวแทนนักเรียนหนึ่งคนบันทึกข้อคิดเห็นที่ถูกต้องเสนอขึ้น และอ่านให้นักเรียนทั้งหมดฟังหลังจากเสร็จสิ้นการอภิปราย โดยใช้เวลาไม่เกิน 4 นาที (G)

2) นักเรียนนั่งรวมกัน จากนั้นเล่นเกม “พวกของฉันอยู่ที่ไหน” โดยรายละเอียดของเกมมีดังนี้ (Ac)

- ครูนำบัตรคำชื่อดอกไม้ ชื่อสัตว์ ชื่อเครื่องดนตรี และชื่อประเทศ จำนวนเท่า ๆ กันใส่ลงในกล่อง โดยที่ชื่อไม่ซ้ำกัน
- นักเรียนเข้าแถวเพื่อหยิบบัตรคำในกล่องคนละ 1 ชิ้น
- เมื่อนักเรียนหยิบบัตรคำครบทุกคนแล้ว ให้ตามหาสมาชิกที่มีบัตรคำ

ชื่อของสิ่งที่เป็นประเภทเดียวกัน โดยใช้เวลา 3-5 นาที

- เมื่อนักเรียนหากกลุ่มได้จนครบแล้ว ให้จับกลุ่มย่อยเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่อไป

2. ชำนาญหลัก (45 นาที)

1) นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อย รับผิดชอบกิจกรรมที่ 4.1 “ช่วยเขา เราได้อะไร” โดยเป็นกิจกรรมรายบุคคล สำหรับให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มปฏิบัติ (Ac)

2) สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มย่อย นำใบกิจกรรมที่ 4.1 “ช่วยเขา เราได้อะไร” มาวิเคราะห์ร่วมกันภายในกลุ่ม เพื่อสรุปลงในใบสรุปผลงานเรื่อง “ช่วยเขา เราได้อะไร” ของแต่ละกลุ่มย่อย (G P)

3) นักเรียนตัวแทนแต่ละกลุ่มย่อยนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน (Ac)

3. ขั้นสรุป (8 นาที)

1) นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมนี้ (E)

2) ครูและนักเรียนร่วมสรุปเพิ่มเติมว่า การที่เราช่วยเหลือผู้อื่นนั้นควรคำนึงผลดีที่ผู้อื่นได้รับมากกว่าคำนึงว่าตนหรือผู้อื่นได้รับผลดีจากการช่วยเหลือนั้นหรือไม่ และเกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไรต่อตนเองและต่อผู้ที่เราช่วยเหลือนั้น ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่เป็นผู้มีน้ำใจ รู้จักช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกลุ่ม (Ac)

3) นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า จะนำแนวคิดที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนี้ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง (Ap)

สื่อ/อุปกรณ์

- 1) บัตรคำชื่อดอกไม้ ชื่อสัตว์ ชื่อเครื่องดนตรี และชื่อประเทศ
- 2) ใบกิจกรรมที่ 4.1 “ช่วยเขา เราได้อะไร”
- 3) ใบสรุปผลงานกลุ่มเรื่อง “ช่วยเขา เราได้อะไร”

การประเมินผล

ประเมินตามวัตถุประสงค์โดย

- 1) สังเกตจากการร่วมทำกิจกรรมของนักเรียน
- 2) จากการแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน
- 3) ผลงานของนักเรียน

บัตรคำ

กุหลาบ	มะลิ	ดาวเรือง	ชบา	เฟื่องฟ้า
สุนัข	แมว	หมู	ไก่	เป็ด
ไทย	สงขลา	สงขลา	สงขลา	สงขลา
ไทย	สงขลา	สงขลา	สงขลา	สงขลา

ใบกิจกรรมที่ 4.1 “ช่วยเขา เราได้อะไร”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนประสบการณ์ในการช่วยเหลือผู้อื่นของนักเรียนลงในใบกิจกรรมนี้

ประสบการณ์ การช่วยเหลือผู้อื่นของ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลดีที่ผู้อื่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลดีที่ตนเองได้รับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบสรุปผลงานกลุ่ม
เรื่อง “ช่วยเขา เราได้อะไร”

คำชี้แจง จากใบกิจกรรมรายบุคคลของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ให้สรุปลงในตารางต่อไปนี้

ผลดีที่ผู้อื่นได้รับจากการที่เราให้ความช่วยเหลือ	ผลดีที่ตนเองได้รับจากการได้ช่วยเหลือผู้อื่น

ถ้าเราช่วยเหลือผู้อื่นแล้วเราไม่ได้รับผลดีด้วย เราควรจะช่วยเหลือผู้อื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

แนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1. 2.

3. 4.

5.

ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม
ด้านการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

กิจกรรมที่ 7

ชื่อกิจกรรม “ยิ่งให้ ยิ่งได้สุข”

เวลา 60 นาที

ระดับ/วัย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขนาดของกลุ่ม ประมาณ 20 คน

แนวคิด

ความสุขของมนุษย์ไม่ได้เกิดจากเพียงการทำให้ตนเองได้รับความสะดวกสบายเท่านั้น แต่การที่ยอมให้ตนเองขาดความสะดวกสบายไปบ้างเพื่อให้เกิดผลดีกับส่วนรวม ก็ทำให้มนุษย์มีความสุขได้

วัตถุประสงค์

นักเรียนยินดีเสียสละเวลา กำลังกาย และกำลังทรัพย์ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ช้่นนำ (7 นาที)

1) ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นของความเสียสละที่มีต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน (Ac)

2) นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “อวัยวะ” พร้อมทำท่าประกอบตามเนื้อเพลง เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มกิจกรรม (Ac)

3) นักเรียนจับสลากหมายเลข 1-4 เพื่อแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มย่อย จากนั้นนั่งตามกลุ่มย่อยเพื่อเตรียมปฏิบัติกิจกรรมต่อไป (G)

2. ช้่นกิจกรรมหลัก (45 นาที)

1) นักเรียนศึกษากรณีศึกษาที่ครูแจกให้ กลุ่มย่อยละ 1 กรณี (Ac)

2) นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยร่วมอภิปราย และวิเคราะห์กรณีตัวอย่างตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ จากนั้นบันทึกลงในใบกิจกรรมที่ 7.1 เรื่อง “สุขใจในการให้” (G E P)

3) ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งสรุปประโยชน์ที่สมาชิกของกลุ่มตนได้รับจากการทำกิจกรรมนี้ (Ac)

3. ขั้นสรุป (8 นาที)

1) นักเรียนร่วมกันสรุปว่าการเสียสละความสุขเพียงเล็กน้อยของตน เพื่อความสุขที่ยิ่งใหญ่ของผู้อื่นหรือส่วนรวมเป็นสิ่งที่น่ายกย่อง และควรนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน (E)

2) นักเรียนร่วมกันเสนอแนะแนวทางในการนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Ap)

สื่อ/อุปกรณ์

- 1) เพลง “อวยวะ”
- 2) สลากหมายเลข 1-4
- 3) กรณีสึกษา
- 4) ใบกิจกรรมที่ 7.1 เรื่อง “สุขใจในการให้”

การประเมินผล

ประเมินตามวัตถุประสงค์โดย

- 1) สังเกตจากการร่วมทำกิจกรรมของนักเรียน
- 2) จากการแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน
- 3) ผลงานของนักเรียน

เพลง อวัยวะ

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

นี่คือ หู

นี่คือ หน้าผาก

นี่คือ ปาก

นี่คือ ลูกตา

นี่คือ ขา

นี่คือ หัวไหล่

เลื่อนลงไปนี่คือ สะโพก

เอาไว้โยก แชมบ้ำ แชมบ้ำ

สลากหมายเลข

1	1	1	1	1
2	2	2	2	2
3	3	3	3	3
4	4	4	4	4

กรณีศึกษา ที่ 1

"ลุงสอน กล้าศึก" คนบ้าปลูกต้นไม้

ด้วยสำนึกในคำสอนของสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อว่าทุกอย่างเกิดขึ้นด้วย "กรรมชาติ" อย่างแท้จริง เป็นหลักความคิดที่ "ลุงสอน กล้าศึก" ชายวัย 70 ปี ที่บ้าน โคนเสลา จ.ชัยภูมิ ยึดถือ และปฏิบัติเสมอมา จึงคิดทำความดีด้วยการสร้างกรรมชาติ คือการปลูกต้นไม้ด้วยสองมือมา นับหมื่นต้นแล้ว

ลุงสอนเล่าว่า “จุดเริ่มแรกของความคิดนั้น เชื่อว่าคนเราเกิดมา ทำมาหากินเพื่อรอวันตาย เท่านั้นหรือ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นของธรรมดา เราทุกคนยอมรับความจริง ทำมาหากินเพื่อ รอวันตายเป็นกรรมชาติ ประจวบกับคำสอนของพระพุทธเจ้ากล่าวว่า ‘คนเราเกิดมาอายุสั้นนิดเดียว เราควรรีบทำความดีทิ้งไว้ในโลก’ เมื่อคิดได้อย่างนี้ก็เลยอยากจะทำความดีทิ้งเอาไว้ ให้ลูกหลาน เห็นสักอย่าง ซึ่งการทำความดีของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ผมเรียนก็ไม่จบ ม.3 จะมานั่งฝันทำ ความดียิ่งใหญ่ มันก็เกินตัว คงไม่มีปัญญาหรอก เมื่อผมศรัทธาในการทำความดี จึงเชื่อว่าทำดีได้ ดี การทำความดีอยู่ที่ไหนก็สามารถทำได้ ผมจึงมองหาสถานที่ทำความดี สุดท้ายก็คิดได้ว่าความดี ก็อยู่ในตัวเรานี่เอง จากนั้นผมก็ทำความดีตามความคิดของผม เริ่มจากการถวายทานตามวัด ทำอยู่ หลายปี เห็นว่ามันเกิดประโยชน์น้อยมาก จึงเริ่มหาแนวความคิดใหม่ ๆ นั่งพักเหนื่อยอยู่ใต้ต้นไม้ ได้เห็นนกจับอยู่บนกิ่งไม้ เห็นรังมดแดง จุดประกายความคิดขึ้นมาเลยว่าป่าไม้มีประโยชน์ มากกว่าทุกอย่างในโลก เอื้อประโยชน์ให้กับสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ป่าไม้เป็นผู้สร้างโลก สร้างความ อุดม สมบูรณ์ ผมเป็นคนหนึ่งที่มองเห็นความสำคัญของป่าไม้ ป่าไม้ไม่ต้องการใครมาช่วยเหลือ แต่คนต้องการป่าไม้ ถ้าไม่มีป่าคนคงอยู่ไม่ได้ เพราะป่าไม้เป็นอาหารของสัตว์โลก ป่าไม้เป็น ธรรมชาติ เกิดขึ้นเอง ไม่มีใครรดน้ำให้ เขาจะสร้างความอุดมสมบูรณ์ด้วยตนเอง แล้ววันหนึ่งก็มี มือคนเข้าไปทำลาย ผ่านมา 8 ปีแล้วที่ผมลงมือปลูกป่าในพื้นที่สาธารณะที่ปล่อยรกร้าง เริ่มจาก ที่วัด ทั่วบริเวณพื้นที่ว่างเปล่าและในป่าช้า ผมก็จะนำต้นไม้มาปลูก ส่วนใหญ่จะเป็นไม้ประดู่ ปลูกแบบไม่มีกำหนดเวลา อยากทำตอนไหนก็ทำ ผมจะมีอุปกรณ์พร้อม ไฟฉายที่ติดหัว มีด เสียมและแกลลอนใส่น้ำ ใส่รถลากไว้เสมอ เพื่อไปขุดต้นไม้ประดู่ต้นเล็ก ๆ ที่อยู่บนโคก คันนา ฯลฯ กลางค้ำกลางคืนที่ผมตื่นมาแล้ว นึกอยากทำงาน ผมก็ออกไปปลูกต้นไม้ ชาวบ้านเห็นผม เข้าไปปลูกต้นไม้ในป่าช้า เขาว่าผมเป็น "ผีบ้า" ถามว่าทำไมผมไม่ปลูกในที่ของตัวเอง ผมก็เฉย คิดว่าถ้าปลูกในที่ของตัวเอง ก็จะเกิดกิเลส ใครจะมาตัด ใครจะปล่อยวัวมากินก็ไม่ได้ เกิดความ โกรธ เกิดความทุกข์ใจอีก ใครจะว่าใครจะว่ายังไง ผมก็ทำหน้าที่ของตัวเองเหมือนเดิม เข้าเอา รถลากไปหาต้นไม้วันละหนึ่งคันรถเพื่อนำมาปลูก จนวันนี้มันกลายเป็นป่าไม้ธรรมชาติให้ความ

ร่วมเย็น พอพื้นที่วัดเต็ม ก็เริ่มหาที่ใหม่เป็นพื้นที่โดยรอบริมบึงหนองคูมบึงน้ำขนาดใหญ่

ผ่านมา 3 ปี ตอนนี้ไม้ประดู่กำลังเจริญเติบโตนับหลายพันต้น ไกลสุดลูกหูลูกตา พอเต็มพื้นที่ทั้งหมด ผมก็เริ่มออกซ่อมแซม ตัดกิ่งไม้บ้าง ตัดไหนตายก็ปลุกทดแทน คายหญ้าบ้าง ให้อุสอาดตา ลมพัดเย็นสบายตลอดวัน กลายเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของชาวบ้านโนนเสลา เห็นแล้วชื่นใจ ต้นไม้เหล่านั้นกลับเป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน ให้ความร่มเย็น หลบแดดหลบฝน วิวจะกิน ชาวบ้านจะตัด จะโค่นเอาไปใช้งาน ผมก็ไม่เคยปรึปาก ไม่โกรธด้วย ยังคงเอาต้นไม้ตามปลูกซ่อมแซมที่เขาตัดตอทิ้งไว้ให้เห็น จากที่เขาว่าผมเป็นผีบ้า เสียงลือลั่นก็ค่อย ๆ จางหายไป แต่ก็ไม่มีการมาช่วยผมปลูกต้นไม้หรอก

เคยมีคนต่างหมู่บ้านมาขอเก็บดอกบัวในบึงไปบูชาพระ พอมานั่งคุยเรื่องการทำความดีด้วยการปลูกต้นไม้แล้วเขาฟังมาก และหันมาปลูกต้นไม้แทนการเก็บดอกบัวไปทำบุญ ไม่รู้ว่าตอนนี้ยังทำอยู่หรือเปล่า

ทุกวันนี้ผมก็ยังขี้ดมั่นความตั้งใจเดิมว่า การทำความดีด้วยการปลูกต้นไม้สร้างความสุขเป็นบุญกุศลไม่ได้ยึดเอาป่าไม้มาเป็นของเราใครจะใช้ประโยชน์จากมันก็ได้ เราทั้งหลายต้องอาศัยธรรมชาติ เพราะฉะนั้นเราทุกคนต้องช่วยกันรักษาให้คู่แผ่นดินสืบไป ”

ผลแห่งการทำความดีด้วยการปลูกต้นไม้ นั้น ลุงสอนบอกว่าไม่ได้หวังว่าจะมีใครมาเห็นหรือคำสรรเสริญเยินยอจากใคร สิ่งที่ทำเป็นความสุขใจ ความอึดเอมใจของตัวเองก็พอแล้ว แต่เมื่อถึงเวลาหนึ่งผลนั้นก็ตอบแทนน้ำใจอันดี สร้างความปลาบปลื้มใจให้กับลุงสอน กล้าศึก และครอบครัวเป็นอย่างมาก เมื่อได้รับพระราชทานรางวัลเข็มทองคำ รางวัลชนะเลิศ การปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และรางวัลเข็มทองคำ อาสาสมัครพิทักษ์ป่าจากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ลุงสอนยังมีความสุขอยู่กับการทำความดี โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ขณะเดียวกันชีวิตของลุงสอนก็ได้กลายเป็นแบบอย่างของคนทั่วไป เมื่อความดีจากปากต่อปากได้ขยายวงเป็นคำสัมภาษณ์ตามสื่อต่าง ๆ และล่าสุดในรายการที่นี้ประเทศไทย วันอังคารที่ ๑๑ มิ.ย.๕๕ เวลา ๒๑.๑๕-๒๒.๐๐ น. ทางททบ.๕.

(จาก นสพ. X-cite เอ็กซ์-ไซท์ ไทยโพสต์ วันที่ ๑๐ มิ.ย.๕๕)

[http://www.asoke.info/09Communication/DharmaPublicize/News/%5B194%5D1-15Nov2545.html#news\[13\]](http://www.asoke.info/09Communication/DharmaPublicize/News/%5B194%5D1-15Nov2545.html#news[13])

กรณีศึกษาที่ 2

สตูดีกับต้นใจเพชร! เชื้อสละชีพ-บังคับเครื่องช่วยผู้อื่น

สตูดี"กับต้นใจเพชร"ผ่านเว็บไซต์ เชื้อสละชีพ บังคับเครื่องบินพุ่งชนหอบังคับการบิน เลียง
พุ่งชนโรงดับเพลิง กันभीมป้องกันชีวิตผู้โดยสารส่ง "กล่องดำ" พิสูจน์ที่ฝรั่งเศส ใจปริตนาเหตุ
เครื่องบินไถลพุ่งชนหอบังคับการบิน สนามบินเกาะสมุย แคมลุยเช็กรันเวย์หาข้อมูลเพิ่ม เปิดใช้
สนามบินแล้ว หลังย้ายเครื่องบินต้นเหตุออกพันรัศมี เทียวบินขนทวิสต์แห่งทองเที่ยวคึกคัก ย้าย
"ผู้ช่วยนักบิน" เข้ารักษาตัวในกรุง อาการยังวิกฤติ แห่ยื่นสนามบิน-สายการบินได้มาตรฐาน

เหตุการณ์ระทึกเครื่องบินโดยสารของสายการบินบางกอก แอร์เวย์ส เที่ยวบินที่ พีจี 266
ที่เดินทางจาก จ.กระบี่ นำผู้โดยสาร 68 ชีวิต พร้อมกับต้น และลูกเรืออีก 4 ชีวิต บินตรงสู่
สนามบินเกาะสมุย อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี เมื่อเวลา 14.10 น. วันที่ 4 ส.ค. 2552 ที่ผ่านมา
ประสบอุบัติเหตุลื่นไถลออกนอกรันเวย์ พุ่งชนอาคารหอบังคับการบินเก่า จนหัวเครื่องบินพัง
เสียหายยับเยิน มีผู้โดยสารและลูกเรือได้รับบาดเจ็บหลายสิบราย ส่วน ร.ต.ท.ชาติชาย ปันสุวรรณ
อายุ 56 ปี กับต้น หรือนักบินที่ 1 เสียชีวิตคาเครื่อง เบื้องต้นคาดว่าสาเหตุเกิดจากฝนตกฟ้า
คะนองทัศนวิสัยไม่ดี หลังเกิดเหตุมีการสั่งปิดสนามบินทันทีอย่างไม่มีกำหนด ตามที่เสนอข่าวไป
แล้วนั้น

ต่อมาเมื่อเวลา 06.30 น. วันที่ 5 ส.ค. นางกรรณิการ์ เขมาวุฒานนท์ อธิบดีกรมการขนส่งทาง
อากาศ (ขอ.) พร้อมเจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางอากาศ และตำรวจกองวิยาการภาค 8 เดินทางไป
สำรวจตรวจสอบบริเวณรันเวย์ของสนามบินเกาะสมุย หาจุดเกิดเหตุขณะร่อนลงจอดที่แน่ชัด
และนำเครื่องมือวัดระยะทางจากจุดที่คาดว่าเป็นจุดเกิดเหตุลื่นไถลไปจนพุ่งชนอาคาร

หอบังคับการบินหลังเก่า เพื่อประเมินหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุร่วมกับการวิเคราะห์จากกล่องบันทึกข้อมูลการบิน หรือ "กล่องดำ" แต่จากปากคำผู้เห็นเหตุการณ์เล่าว่าก่อนเกิดเหตุ บริเวณเกาะสมุยเกิดฝนตกลงมาอย่างหนัก และมีลมกระโชกแรง ขณะเครื่องบินร่อนลงเกิดลมกระโชกแรงอีกครั้ง ทำให้เครื่องบินเสียการควบคุมพุ่งชนอาคารดังกล่าว

กระทั่งเวลาประมาณ 11.00 น. เจ้าหน้าที่สนามบินได้ทำการเก็บกู้ซากเครื่องบิน โดยใช้รถแบ็กโฮ 2 คัน มาทำการลากบริเวณส่วนท้ายของเครื่องบิน และใช้รถเครนพ่วงส่วนหัวเครื่องบินออกจากอาคารหอบังคับการบินเก่า ใช้เวลากว่า 1 ชั่วโมง เพื่อเร่งเปิดให้สนามบินได้ตามปกติ หลังปิดใช้ลงตั้งแต่หลังเกิดเหตุจนส่งผลกระทบต่อเที่ยวบิน และผู้โดยสารที่ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ ซึ่งต้องการเดินทางโดยบินตรงไปยังเกาะสมุย โดยการเคลื่อนย้ายเสร็จสมบูรณ์ และสามารถเปิดใช้สนามบินได้ในเวลาประมาณ 14.30 น. จากนั้นเครื่องบินจากสายการบินต่าง ๆ ก็ทยอยนำนักท่องเที่ยวบินมาลงที่สนามบิน ทำให้บรรยากาศกลับมาคึกคักอีกครั้ง

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ระหว่างการเคลื่อนย้ายเครื่องบินให้พันรัศมีรันเวย์นั้น นายพุดพิงศ์ ปราสาททองโอสถ กรรมการผู้อำนวยการบริษัทการบินกรุงเทพ จำกัด ผู้ดำเนินกิจการสายการบินบางกอกแอร์เวย์ส พร้อมคณะ ได้นั่งเฮลิคอปเตอร์เดินทางมายังสนามบินเกาะสมุย เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยในการกู้ และเคลื่อนย้ายซากเครื่องบินลำดังกล่าวด้วย ทั้งนี้จากการตรวจสอบเครื่องบินลำเกิดเหตุ พบบริเวณห้องกัปตันได้รับความเสียหายอย่างหนัก ส่วนตัวอาคารหอบังคับการบินพบฝ้าผนังถูกชนจนทะลุสองด้าน ซึ่งเจ้าหน้าที่เร่งสำรวจตัวอาคารอีกครั้ง เพื่อดูความพร้อมในการใช้งาน เนื่องจากบางส่วนถูกตัดแปลงเป็นออฟฟิศ

นางกรรณิการ์ อธิบดีกรมการขนส่งทางอากาศ เปิดเผยว่า เจ้าหน้าที่ตรวจพบกล่องดำของเครื่องบินแล้ว แต่ยังไม่สามารถสรุปสาเหตุได้ เนื่องจากต้องรอผลตรวจสอบที่เกิดเหตุอย่างละเอียด รวมทั้งต้องรอผลการส่งกล่องดำไปตรวจสอบที่ต่างประเทศ ตอนนี้จึงมีข้อมูลแค่ช่วงที่เกิดเหตุมีฝนตกและลมกระโชกแรงเท่านั้น

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า สำหรับกล่องดำถูกพบอยู่ในที่เกิดเหตุตั้งแต่วันเกิดเหตุแล้ว โดยมีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ และคาดว่าจะได้ถูกส่งไปตรวจสอบที่ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งต้องรอผลประมาณ 2 สัปดาห์ เนื่องจากเครื่องลำนี้เป็นเครื่องบิน รุ่น เออาร์ที-72 500 ซีรีส์นัมเบอร์ 670 บรรทุกผู้โดยสารได้ 70 ที่นั่ง ผลิตโดยบริษัท เอทีอาร์ ร่วมลงทุนระหว่างประเทศฝรั่งเศสกับอิตาลี อย่างไรก็ตามล่าสุดสำนักข่าวเอเอฟพีรายงานว่า ทางบริษัทผู้ผลิตได้จัดส่งทีมผู้เชี่ยวชาญเดินทางมาตรวจสอบที่เกิดเหตุในประเทศไทย พร้อมให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคกับทีมสอบสวน

ต่อมา นายพุดพิงศ์ กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ สายการบินบางกอกแอร์เวย์ส พร้อมคณะ เดินทางนำกระเช้าดอกไม้ไปเยี่ยมอาการผู้บาดเจ็บ 8 ราย ที่พักรักษาตัวที่ รพ.กรุงเทพสมุย ส่วน

ผู้โดยสารรายอื่น ๆ บาดเจ็บเล็กน้อย และทางสายการบินได้จัดโรงแรมที่พักให้และดูแลอย่างดี
ล่าสุดมีรายงานว่า มีการส่งตัวนายชนวัฒน์ เปรมฤทัย นักบินที่ 2 หรือผู้ช่วยนักบิน ที่ได้รับ
บาดเจ็บสาหัส จาก รพ.กรุงเทพสมุย ขึ้นเฮลิคอปเตอร์ไปรักษาตัวที่ รพ.กรุงเทพ ใน กทม. โดย
พักอยู่ที่ห้องไอซียู เพราะอาการยังสาหัสมาก ซึ่งโครงหัก ขาหักทั้ง 2 ข้าง ยังต้องใช้เครื่องช่วย
หายใจ และต้องผ่าตัดช่องท้อง ขณะนี้ถือว่าอาการยังวิกฤตอยู่

ส่วนศพของ ร.ต.ท.ชาติชาย กัปตันประจำเครื่อง ญาติได้เคลื่อนมาตั้งสวดพระอภิธรรมที่
ศาลา 3 วัดพระศรีมหาธาตุฯ บางเขน โดยพนักงานของสายการบินบางกอกแอร์เวย์ส มาร่วม พิธี
เป็นจำนวนมาก ท่ามกลางความโศกเศร้าเสียใจของบุคคลในครอบครัว สำหรับพิธีสวดพระ
อภิธรรมจะมีไปจนถึงวันที่ 9 ส.ค. และจะฌาปนกิจศพในวันที่ 10 ส.ค.นี้ เวลา 16.00 น.
นอกจากนี้ในเว็บไซต์ www.thaiflight.com ยังมีพรรคพวกที่เป็นนักบินโพสต์ข้อความสดุดี
กัปตันชาติชายที่ยอมเสียสละชีวิต โดยตั้งข้อสังเกตว่าขณะประสบอุบัติเหตุกัปตันชาติชาย น่าจะ
ตัดสินใจในเสี้ยววินาที นำเครื่องพุ่งชนหอบังคับการบิน ไม่เช่นนั้นเครื่องบินอาจจะพุ่งเข้าชน
สถานีดับเพลิง หรือโรงดับเพลิง ที่มีระดับเพลิงจอดอยู่ และอาจมีถังน้ำมันวางไว้ ซึ่งอาจทำให้
เกิดระเบิดจนเกิดเพลิงลุกไหม้ นำไปสู่การสูญเสียชีวิตของผู้โดยสารจำนวนมากก็เป็นได้

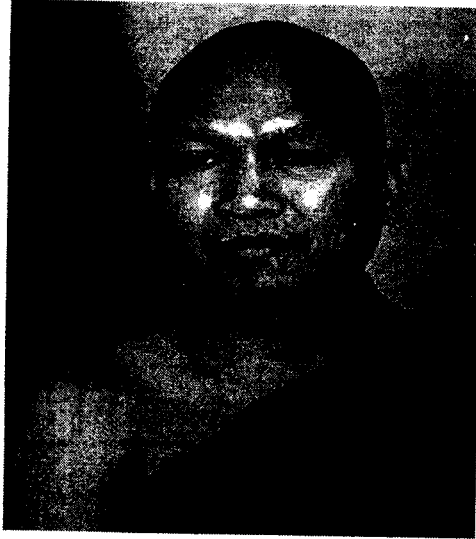
สำหรับบรรดานักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติที่ตกค้างอยู่บนเกาะสมุย หลังมีการ
สั่งปิดสนามบินตั้งแต่วันเกิดเหตุ ทางบริษัท หรือสนามบินได้อำนวยความสะดวก โดยทยอยนำ
ผู้โดยสารขึ้นเรือเฟอร์รี่ เดินทางข้ามไปยัง อ.คอนสัก และจัดรถพาไปยังสนามบินนานาชาติ
จ.สุราษฎร์ธานี เพื่อเดินทางต่อไปยังกรุงเทพฯ อย่างไรก็ตาม มีรายงานหลังเกิดเหตุผู้โดยสารบางคน
ไม่ทราบเรื่อง เดินทางมาเช็กอินเพื่อขึ้นเครื่องกลับ และต้องผิดหวังก็อาศัยนอนหลับรออยู่ที่
สนามบิน ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางจากสนามบินสุวรรณภูมิ เพื่อมาท่องเที่ยวที่เกาะสมุยช่วง
ปิดสนามบินเกาะสมุย ก็ต้องเปลี่ยนมาลงที่สนามบินสุราษฎร์และต่อรถที่ทางบริษัทหรือสายการ
บินบางกอกแอร์เวย์สจัดไว้ให้เดินทางมาขึ้นเรือเฟอร์รี่ข้ามไปยังเกาะสมุยและมีรถตู้มารับไปส่ง
ตามโรงแรมที่พักต่าง ๆ เล่นเอาเหนื่อยไปตาม ๆ กัน แต่หลายคนก็บอกว่าประทับใจในการดูแล
เอาใจใส่นักท่องเที่ยว

นายวุฒิชัย สิงห์หมณี รองอธิบดีกรมการขนส่งทางอากาศ (ขอ.) กล่าวว่า คณะกรรมการ
ตรวจสอบสาเหตุได้ค้นพบเทปบันทึกการบินหรือกล่องดำ 2 กล่อง และจะส่งไปให้บริษัทผู้ผลิต
ในฝรั่งเศสวิเคราะห์ข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงต่อไป หน่วยงานของไทยไม่สามารถเปิดกล่อง
บันทึกเสียงได้ เพราะต้องใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย อย่างไรก็ตาม จากการตรวจสอบเทป
บันทึกเสียงได้ตอบระหว่างนักบินกับเจ้าหน้าที่ประจำหอบังคับการบิน พบว่าไม่มีสิ่งผิดปกติใด ๆ
มีเพียงการเตือนจากหอบังคับการบินเรื่องความแปรปรวนของกระแสลม และจนถึงขณะนี้ยังระบุ

ไม่ได้ว่า การที่นักบินนำเครื่องร่อนลงขณะอากาศแปรปรวนถือว่าเป็นความผิดหรือไม่ ทั้งนี้ ยืนยันว่าสนามบินเกาะสมุย มีเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องตรวจจับ ความเร็วลม หรือศูนย์ตรวจสภาพอากาศ จึงไม่น่าจะเกิดจากความบกพร่องของสนามบิน หรือ สนามบินไม่ได้มาตรฐาน

ที่มา : <http://www.dekdee.com/board/view.php?id=1407990>

กรณีศึกษาที่ 3

พระอุดมประชาทร พ่อพระของผู้ป่วยเอดส์หรือชื่อที่คนไทยรู้จักกันดี "พระอาจารย์ อลงกต" เจ้าอาวาสวัดพระบาทน้ำพุ จ.ลพบุรี ในวัย 55 ปี ผู้ริเริ่มโครงการ "ธรรมรักษ์นิเวศน์" เมื่อปี 2535 สร้างบ้านพักผู้ป่วยโรคเอดส์ระยะสุดท้าย จากวันนั้นก็ไม่เคยมีวันหยุดที่หลวงพ่อยุคทำงานเพื่อช่วยเหลือคนไข้เอดส์ และปี 2550 นี้หลวงพ่อก็มีโครงการสร้างโรงพยาบาลเพิ่มอีก 400 เตียง รองรับสถานการณ์โรคเอดส์ที่คร่าชีวิตคนไทยอย่างไม่หยุดยั้งเช่นกัน "หลวงพ่อมักคิดในการทำงาน 2 ข้อ ข้อแรกอดทนอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ข้อสองเพียรพยายามอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงเป็นมนุษย์ที่ทำงานทุกวัน อย่าง 365 วันไม่มีวันหยุด แล้วเมื่อยารักษาเอดส์ดีขึ้น คนไม่ตายก็ต้องเลี้ยงดูเขาต่อไป หางานให้เขาทำ ช่วยเขาเลี้ยงดูลูก ๆ อีก สถานการณ์เอดส์เป็นภาระสังคมหนักมาก"

ระยะเวลา 10 กว่าปี ที่หลวงพ่อทำงานทุ่มเทสร้างชีวิตใหม่กับผู้ป่วยเอดส์ยากไร้ จึงได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นผู้ได้รับรางวัล "แทนคุณแผ่นดิน" สาขาสังคม

พระอุดมประชาทร "แสงเทียนสว่างไสวของผู้ป่วยโรคเอดส์"

เมื่อ 20 กว่าปีก่อน การบุกเบิกช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์อนาถานั้นยังไร้คนเข้าใจ ไร้ผู้คนเหลียวแล เสมือนแสงเทียนเล่มเล็กริบหรี่หรือวันมอดดับ หากปณิธานของท่านเจ้าอาวาสวัดพระบาทน้ำพุ พระอุดมประชาทร หรือ พระอาจารย์อลงกต ดิคุขปญฺโญ ที่ทุ่มเททำงานอย่างหนักสร้างวัดให้เป็นโรงพยาบาลรองรับผู้ป่วยเอดส์ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้มีที่พึ่งพิงก่อนลาจากโลกนี้ไปอย่างสงบ การทำงานของพระอาจารย์อลงกต จึงเปรียบเสมือนแสงเทียนทอประกาย

จุดความหวังสุดท้ายของผู้ป่วยโรคร้าย ณ วันนี้

โครงการ "ธรรมรักษ์นิเวศน์" บ้านพักผู้ป่วยโรคเอดส์ระยะสุดท้ายเริ่มขึ้นปี 2535 โดย พระอาจารย์อลงกต ดิกขุปลง โย ก่อตั้งขึ้นเพื่อสร้างจิตสำนึกเมตตาและมีมนุษยธรรมต่อผู้ป่วย โรคร้ายที่ถูกทอดทิ้งจนตาย โดยมีค่าใช้จ่ายเดือนละไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท บางเดือนเงินไม่มีหรือมี ก็ไม่เพียงพอ ภาระจึงตกอยู่ที่หลวงพ่อลงกตเพียงรูปเดียว แต่ทุกสิ่งก็จบลงที่ความตั้งใจเด็ดเดี่ยว และเสียสละออกตระเวนบอญทุกวิถีทาง เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยให้มีชีวิตอย่างสงบจนวาระสุดท้าย แห่งชีวิต พ่อพระผู้ป่วยเอดส์ พระอาจารย์อลงกต ถือกำเนิดในตระกูลพลร่มกษัตริย์ ของพ่อเสริม แม่วิลาวัลย์ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2496 ณ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี และปี 2519 สำเร็จปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากนั้นได้ทุนศึกษาต่อ ปริญญาโท สาขาวิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย ขณะชีวิตการทำงานกำลัง รุ่งโรจน์ก็ตัดสินใจบวชเอาเคล็ดที่วัดบวรนิเวศวิหาร ซึ่งเมื่อได้ศึกษาธรรมะทำให้ได้รู้จักชีวิต รู้จัก โลกมากยิ่งขึ้น จึงมุ่งหน้าฝึกฝนสมาธิ หุดงค์อยู่หลายปีตามพื้นที่ จ.ปราจีนบุรี นครนายก เพชรบูรณ์ ฯลฯ แล้วมาฝึกสมาธิอยู่รูปเดียวที่ถ้ำเขาเขียวในเขตวัดพระบาทน้ำพุ จนปี 2534 มหันตภัยโรคเอดส์แพร่ระบาดหนัก พระอลงกตจึงร่วมมือกับนายเจฟฟรีย์ เอ.เซเกอร์ นักจิตวิทยา บำบัด ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มทำงานขององค์กรพุทธศาสนิกสัมพันธ์เพื่อสังคม เขียนโครงการบ้านพัก ผู้ป่วยระยะสุดท้าย โดยมุ่งหวังจะมีวัดและพระทำโครงการนี้เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ทุกข์ยาก เหล่านี้

การดูแลผู้ป่วยเอดส์เป็นภาระหนักอยู่หรือไม่

หนักอยู่เช่นเดิมเพราะวัดไม่ได้ดูแลแค่นั้ไข แต่ดูแลเด็กกำพร้าร่วม 1,300 คน ที่พ่อแม่ตายจากโรคเอดส์ หลวงพ่อจึงสร้างเมืองให้เด็ก ๆ อยู่กัน ซึ่งวัดมีค่าใช้จ่ายประจำเดือนละ 4-5 ล้านบาท แต่ก็ได้รับการช่วยเหลือมาจากญาติโยมบริจาคให้ถึงที่วัดเลย อีกส่วนหลวงพ่อดึงไปขอ บิณฑบาตทุกวันตามที่ต่าง ๆ ขอข้าวสาร อาหารแห้ง ข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็น และส่วนของ เวชภัณฑ์ และการศึกษาของเด็ก ๆ รัฐก็เข้ามาช่วยเหลือ ส่วนอุปกรณ์การเรียนตั้งแต่เครื่องเขียน เครื่องแบบ วัดได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานข้าวสารเป็นประจำ โดยสำนักพระราชวังมามอบให้เป็นสังฆทาน นอกจากอุปกรณ์การเรียน เมื่อปี 2540 ในหลวงก็ทรงมีพระราชดำริว่าให้สร้างโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพื่อรองรับเด็กที่ได้ผลกระทบจากปัญหาโรคเอดส์ หลวงพ่อก็รับพระราชดำริมาสร้าง โรงเรียนจนเสร็จเรียบร้อย ในปี 2542 นั้น นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีก็ได้รับ โรงเรียนนี้

เป็นของรัฐ แต่หลวงพ่อก็ยังต้องดูแลเป็นหลักอยู่ดี ซึ่งก็ยังคงขาดแคลนค่อนข้างมาก ปีนี้วัดพระบาทน้ำพุก็สร้าง "บ้านพักคนชรา" เพิ่มขึ้นมาอีก เพราะเมื่อลูกหลานเป็นเอดส์ตายไปก็ไม่มีใครเลี้ยงดู ต้องขอทานกิน หรือขอเพื่อนบ้านกินไปวัน ๆ กลายเป็น "คนชราอนาถา" หลวงพ่อต้องเอามาเลี้ยงดูกันไป สร้างบ้านเล็ก ๆ 200 หลัง แล้วต้องสร้างโรงพยาบาลที่ดูแลรักษาคนชราเหล่านี้ด้วย

ปัญหาการดูแลคนมากมายคืออะไร

ไม่ใช่ปัญหา ต้องเรียกว่าเป็นความจำเป็น แล้วถ้าเราวิธีแก้ไขก็จะกลายเป็นงานในชีวิตอย่างหนึ่ง สำหรับเด็ก ๆ ต้องการมากกว่ายารักษาโรค แต่เขาต้องเรียนหนังสือ หลวงพ่อจึงต้องหาทุนให้เขาได้เรียนเหมือนคนอื่น ทั้งอาคารโรงเรียน อุปกรณ์ต่าง ๆ ปัจจุบันยังต้องเพิ่มเทคโนโลยีเข้าไปอีก ปีจัญ 4 คือเรื่องจำเป็นมากที่สุด หลวงพ่อต้องออกบิณฑบาตแต่ไม่ใช่จะไปเองนะ จะต้องมิกิจกรรมเข้ามา ซึ่งก็มีทั้งปี เช่น วันนี้มีกลุ่มแม่ค้ารังสิตนิมนต์มาแล้วก็ไล่ไปเรื่อย ๆ ตลาดไท ตลาดยิ่งเจริญที่ดอนเมือง ในกรุงเทพฯ หลวงพ่อไปมาหมดแล้ว ก็ได้อาหารการกินกลับมา หรือชุมชน-หน่วยงานใหญ่ เช่น สีสลม การบินไทย บริษัทขนาดเล็กถ้านิมนต์มาก็ไป เพราะญาติโยมตระเตรียมข้าวสาร อาหารแห้ง ยา ฯลฯ เขามีจิตศรัทธาอยากช่วยเหลือเรา

ทำไมหลวงพ่อก็มีแรงบันดาลใจอยากช่วยเหลือคนป่วยเอดส์

คงต้องย้อนไปเมื่อ 15-16 ปีที่แล้ว คนป่วยมาตายในมือหลวงพ่อดอนไปศึกษาดูงานที่โรงพยาบาลบาราसनราดูร ผู้ป่วยเหล่านี้ถูกญาติทอดทิ้งทำให้สงสัยว่า ทำไมเขาจึงไม่ได้รับการดูแล และโรคเอดส์คืออะไร ต่อมาหลวงพ่อก็ไปเยี่ยมพวกเขาที่เริ่มรู้เรื่องโรคเอดส์ และเข้าใจว่าทำไมกระทรวงยุติธรรมก็ไม่เหลียวแล จึงรู้สึกว่าจะต้องช่วยเหลือเขาให้ได้จากไปอย่างสงบ แรก ๆ ก็สอนให้สวดมนต์ ทำสมาธิ สอนให้เขาดูแลซึ่งกันและกัน แล้วอาการก็ดีขึ้น แต่พอกลับบ้าน ญาติก็ไล่อย่างไม่ไยดี "ไปตายที่ไหนก็ไป" หันหน้าไปไม่เห็นใครคิดถึงหลวงพ่อก็พากันมาที่วัด ทำให้หลวงพ่อก็เริ่มอยู่กับเอดส์ตั้งแต่ ปี 2534 เพราะด้วยนิสัยหลวงพ่อก็คงต้องบอกว่า "ใจดี จี๋สงสาร" แล้วไม่ใช่แค่คนเดียวแต่พากันมา 8 คน แล้วก็สิบเป็นร้อย จนวันนี้เป็นหมื่นคนแล้วที่มาเจ็บมาตายที่วัดพระบาทน้ำพุ แรก ๆ เหนื่อยมาก ดูเหมือนว่างานนี้ไม่มีวันสิ้นสุด แล้วถ้าเขาร้องเจ็บป่วย ดี 2 ดี 3 หลวงพ่อก็ต้องตื่นขึ้นมาเฝ้าถึงเช้า บางคืนไม่ได้นอนก็มี ท่อนะ แต่ก็ทิ้งเขาไม่ได้ เพราะคนเหล่านี้ไม่มีที่อยู่ที่ไป มีแค่วัดที่กลายเป็นโรงพยาบาลย่อย ๆ ไป ตอนนี้ดูแลผู้ป่วย 500 กว่าคน แล้วหลวงพ่อกำลังสร้างโรงพยาบาลอีก 400 เตียง คาดว่าจะเสร็จอีก 2 ปี

อีกเรื่องที่ห่วงคือ เด็กกำพร้าวันนี้ก็ร่วมพัน ๆ คน หลวงพ่อเลี้ยงเขาจนโตให้ร่ำเรียนหนังสือ โดยปลูกฝัง "เรื่องความกตัญญู" สำคัญที่สุด โดยเฉพาะกตัญญูต่อชาติ บ้านเกิดเมืองนอน ต่อพระมหากษัตริย์ และต่อผู้มีอุปการะคุณบริจาคเงินเลี้ยงดูเรา หลวงพ่อหวังว่าเมื่อเขาเรียนหนังสือจบแล้วหลาย ๆ สาขา ทั้งนักบัญชี แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ ในอนาคต 10-15 ปีข้างหน้า องค์กรของเราก็จะมีความเข้มแข็งเมื่อมีบุคลากรเหล่านี้มาช่วยบริหารงาน ช่วยเหลือสังคมกันต่อไป

ที่มา : <http://www.phrathai.net/node/254>

กรณีศึกษาที่ 4

วีรบุรุษ...น้ำใจงาม

ณผู้อ่านเคยพบเจอผู้ประสบอุบัติเหตุอยู่กลางถนนบ้างไหม แน่นนอน...หลายคนต้องบอกว่า เคยเห็น และเคยเห็นหลายครั้งด้วย เห็นแล้วก็ได้แต่มอง บางทีเจอคนเจ็บร้องโอดโอยแล้วก็มีคนมายืนมุงดูอยู่เยอะแยะเต็มไปหมด มุงกันอยู่อย่างนั้นโดยไม่มีใครเข้าไปช่วย ก็อาจจะเป็นเพราะว่ากลัว ทำอะไรไม่ถูก ยิ่งเห็นเลือดของคนเจ็บทะลักทะล้นด้วยแล้ว ยิ่งไม่กล้าจะไปแตะเนื้อต้องตัวคนเจ็บเข้าไปใหญ่ ผู้เขียนก็เป็นหนึ่งในไทยมุงนี้เหมือนกัน ขอประจานตัวเองสักหน่อยเถอะ พอเห็นคนประสบอุบัติเหตุก็ยืนมองดู ในใจก็อยากจะช่วย แต่ก็ไม่รู้วิธีปฐมพยาบาลเบื้องต้นว่ามันต้องทำยังไง ผ่ายปอดก็ยังไม่เป็นเลย ก็ได้แต่ภาวนาว่าขออย่าให้คนเจ็บเป็นอะไรมาเลย ให้รถพยาบาลมารับไปรักษาเร็ว ๆ ด้วยเถอะ เนี่ยแหละ...ผู้เขียนก็ช่วยได้เท่านี้จริง ๆ แต่กับคนที่ผู้เขียนจะพูดถึงนี้เขาไม่เคยนิ่งดูตายกับผู้ที่ประสบเหตุอยู่กลางถนน ทั้ง ๆ ที่มันไม่ใช่เรื่องของเขา แต่ความที่เขามีมนุษยธรรมต่อเพื่อนร่วมโลก มีน้ำจิตน้ำใจที่ดีงาม เขาจึงมีอาจจะทอดทิ้งคนที่ประสบอุบัติเหตุไปต่อหน้าต่อตาได้

“คริสโตเฟอร์ เบญจกุล” หรือคริส ดาราน้ำใจงาม คือคนที่ผู้เขียนกล่าวถึง หากย้อนเวลา กลับไปเมื่อประมาณ 7 ปีที่แล้ว คุณผู้อ่านน่าจะได้อุบัติเหตุทางช่อง 3 เรื่องขึ้นชื่อว่าวิ ที่คริสชายหนุ่มรูปหล่อได้แสดงละครเรื่องนี้ด้วย ทำให้ชื่อเสียงของคริสเป็นที่รู้จัก และโด่งดังในฐานะดาวรุ่งแห่งแวดวงการบินเทิง เส้นทางของคริสกำลังไปได้สวยทีเดียวแหละ แต่แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็บังเกิดขึ้นกับตัวเขา เมื่อค่ำวันที่ 22 มิ.ย. 2542 ที่ริมถนนเพชรเกษม หลัก กม.ที่ 181-182 อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี เป็นวันที่คริสกำลังเดินทางกลับบ้าน หลังจากที่ได้เที่ยวหัวหินกับเพื่อน คริสนั่งมาในรถมีเพื่อนเป็นคนขับ ในระหว่างนั้นคริสสังเกตเห็นไฟข้างถนน ก็สงสัยว่าเอ๊ะ!ทำไมมันถึงสว่างจังเลย ก็เลยบอกเพื่อนให้ชะลอความเร็วลงหน่อย ปรากฏว่าเห็นมอเตอร์ไซด์ค์คว่ำอยู่ เมื่อคริสเห็นดังนั้นก็รีบลงจากรถไปดู ก็เห็นคนผู้ชายกับผู้หญิงนอนเจ็บอยู่ 2 คน ผู้หญิงเลือดเปรอะเต็มเสื้อแต่รู้สึกตัวดี ส่วนผู้ชายนอนเหมือนจะหลับ คริสจึงนั่งยอง ๆ พยายามคุยกับผู้ชายเพื่อไม่ให้เขาหลับ แต่ในขณะที่คริสกำลังช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุอยู่นั้น จู่ ๆ ก็มีมอเตอร์ไซด์ค์หัวตะบิงมาจากไหนก็ไม่รู้ ชนเข้าข้างหลังของคริสแบบเต็ม ๆ ตัวของคริสลอยกระเด็นหัวไปฟาดกับเสาไฟที่เป็นปูนอย่างแรง หลังจากนั้นคริสก็ถูกหามส่ง

โรงพยาบาลในสภาพหมดสติไป 10 วัน แล้วไอ้คนที่มันขับมอเตอร์ไซด์มาชนคริส มันเป็นตัวร้ายและเมียด้วยอีกต่างหาก นี่เหร...คือผู้พิทักษ์สันติราษฎร์

คริสต้องนอนอยู่โรงพยาบาลนานกว่า 3 ปี ต้องผ่าตัดสมองถึง 8 ครั้ง เพราะสมองได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนักถึงขั้นนอนไร้สติเป็นเจ้าของนิทราอยู่นานหลายเดือน แรก ๆ ขยับตัวไม่ได้เลย แขนกึ่งอ ขากึ่งอ พุดไม่ได้ร่วม 2 ปี ต้องทำกายภาพบำบัดจึงค่อยฟื้นตัวและพูดชัดขึ้นเรื่อย ๆ คริสได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงรับคริสเป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ และถูกส่งตัวเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช ทำการผ่าตัดใส่กะโหลกเทียม จนกระทั่งฟื้นฟูสภาพร่างกายให้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อีกครั้ง

ณ ตอนนี คริสบอกว่าหากย้อนเวลากลับไปได้ คริสก็ยังคงจะช่วยคน ๆ นี้เหมือนเดิม แต่เขาจะนั่งอีกฝั่งหนึ่ง จะไม่หันหลังให้ถนน และสิ่งที่เขาเสียใจมีอย่างเดียวคือ ไอ้ตำรวจขี้เมา คนที่ขับมอเตอร์ไซด์มาชนเขานั้น มันประมาทอย่างร้ายแรง ในช่วงที่คริสเข้ารับการรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล คริสได้รับไปรษณียบัตรเขียนมาให้กำลังใจเขากว่า 7,000 แผ่น บางลายมือเป็นของเด็กตัวเล็ก ๆ เขียนว่า “ขอให้พี่หายไว ๆ นะคะ” รวมทั้งรายการทางทีวี และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มากมายก็นำเสนอเรื่องราวของเขา จนใครหลาย ๆ คนกล่าวขานในเรื่องความมีน้ำใจของเขา

คริสได้รับกำลังใจจากครอบครัวของเขา และคนอื่น ๆ มากมาย ทำให้คริสมีแรงและพลังที่จะทำให้เขายืนหยัดสู้ต่อไป คริสกลับมาเรียนต่อปริญญาตรีได้สำเร็จ และเขาบอกว่าจะเรียนปริญญาโทต่อทันที เพราะเอแบคให้ทุนการศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ โดยคริสจะเรียนเอกโฆษณาตามที่ตั้งใจไว้

จากความดีที่คริสได้ทำมาในครั้งนั้น ส่งผลให้คริสได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากสถาบันต่าง ๆ มากมาย อาทิ รางวัลคนดีมีน้ำใจ จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม เกียรติบัตร “เพื่อนยุวทูตทำความดีกตติเมตต์” จากกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงศึกษาธิการ รางวัลศิลปินเกียรติยศจากสมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิงแห่งประเทศไทย รางวัลเยาวชนดีเด่น ประจำปี 2542 จากคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) ร่วมเป็นตัวแทนรณรงค์โครงการเมาไม่ขับของกระทรวงสาธารณสุข และที่ผ่านมานี้เองคริสก็ได้เป็นตัวแทนถือคบเพลิงในกีฬาโอลิมปิกที่จีนเป็นเจ้าภาพในปี 2008 ด้วย

ใบกิจกรรมที่ 7.1 เรื่อง “สุขใจในการให้”

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม 1. 2.
3. 4.
5.

คำชี้แจง จากการศึกษากรณีศึกษา ให้นักเรียนอภิปราย วิเคราะห์ หาข้อสรุปของกลุ่มย่อย และบันทึกลงในแต่ละหัวข้อที่กำหนดให้

1. บุคคลในกรณีศึกษาได้รับประโยชน์อย่างไรจากการกระทำของตนเอง

.....
.....
.....
.....

2. การกระทำของบุคคลในกรณีศึกษาทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือส่วนรวมอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

3. บุคคลในกรณีศึกษาต้องมีความเสียสละด้านใดบ้าง ในการปฏิบัติเช่นนั้น

.....
.....
.....
.....
.....

4. แนวคิดในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

.....
.....

ตัวอย่างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
ด้านการให้ความร่วมมือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

กิจกรรมที่ 11

ชื่อกิจกรรม “สังคมดี ชีวิตสุขสันต์”

เวลา 60 นาที

ระดับ/วัย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขนาดของกลุ่ม ประมาณ 20 คน

แนวคิด

สมาชิกของสังคมเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่

วัตถุประสงค์

นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมุ่งหวังให้เกิดความสุข
ต่อคนส่วนใหญ่สังคม มากกว่าความสุขของตนเองหรือผู้ใกล้ชิด

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ขั้นนำ (7 นาที)

- 1) ครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า ใครเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุด
ในการพัฒนาให้สังคมมีความสุข (Ac)
- 2) ให้นักเรียนอภิปรายและนำเสนอไม่เกิน 5 นาที จากนั้นจึงร่วมกันสรุปว่า
ทุกคนในสังคมต่างมีส่วนช่วยให้สังคมมีความสุข (E)
- 3) นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยโดยการให้นักเรียนนับจำนวน 1-4 วนไปเรื่อย ๆ จน
ครบ ทุกคน ผู้ที่ได้นับหมายเลขเดียวกันจะได้อยู่กลุ่มเดียวกัน (Ac)

2. ขั้นกิจกรรมหลัก (45 นาที)

- 1) นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยรับบัตรคำสั่งในการแสดงบทบาทสมมติโดยสมาชิก
ของแต่ละกลุ่มไม่ทราบว่ากลุ่มอื่น ๆ ได้รับคำสั่งให้แสดงบทบาทใด ดังนี้ (Ac)
 - กลุ่มที่ 1 เป็นตำรวจที่ตามหาผู้ร้าย
 - กลุ่มที่ 2 เป็นผู้เห็นเหตุการณ์ขณะที่คนร้ายลงมือปฏิบัติการ แต่ไม่
อยากเป็นพยานเพราะกลัวตนเองจะเดือดร้อน
 - กลุ่มที่ 3 เป็นผู้เสียหาย
 - กลุ่มที่ 4 เป็นผู้ร้าย

2) นักเรียนตัวแทนของแต่ละกลุ่มย่อยออกมาแสดงบทบาทสมมติหน้าชั้นเรียน โดยก่อนจะแสดงให้ผู้แสดงซักซ้อมทำความเข้าใจ และตกลงกันว่าลำดับเนื้อเรื่องอย่างไร และแสดงตามบทบาทที่ได้รับอย่างเต็มความสามารถ (Ac G P)

3) ก่อนจะจบเรื่องตำรวจจะจับผู้ร้ายไม่ได้ (กำหนดไว้ในคำสั่งแล้ว) เพราะไม่มีพยาน ดังนั้นให้นักเรียนทุกกลุ่มย่อยร่วมกันอภิปรายว่าจะต้องทำอะไร จึงจะทำให้ผู้เห็นเหตุการณ์ยอมเป็นพยานได้ (G E P)

4) นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยร่วมกันอภิปรายว่าถ้าในสังคมเรามีคนส่วนใหญ่เป็นคนที่มีความผิดเหมือนบทบาทสมมติที่กลุ่มที่ 2 ได้รับ จะส่งผลดีหรือผลเสียต่อสังคมของเราอย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด ตัวแทนกลุ่มย่อยนำเสนอข้อสรุปต่อสมาชิกในห้องเรียน (G E P)

3. ขั้นสรุป (8 นาที)

1) นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมุ่งหวังให้เกิดความสุขต่อคนส่วนใหญ่สังคม มากกว่าความสุขของตนเองหรือผู้ใกล้ชิดว่าเป็นสิ่งที่สมาชิกที่ดีในสังคมควรปฏิบัติ (E)

2) ครูชมเชยที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติได้อย่างสมบทบาท จากนั้นนักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางในการนำข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Ap)

สื่อ/อุปกรณ์

- 1) บัตรคำสั่งในการแสดงบทบาทสมมติ

การประเมินผล

ประเมินตามวัตถุประสงค์โดย

- 1) สังเกตจากการร่วมทำกิจกรรมของนักเรียน
- 2) จากการแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน
- 3) การแสดงบทบาทสมมติและผลงานของนักเรียน

บัตรคำสั่ง กลุ่มที่ 1 ตำรวจ

- เข้ามาสืบสวนคดีโจรกรรมทรัพย์สินในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง โดยการตรวจสอบที่เกิดเหตุ สอบถามผู้เสียหายถึงทรัพย์สินที่สูญหาย (ปรากฏว่าเป็นสร้อยคอทองคำ) และสอบถามเพื่อนบ้าน เพื่อหาเบาะแสและข้อมูลของคนร้าย

บัตรคำสั่ง กลุ่มที่ 2 ผู้เห็นเหตุการณ์

- เป็นเพื่อนบ้านที่มีบ้านอยู่ติดกันกับบ้านของผู้เสียหาย และเห็นเหตุการณ์ว่ามีชายแปลกหน้าหนึ่งคนมาที่บ้านผู้เสียหายขณะที่เจ้าของบ้านไม่อยู่ และหายเข้าไปในบ้านสักพัก ก่อนที่จะเดินออกมาพร้อมกระเป๋าหนึ่งใบ แต่ตนก็ไม่ได้สงสัยอะไร และก็ไม่ได้บอกข้อมูลนี้ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ หากแต่ให้ข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ส่วนสำคัญ

บัตรคำสั่ง กลุ่มที่ 3 ผู้เสียหาย

- ประกอบอาชีพรับราชการ ในวันและเวลาราชการจะไม่มีผู้ใดอยู่บ้าน แต่ก็ไม่กังวลใด ๆ เนื่องจากหมู่บ้านแห่งนี้มียามรักษาความปลอดภัยอยู่หน้าหมู่บ้านตลอด 24 ชั่วโมง และให้ข้อมูลกับตำรวจว่าทรัพย์สินที่หายไปคือ สร้อยคอทองคำ น้ำหนัก 5 บาท

บัตรคำสั่ง กลุ่มที่ 4 ผู้ร้าย

- เป็นยามรักษาความปลอดภัยหน้าหมู่บ้าน เพิ่งมาทำงานได้ 1 เดือน และสังเกตเห็นว่าบ้านหลังนี้จะไม่มีใครอยู่ในช่วงกลางวัน จึงได้เข้าไปขโมยทรัพย์สิน และในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาตรวจสอบที่เกิดเหตุ นั้น ก็ได้ทำที่เป็นเข้าไปร่วมดูด้วย เมื่อเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีข้อมูลใดที่จะโยงมาถึงตัวเองได้ จึงเดินกลับป้อมยามหน้าหมู่บ้านด้วยความสบายใจ พร้อมกับหยิบสร้อยทองออกมาจากกระเป๋าเสื้อ พร้อมกับพิมพ์ว่า ‘เฮ่นนี่ก็จะกลายเป็นเงินจำนวนมหาศาลแล้ว’

ภาคผนวก ง

คุณภาพของเครื่องมือ

คุณภาพของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 1 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	ข้าพเจ้าช่วยผู้ที่อ่อนแอกว่าทุกครั้งที่พบเห็น แม้ว่าไม่มีผู้ใดขอร้อง	+1	+1	+1	1.00
2.	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนด้วยความเต็มใจเสมอ แม้เป็นงานที่เหนื่อยยาก	+1	+1	+1	1.00
3.	ข้าพเจ้าช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มความสามารถ แม้ตนเองไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ เลย	+1	+1	+1	1.00
4.	ข้าพเจ้ามักช่วยอธิบายแบบฝึกหัดในข้อที่ข้าพเจ้ามีความรู้ให้เพื่อนทุกคนที่ต้องการความช่วยเหลือ	+1	+1	0	0.67
5.	ข้าพเจ้าเสนอตัวช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สูงอายุ ในชุมชนอยู่เสมอ	+1	+1	+1	1.00
6.	ข้าพเจ้าหาโอกาสช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสเป็นประจำ	+1	+1	+1	1.00
7.	ข้าพเจ้าไม่ค่อยช่วยเหลือผู้อื่น หากไม่ได้รับการขอร้อง	+1	+1	+1	1.00
8.	ข้าพเจ้าทำประโยชน์ต่อผู้อื่นเพื่อหวังสิ่งตอบแทนสำหรับตนเอง	+1	+1	+1	1.00
9.	ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการช่วยเหลือผู้อื่น หากไม่ได้รับการยกย่องหรือเชิดชูเกียรติ	+1	+1	+1	1.00
10.	ข้าพเจ้ามักเฉยเมยในการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 2 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
ด้านการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญ	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่บ่อยครั้ง	+1	+1	+1	1.00
2.	ข้าพเจ้าสละกำลังกายเพื่อช่วยทำความสะอาดศาสนสถานของหมู่บ้านอยู่เสมอ	+1	+1	+1	1.00
3.	ข้าพเจ้าบริจาคทรัพย์สินให้กับโรงเรียนด้วยความเต็มใจเสมอหากโรงเรียนมีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของนักเรียนส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00
4.	ข้าพเจ้ามักชักชวนให้สมาชิกในครอบครัวบริจาคโลหิตให้แก่โรงพยาบาลของรัฐอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00
5.	ข้าพเจ้ามักบริจาคทรัพย์สินให้หน่วยงานสาธารณกุศล แม้ว่าตนเองไม่ใช่เศรษฐี	+1	+1	+1	1.00
6.	ข้าพเจ้ามักใช้เวลาที่ว่างจากการเรียนเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม	+1	+1	+1	1.00
7.	ข้าพเจ้าไม่เคยเสียสละเวลาเพื่อทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00
8.	ข้าพเจ้าไม่เคยเสียสละแรงกายเพื่อช่วยซ่อมแซมสาธารณสมบัติของชุมชน	+1	+1	+1	1.00
9.	ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการบริจาคทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ยากลำบากในสังคม	+1	+1	+1	1.00
10.	ข้าพเจ้าไม่ยินดีสละประโยชน์ที่ตนควรได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของส่วนรวม	+1	0	+1	0.67

ตารางที่ 3 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบวัดพฤติกรรมการทำงานประ โยชน์ต่อส่วนรวม
ด้านการให้ความร่วมมือทำประ โยชน์ต่อส่วนรวม

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	ข้าพเจ้ามักประชาสัมพันธ์ถึงพิษภัยของยาเสพติด ให้คนในชุมชนเข้าใจโดยทั่วกัน	+1	+1	+1	1.00
2.	ข้าพเจ้ามักหาโอกาสเสนอความคิดเห็นที่เป็น ประโยชน์ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	1.00
3.	ข้าพเจ้าไม่เคยรีรอในการให้ความร่วมมือทำสิ่ง ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00
4.	ข้าพเจ้ามักกล่าวตักเตือนหากพบเห็นผู้ที่ทำลาย ทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00
5.	ข้าพเจ้าเอาใจใส่ในการช่วยดูแลรักษาสมบัติ ของทางราชการเสมอ	+1	+1	+1	1.00
6.	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือเสมอในการกำจัด ลูกน้ำยุงลาย เพื่อ ป้องกันโรคไข้เลือดออก ของ คนในชุมชน	+1	+1	+1	1.00
7.	ข้าพเจ้าช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อให้ ได้รับคำชมเชยจากผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00
8.	ข้าพเจ้าไม่คอยให้ความร่วมมือในการดูแลรักษา สา ธารณสมบัติของชุมชน	+1	+1	+1	1.00
9.	ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการทำสิ่งที่เป็นประ โยชน์ ต่อชุมชน แม้ได้รับการขอร้อง	+1	+1	+1	1.00
10.	ข้าพเจ้าไม่สนใจแจ้งให้ผู้ใดทราบหากพบสมบัติ ของส่วนรวมถูกทำลาย	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 4 คุณภาพรายข้อและทั้งฉบับของแบบวัดพฤติกรรมการทำงานประโยชน์ต่อส่วนรวม
ชื่อแบบวัด คือ แบบสอบถาม “การปฏิบัติตัวของนักเรียน”

แบบวัดข้อที่	ค่า α	แบบวัดข้อที่	ค่า α
1	.92	16	.93
2	.92	17	.92
3	.93	18	.93
4	.92	19	.93
5	.93	20	.93
6	.93	21	.93
7	.93	22	.93
8	.93	23	.93
9	.93	24	.93
10	.93	25	.93
11	.93	26	.93
12	.93	27	.93
13	.93	28	.92
14	.93	29	.93
15	.93	30	.93

ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ $\alpha = .93$

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางวรรณิตร ไตรทิพย์
วัน เดือน ปีเกิด	6 พฤษภาคม 2523
ประวัติการศึกษา	กศ.บ. (วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยบูรพา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่ง	ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานบุรีรัมย์ เขต 3